

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

● Un avion pentru toate anotimpurile ● Cel de-al doilea aparat este gata pentru probele de „cale și zbor” ● Drum bun pe meridianele și paralelele planetei ● Felicitări minunaților săi constructori de la întreprinderea de avioane — București

ROMBAC 1-11

Citiți reportajul în pagina 6

și uitați-vă apoi ce coincidență între poziția avionului și poziția impetuosului atacant central AL UNIVERSITĂȚII CRAIOVA

din imaginea de jos

Dacă ai privi acum oriunde
Un cîntec au românii și-n priviri
Îți mulțumim și-ți spunem HAI! „Craiova”
Tu campioana unei mari iubiri

Lisabona sună ocupat

MULȚUMIM, CRAIOVA, ORAȘ EUROPEAN!

Ne apropiem, aproape fără să ne dăm seama, de o mare, incredibilă performanță. Va trebui să ne păstrăm calmul, va trebui să fim lucizi și să realizăm, fără îndoială. Dar sub ochii noștri și, mai exact zis, sub urechile noastre, ale celor de acasă, Universitatea Craiova, învinsa Federației Române de Fotbal și a C.N.E.F.S., în istorica partidă cu Minerul Certej, printr-o rușinoasă manevră de culise, despre care nu vom uita să vorbim, pînă cînd resorturile ei se vor dezvălui intrutotul, spre a nu se mai petrece niciodată așa ceva împo-

triva valorilor, se întoarce de la capitala Europei cu un 0-0 obținut în fața excepționalei formații Benfica Lisabona. Scriem, de la orele 2 noaptea în redacție, presați de împrejurarea că nici măcar telefoanele internaționale nu mai cuplează cu Lisabona. Lisabona sună ocupat, domnilor, și asta e semn rău pentru adversarii noștri. LISABONA SUNĂ OCUPAT, pentru că niște oameni

Direct la linotip de la rîmasul nostru special acasă

admirabili, niște sportivi valoroși, niște români, bine chemați spre fapte, de conducerea colectivității doljene în care trăiesc, au făcut să amuțească telexurile, să tacă babele rău proorocitoare și să se uite la ceas pînă și dușmanii de pînă mai ieri ai Craiovei. 0-0 cu Lisabona este un rezultat cel puțin la fel de important, dacă nu chiar mai important, datorită caracterului oficial al

mecului, dar să zicem la fel de important ca 0-0 pe Wembley cu Anglia. Acest 0-0 propulsează și mai sus fotbalul românesc și numai niște nepricepuți ar mai putea rata, de acum încolo, fixarea acestui fotbal pe o orbită într-adevăr competitivă. Nu m-am dus la Lisabona, pentru că am fost ocupat să văd ce mai pătimește Rapidul prin divizia B. La Craiova, însă, voi merge, și cu cenaciul, și cu in-

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Continuare în pag. 24)

O dilemă privind calul:

PRINT
sau CERȘETOR?

— Pag. 7 —

Carpați 2000

AGROTURISMUL,

soluția valorificării
superioare a zonei
montane

— Pag. 13 —

Enigma de la
Sansevero

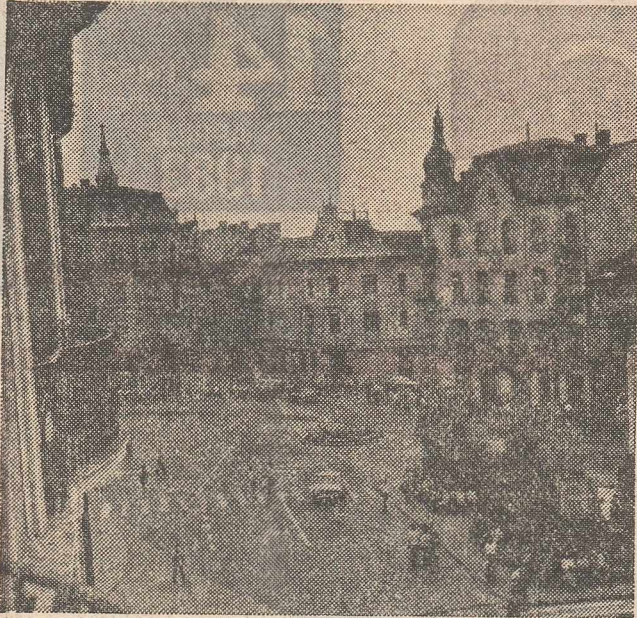
— Pag. 21 —

În luptă cu unul din redevabilii fotbaliști europeni, vest-germanul Briegel, care nu se sfiște să-l împingă ca pe un dulap, CĂMĂTARU, care și în meciul cu Benfica Lisabona a arătat excepționala sa clasă internațională, pare a spune, în fotografia alăturată, aproape totul despre dăruirea și capacitatea de a înfrînge orice obstacole prin care Universitatea Craiova pregătește drumul său spre marea finală europeană.

Fotografie de I. BĂNICĂ ■

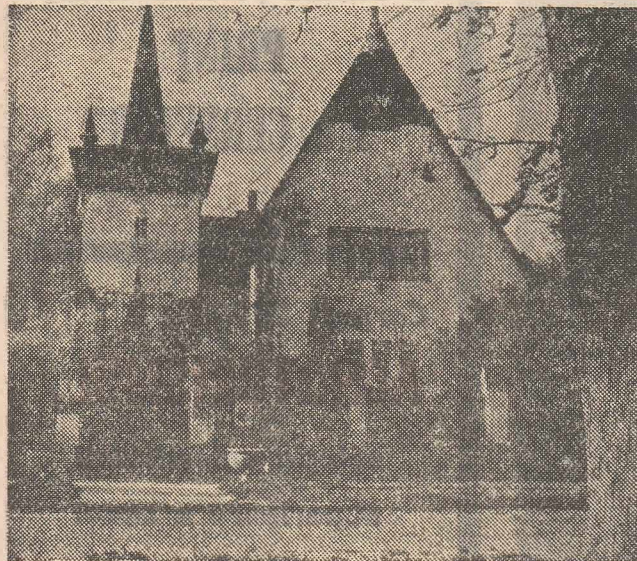
Noi aici sîntem o țară, Unică și milenară Buna noastră Românie, Muncă, dragoste, frăție

Oradea

Miercurea Ciuc

Sf. Gheorghe

● În timp ce în anul 1981 volumul investițiilor din întreaga economie a României a fost de circa 5 ori mai mare decît în anul 1965, fondurile de investiții destinate județelor menționate de vechile regimuri dinaintea de anul 1944 în inapoiere economico-socială au sporit astfel: în județul Sălaj — de aproape 22 de ori, în Covasna — de aproape 14 ori, în Satu Mare — de 6,9 ori, în Harghita — de 6,2 ori.

● Orientarea prioritară a investițiilor spre zonele în trecut mai puțin dezvoltate a asigurat creșterea între anii 1965-1981 a producției industriale, față de dinamica înregistrată pe țară (de circa 5 ori), în județul Sălaj de 15 ori, în Covasna de 7,6 ori, în Satu Mare de 6,1 ori, în Harghita de 5,4 ori. Ca urmare, în perioada 1976-1980 au înregistrat ritmuri de creștere superioare celui mediu pe țară, de 9,5 la sută a producției industriale, județele: Sălaj — de 20,6 la sută, Covasna — 17,7 la sută, Harghita — 11,9 la sută.

● În vreme ce ponderea personalului din industrie în totalul populației ocupate în anul 1981 reprezenta 36 la sută pe ansamblul economiei românești, acest indice era de peste 51 la sută în județul Covasna, de peste 53 la sută în Harghita, de aproape 50 la sută în Satu Mare, de aproape 40 la sută în Sălaj.

● Dacă în anul 1980, comparativ cu 1976, numărul apartamentelor date în folosință pe ansamblul țării a sporit cu peste 41 la sută, creșterea a fost cu 105 la sută în județul Covasna, cu aproape 70 la sută în Harghita, cu 55 la sută în Satu Mare.

● În limbile naționalităților conlocuitoare apar 53 de publicații, cu un tiraj total anual de 133 426 538 exemplare. Pentru cititorii de limbă maghiară apar un număr de 33 publicații, într-un tiraj anual total de aproape 85 milioane exemplare, iar pentru cei de limbă germană — 7 publicații, într-un tiraj anual total de peste 19 milioane exemplare.

● În țara noastră funcționează 14 teatre și secții de teatru în limbile naționalităților conlocuitoare, care susțin anual 3 272 spectacole, vizionate de peste 1 100 000 spectatori. Dintre acestea, în limba maghiară funcționează 10 tea-

tre, care în anul 1982 au prezentat aproape 2 500 spectacole, vizionate de 954 607 spectatori, iar în limba germană funcționează 3 teatre, care anul trecut au prezentat 471 spectacole, vizionate de 125 440 spectatori.

● Numărul orelor-program realizate anul trecut în limba maghiară, la emisiunile de radio și televiziune, a fost de 2 528, iar în limba germană — de 781.

● La ultima ediție a Festivalului național „Cîntarea României” au participat 9 157 formații artistice ale naționalităților conlocuitoare, cuprinzînd 232 686 membri.

● În țara noastră, din cele 29 244 unități școlare existente, 3 517 funcționează în limba de predare a naționalităților conlocuitoare, în care sînt cuprinși aproape 350 000 de elevi.

● În limba de predare maghiară funcționează în anul școlar 1982-1983: în învățămîntul preșcolar — 1 074 unități și secții, cu 56 510 copii și 2 167 cadre didactice; în învățămîntul primar și gimnazial — 1 307 unități și secții, cu 183 154 elevi și 9 572 cadre didactice; în învățămîntul liceal — 373 unități și secții, cu 47 620 elevi și 1 637 cadre didactice; în învățămîntul profesional — 5 unități și secții, cu 556 elevi.

● În limba de predare germană funcționează: în învățămîntul preșcolar — 279 unități și secții, cu 12 543 copii și 431 cadre didactice; în învățămîntul primar și gimnazial — 324 unități și secții, cu 30 454 elevi și 1 567 cadre didactice; în învățămîntul liceal — 65 unități și secții, cu 6 444 elevi și 199 cadre didactice.

● Studenții proveniți din rîndul naționalităților conlocuitoare se ridică la 12 733 din totalul de 173 941 citiți se pregătesc astăzi în România. Dintre aceștia, 8 900 studenți sînt de naționalitate maghiară, iar 2 095 sînt de naționalitate germană.

● În anul școlar 1981-1982 s-au editat 838 titluri de manuale școlare, din care 188 în limbile naționalităților conlocuitoare.

● Crearea consiliilor oamenilor muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare a stimulat considerabil participarea acestora la conducerea treburilor obștești, la soluționarea problemelor lor specifice.

Propunîndu-și făurirea unei economii moderne, cu o bază tehnico-materială puternică, în stare să valorifice superior resursele materiale și spirituale ale țării, partidul nostru a acordat, în paralel, o nu mai mică atenție repartizării raționale a forțelor de producție pe teritoriul patriei. Dar o concepție încheată, științifică referitoare la repartizarea rațională a forțelor de producție în teritoriu avem abia după anul 1965, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu, ales în fruntea partidului, a fundamentat teoretic problemele dezvoltării economico-sociale în profil teritorial. Practica edificării noii societăți în următorii 18 ani avea să-i valideze, prin argumentul de necontestat al faptului împlinit, realismul și viabilitatea.

Această concepție, profund originală, are la origini cel puțin două motivații.

Se știe că de la regimul burghezo-moșieresc am preluat nu numai o economie inapoiată, ci și o situație dezastuoasă a repartizării forțelor de producție în teritoriu, intruchipată în marile discrepanțe existente în nivelul de dezvoltare economico-socială a zonelor și județelor țării. Or, edificarea unei economii naționale moderne, echilibrată se poate realiza numai prin atragerea în circuitul economic a resurselor naturale din toate zonele și județele țării și valorificarea deplină și eficientă a potențialului creativ al întregului popor. O creștere economică, cit de cit acceptabilă, nu poate fi concepută într-un alt cadru. Deci, o primă motivație își are sursa în această necesitate obiectivă a creșterii economice, singura capabilă să asigure consolidarea și atragerea largă a tuturor localităților țării la o viață social-economică tot mai activă și intensificarea fluxurilor economice între toate zonele și județele patriei. Cealaltă își are sorginea în însăși esența orînduirii noastre socialiste, care presupune o distribuție echitabilă a roadelor creșterii economice între oamenii muncii, indiferent de zonele și localitățile în care locuiesc.

„Făurirea socialismului — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Congresul Consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orașenești și comunale, din 4 februarie 1976, — presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea

socialistă, ci și de amplasarea teritorială rațională a industriei, de dezvoltarea agriculturii, de dezvoltarea orașelor și satelor noastre, care creează condiții pentru ca oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei, indiferent de naționalitate, să-și poată pune pe deplin în valoare capacitățile lor creatoare, să poată contribui la dezvoltarea armonioasă a întregii țări.

Traducerea în viață a acestei concepții a însemnat, după cum prea bine se știe, dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor, progresul economic mai rapid al celor mai rămase în urmă, inclusiv

(8,4 ori), Satu Mare (6,9 ori), Gorj (7,8 ori), Harghita (6,2 ori), Sălaj (de aproape 22 ori), Covasna (de aproape 14 ori), Vâlcea (12 ori). Pe această bază, ritmurile medii anuale de creștere a producției industriale, în perioada 1976-1980, în județele mai slab dezvoltate au fost de asemenea superioare mediei pe țară (9,5 la sută): 21,4 la sută în Bistrița-Năsăud, 20,7 la sută în Sălaj, 17,8 la sută în Covasna, 16,7 la sută în Vâlcea, 15,4 la sută în Botoșani, 12,3 la sută în Dimbovița, 12 la sută în Harghita.

S-au produs schimbări extrem de sugestive în structura județelor după valoarea producției industriale, proces care a antrenat efecte sociale de cea mai mare însemnătate. Dacă în 1965, 36 de județe aveau o producție industrială de pînă la 10 miliarde lei și numai 4 județe peste 10 miliarde lei, la sfîrșitul cîincinalului 1976-1980 în toate județele țării existau capacități pentru o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei, îndeplinindu-se unul din principalele obiective stabilite de Congresul al XI-lea al partidului. Mai mult, 25 dintre ele aveau, la sfîrșitul anului 1980, capacitatea de a obține o producție industrială de peste 15 miliarde lei, față de numai unu rămas în 1965.

Un obiectiv de natură calitativ nouă în ce privește repartizarea forțelor de producție în teritoriu a fost fixat pentru cîincinalul în curs — respectiv acela ca fiecare județ să ajungă la o producție globală anuală de cel puțin 70 000 lei pe locuitor. Se vor crea noi capacități astfel încît cea mai mică producție globală pe locuitor să fie cu numai 23 la sută mai redusă decît media pe țară, ceea ce va însemna un nou pas înainte pe calea omogenizării zonelor țării în ce privește nivelul de dezvoltare și, implicit, nivelul de trai al populației, fără deosebire de naționalitate.

TEMEIURILE ECONOMICE ALE ADEVĂRATEI EGALITĂȚI

deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cîmpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării. Nu este, prin urmare, suficient să se obțină, pe ansamblu, un ritm bun de dezvoltare. Trebuie ca, în același timp, acesta să se reflecte în viața fiecărei localități, a tuturor cetățenilor patriei. Or, numai repartizarea rațională a forțelor de producție în teritoriu asigură condiții ca egalitatea de drept între toți fiii României să devină de fapt și să se sprijine pe condiții egale de muncă și viață pentru toți oamenii muncii, de pe toate meleagurile patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități. Egalitatea între membrii societății — a arătat din nou, recent, secretarul general al partidului — are înainte de toate o bază economică, începe cu egalitatea economică, iar aceasta e dată nu numai de proprietatea

al județelor în care alături de români trăiesc și muncesc oameni ai muncii maghiari, germani și de alte naționalități cu tot ceea ce înseamnă acest proces complex sub raportul creării locurilor de muncă, al profesionalizării oamenilor muncii, corespunzător exigențelor industriei moderne, al sporirii cîștigurilor și posibilităților de instruire și de ridicare a nivelului cultural.

Dar ce înseamnă mai concret acest proces complex?

Progresul mai rapid al județelor mai rămase în urmă s-a sprijinit în primul rînd pe o orientare corespunzătoare, științifică a politicii de investiții. Astfel, în perioada 1966-1981, volumul investițiilor în județe mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic a cunoscut o dinamică mai mare față de media pe țară (circa 5 ori față de 1965): Alba (7,2 ori), Botoșani (6 ori), Dimbovița

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Numai priceperea, capacitatea de a învăța, capacitatea de a exercita o profesie sau o activitate intelectuală la cel mai înalt nivel constituie și azi — și vor constitui și în viitor — criteriile unice de apreciere a activității fiecăruia“

În cei 15 ani care au trecut de la noua organizare teritorial-administrativă s-au creat zeci și zeci de noi platforme industriale în toate județele, noi centre muncitorești și orașenești. Pe baza faptelor, a realităților, care sînt mai convingătoare decît orice și nu pot fi în nici un fel contestate, se poate spune, cu îndreptățită mîndrie, că partidul nostru a acționat și acționează cu toată consecvența în vederea îndeplinirii programului de dezvoltare puternică a bazei tehnico-materiale a societății noastre, pentru crearea condițiilor îndeplinirii Programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre visul de aur al omenirii — deci și al poporului nostru — societatea comunistă !

Am dori — și repet și acum — ca și în alte țări naționalitățile să se bucure cel puțin de aceleași drepturi ca cele din România. Noi vom face totul să dezvoltăm și să asigurăm întotdeauna cele mai bune condiții de afirmare a egalității în drepturi, a participării tuturor fiilor patriei la întreaga activitate, la făurirea unei vieți demne, libere, la înălțarea independenței și suveranității României !

Este necesar să facem totul pentru a realiza în cele mai bune condiții planul pe 1983, în industrie, în agricultură, în celelalte sectoare. Îndeplinirea cu succes a planului pe acest an este hotărîtoare pentru îndeplinirea întregului cincinal. Avem toate condițiile necesare pentru aceasta ! Mai cu seamă aș dori să subliniez, și în acest cadru, activitatea creatoare, entuziasată a muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor, care acționează în deplină unitate pentru a realiza planul pe acest an, fiind convinși că aceasta corespunde intereselor vitale ale națiunii noastre, ale viitorului nostru liber, fericit.

Pînă la urmă, productivitatea muncii constituie factorul hotărîtor pentru reducerea cheltuielilor materiale și economisirea materialelor, înseamnă economisirea muncii, a forței de muncă. Creșterea productivității muncii constituie factorul hotărîtor pentru făurirea cu succes a socialismului și comunismului în patria noastră !

O atenție deosebită este necesar să acordăm calității produselor noastre. Trebuie să facem totul pentru a realiza produse de o calitate tot mai bună, competitive cu orice produse similare pe plan mondial. Dar calitatea trebuie privită cu toată răspunderea, în toate sectoarele, începînd cu cărbunele, minereul și petrolul, cu materiile prime.

Fără a asigura cadre — muncitori, ingineri, tehnicieni, țărani — cu o înaltă pregătire profesională și tehnică, nu vom putea realiza în bune condiții nici una din sarcinile de care am vorbit. Hotărîtor pentru întreaga noastră activitate este activitatea oamenilor ! Oamenii hotărîsc cum vom soluționa toate problemele — și munca noastră, a tuturor, trebuie să fie îndreptată în direcția ridicării continue a pregătirii fiecăruia.

Pentru țara noastră, care importă un volum mare de materii prime și de materiale, îmbunătățirea continuă a comerțului exterior, a exportului constituie o cerință de o importanță deosebită pentru a asigura tot ce este necesar desfășurării în bune condiții a întregii activități.

Nu dorim ca nimeni să plece din țară. Desigur, nici nu putem să ținem legat pe cineva, dar facem totul pentru a-i ajuta să înțeleagă că trebuie să rămînă aici, unde au trăit și părinții lor, unde s-au născut, pentru a munci și desfășura o acti-

vitate în măsură să asigure realizarea unei vieți bune, demne, libere. Aici, în România, nu în altă parte. Nimeni nu poate avea în altă parte o viață mai bună !

Am realizat multe. Trebuie să acționăm în deplină unitate, să folosim toată capacitatea noastră de muncă pentru a făuri o societate tot mai bună, tot mai demnă, care să asigure oamenilor cele mai bune condiții de viață și de muncă.

Trebuie să avem permanent în vedere că toți oamenii muncii, toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, sînt fii liberi, egali în drepturi, ai unei patrii comune, că toți au aceleași îndatoriri, aceleași drepturi și trebuie să acționeze în deplină unitate, în cadrul Frontului Democratice și Unității Socialiste, pentru a-și asigura viața pe care o dorește aici, în România, pentru înflorirea patriei noastre — Republica Socialistă România, pentru întărirea independenței și suveranității sale ! Aceasta va garanta viitorul liber al poporului nostru !

(Din Cuvîntarea rostită la Ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană)

Într-o indestructibilă unitate de acțiune și voință, într-un înălțător spirit de patriotism, de reaffirmare plenară a adevăratei fațe de politică Partidului Comunist Român, de adîncă stimă și recunoștință pentru secretarul său general — miercuri, 30 martie, s-au deschis la București lucrările ședințelor plene ale consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană. Cu acest prilej, cei prezenți și-au exprimat din nou totală și unanimă încredere și loialitate față de înțeleaptă politică internă și externă a partidului nostru, față de activitatea neobosită a celui ce simbolizează voința, crezul și inima întregului nostru popor, arhitectul României moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

O zi mai tîrziu, în prezența secretarului general al partidului, a altor conducători de partid și de stat, a avut loc ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, moment de referință cu profunde implicații în destinul colectiv al poporului nostru, înfrățit prin înalte și alese sentimente de frăție și solidaritate. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu a constituit astfel o nouă dovadă a grijii permanente pe care partidul, secretarul său general o acordă tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, garanția deplină că în România socialistă, poporul nostru formează o singură și mare familie. Cu acest prilej, cei ce au luat cuvîntul, exprimîndu-și deosebită bucurie și grațitudine pentru prezența la lucrările ședinței a celui mai iubit fiu al poporului nostru, au ținut să aducă odată mai mult, pe baza exemplelor concrete, prin bogatul bilanț al faptelor de muncă, al unor îndepliniri de ordin economic, edilitar, cultural, grăitoare dovezi că în țara noastră problema națională a fost rezolvată pe temeiul unei depline egalități economice, sociale și politice, prin dezvoltarea multilaterală a României, prin repartizarea judicioasă a for-

țelor de producție pe întreg teritoriul României.

Răspunzînd invitației celor prezenți, în timpinut cu neînmurită dragoste, cu satisfacție și bucurie, a luat apoi cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Temeiul marilor împliniri și cuceriri ale poporului nostru, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită cu acest prilej, îl constituie azi, în țara noastră, impetuosa dezvoltare economico-socială, proces ireversibil ce a dus la creșterea puternică a bazei tehnico-materiale a societății noastre socialiste și la sporirea continuă a venitului național. Numai pe această cale, numai prin continua dezvoltare a forțelor de producție, în toate județele țării și, concomitent, prin dezvoltarea științei, învățămîntului, culturii

productivității muncii, reducerii cheltuielilor materiale, rentabilizării fiecărui sector de activitate. Este necesar de asemenea să se facă totul pentru sporirea calității muncii, a vieții, pentru valorificarea superioară a materiilor prime și muncii poporului nostru, pentru ridicarea calificării și ridicarea nivelului cunoștințelor profesionale. A fost reamintită totodată necesitatea realizării în bune condiții a activității de comerț exterior, a exportului, a cooperării în producție cu țări vecine, prietene, cu toate țările lumii.

Arătînd apoi că în cadrul acțiunii permanente de perfecționare a relațiilor sociale, a adîncirii democrației socialiste, a ridicării nivelului politic, ideologic, cultural-educativ al poporului nostru un loc de seamă îl ocupă Festivalul național

teza asupra mai ușor și pe unii și pe alții.

Arătînd în continuare că statul nostru face totul pentru ca fiecare cetățean să-și poată dezvolta și finaliza nestingherit opțiunile profesionale, setea de învățură, aspirațiile spre cultură, că se întreprind eforturi constante pentru ridicarea nivelului de trai și civilizație al patriei socialiste, secretarul general al partidului nostru și-a exprimat convingerea că dezvoltarea și mai puternică a patriei noastre socialiste“.

În încheierea lucrărilor, în numele celor prezenți, a fost exprimată din nou întreaga considerație și grațitudine pentru modul principal, realist și umanitar în care a fost rezolvată, prin aportul nemijlocit, determinant al președintelui României, problema națională. Subliniindu-se faptul că expunerea secretarului general al partidului jalonează cu exigență și fermitate revoluționară căile perfecționării continue a activității consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, a fost reaffirmată cu tărie dorința unanimă de a se face totul pentru înflorirea României socialiste, pentru prestigiul ei internațional, de a se întări unitatea și frăția tuturor fiilor patriei în spiritul marilor tradiții revoluționare ce unesc și cimentează marea familie a poporului român.

LIVIU MAIOR ■

În marea noastră familie

s-au putut asigura condițiile necesare înfloririi tuturor județelor țării, ridicării tuturor oamenilor muncii la o viață nouă, demnă. Pe această bază, și în conformitate cu principiile socialismului științific, partidul nostru a soluționat în mod democratic și revoluționar problema națională în România, lichidînd, odată cu asuprirea de clasă, și asuprirea națională de orice fel.

Referindu-se în continuare la sarcinile și obiectivele anului în curs și la faptul că rezultatele primului trimestru se dovedesc în general satisfăcătoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să reamintească cîteva din principalele comandamente ale momentului : Este necesar, a arătat secretarul general al partidului, să se desfășoare o muncă susținută în vederea îndeplinirii programului energetic și de dezvoltare a bazei materiale. O atenție deosebită trebuie acordată apoi creșterii

„Cîntarea României“, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut din nou să sublinieze faptul că în cadrul programului de educație și instrucție nu există loc decît pentru o singură limbă ideologică și politică: limba concepției revoluționare a socialismului științific, a materialismului dialectic și istoric.

Președintele României a ținut totodată să atragă atenția asupra faptului că la o oră cînd pe plan mondial se poate constata o recrudescență a manifestărilor retrograde, reacționare, neofasciste și cînd se intensifică propaganda mincinoasă, defăimătoare, este necesar să se procedeze cu toată fermitatea la demascarea acestor cercuri reacționare revanșarde. Să nu uităm niciodată, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, că cercurile reacționare, clasele exploatoare au căutat întotdeauna să învrăjbească oamenii muncii de diferite naționalități pentru a-i pu-

90 de ani de la crearea Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România

Făurirea partidului clasei muncitoare a fost rodul firesc al dezvoltării generale, economico-sociale a societății românești, al dezvoltării forțelor și relațiilor de producție, urmarea logică a apariției și afirmării proletariatului pe arena vieții politice. Acest proces complex, revoluționar s-a sincronizat cu marile evenimente care au jalonat epoca modernă a României, clasa muncitoare manifestându-se de timpuriu ca un puternic factor revoluționar, ca forța cea mai înaintată a societății, ca purtătoare consecventă a idealurilor de progres, de eliberare socială și națională a poporului român. „Apariția clasei muncitoare pe arena istoriei patriei noastre — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — a marcat o nouă eră în dezvoltarea luptelor revoluționare de eliberare națională și socială. Se poate spune că, începând din a doua parte a secolului al XIX-lea, nu a existat eveniment politic-social în care clasa muncitoare să nu fi fost prezentă, să nu-și fi afirmat poziția sa”.

Este semnificativ faptul că deși la începutul dezvoltării sale proletariatul din țara noastră a avut o forță numerică restrânsă, iar condițiile generale, social-istorice erau dintre cele mai grele, a manifestat de timpuriu năzuința spre organizare. Așa se explică faptul că, într-un timp relativ scurt, muncitorii au trecut de la formele de organizare simple — de ajutor mutual care a luat ființă încă de la jumătatea secolului al XIX-lea — la asociațiile generale iar mai apoi, în 1872, la Asociația generală a tuturor lucrătorilor din România, care a marcat începutul organizării de clasă pe scară națională a proletariatului român.

Evoluția mișcării muncitorești a fost profund și pozitiv influențată de faptul că și-a însușit ideile socialismului științific la scurt timp după apariția lor, acestea rodind în climatul unei bogate activități revoluționar-democratice care a caracterizat gândirea social-politică românească.

Vorbind despre acest fenomen, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că proletariatul român, militanții socialiști au venit în contact cu ideile „Manifestului Comunist” la scurtă vreme de la apariția sa, că numeroase lucrări ale clasicii marxismului cum sint: „Capitalul”, „Luptele de clasă din Franța de la 1848”, „Dezvoltarea socialismului de la utopie la știință”, au fost traduse și difuzate în România curând după tipărirea lor. Concomitent, au fost elaborate și tipărite lucrări românești de interpretare marxistă: „Concepția materialistă a istoriei”, „Neobiobăgia”, „Socialismul în țările inapuate”, „Religie, familie, proprietate” s.a., activitate în care s-au remarcat: C. Dobrogeanu-Gherea, Mihail Gh. Bujor, Raicu Ionescu-Rion, Ion Nădejde, Panait Mușoiu, Anton Bacalbașa s.a.

Între studiile de mare valoare științifică și practică ale socialiștilor români se situează lucrarea lui Constantin Dobrogeanu-Gherea, „Ce vor socialiștii români?” (publicată în 1886, în „Revista socială”), care reprezintă primul program bazat pe principii marxiste, elaborat — așa cum era anunțat — pentru „partida muncitorilor” din România. În program era susținută și argumentată necesitatea organizării partidului politic al clasei muncitoare, alături de obiectivul fundamental al acestui partid — lupta revoluționară pentru cucerirea puterii.

Noile acumulări pe care clasa muncitoare le-a realizat în perioada dintre Războiul de independență și congresul de făurire a partidului muncitorilor au constituit baza obiectivă a creșterii capacității sale de afirmare. Astfel, în decurs de un deceniu și jumătate, mișcarea socialistă a parcurs o etapă importantă în evoluția și maturizarea sa, dobândind o experiență însemnată pe planul acțiunii, organizării și gândirii. Într-un timp relativ scurt, s-a trecut de la activitatea unor cercuri izolate socialiste la o mișcare social-politică socialistă, de la societățile profesionale la organizații muncitorești de clasă, capabile să descifreze și să propună soluții dintre cele mai înaintate pentru rezolvarea marilor probleme ce frământau societatea românească. Astfel, în anii 1886—1887, s-au constituit la București, Iași, Brăila, Bacău, Turnu Severin și în alte localități, cercuri muncitorești, organizații cu caracter politic, care au acționat în numele proletariatului organizat și al intelectualilor socialiști ca organizații locale ale „partidei muncitorilor”. Odată cu aceasta, muncitorii au trecut la lupta politică; mișcarea muncitorească a ieșit din stadiul inițial, pășind pe o treaptă superioară, aceea de maturizare. În anul 1890, s-a făcut un pas înainte pe linia organizării politice a clasei muncitoare, prin transformarea cercurilor muncitorești în cluburi, care aveau menirea să pregătească terenul în vederea convocării congresului partidului.

Întreaga activitate teoretică și practică desfășurată de organizațiile muncitorești și de către socialiștii români în acești ani învederează o încercare susținută de a face din ideile socialismului științific un instrument eficient de investigație și de înțelegere a realităților în care trăiau, un ghid al acțiunii de transformare revoluționară a societății. Ei au demonstrat convingător că socialismul în România nu era „produs de import”, o „plantă exotică”, așa cum susțineau adversarii mișcării muncitorești, ci o necesitate obiectivă determinată de realitățile țării.

Eforturile socialiștilor români, desfășurate timp de decenii pentru organizarea clasei muncitoare, pentru formarea și dezvoltarea conștiinței de clasă a proleta-

riatului, pentru sprijinirea luptei sale și afirmarea în viața politică a țării, pentru răspândirea ideilor marxiste și asimilarea teoretică a realității românești, au alcătuit premisele înființării, în 1893, a Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România.

Congresul și-a desfășurat lucrările în zilele de 31 martie—3 aprilie 1893, în sala din Piața Amzei din Capitală, locul binecunoscut al atîtor întruniri și adunări muncitorești.

La congres au participat delegați care reprezentau cluburile, cercurile și asociațiile din principalele orașe și centre muncitorești, precum și un reprezentant al Grupului studenților socialiști români, de la Paris.

Lucrările congresului au fost urmărite cu un profund interes de către opinia publică, ziarele inserind în paginile lor știri privitoare la acest act. „Evenimentul cel mai important al anului întreg — scria la 4 aprilie 1893 o publicatie condusă de Ion Luca Caragiale — este, fără îndoială, marile congres socialist”.

Făurirea partidului clasei muncitoare din România incununa îndelungate eforturi de organizare a proletariatului român, fiind rezultatul creșterii rîndurilor clasei muncitoare și al dezvoltării sale de sine, al nevoii, tot mai puternic resimțite — în desfășurarea luptelor de clasă — de a avea propriul său detașament politic. Astfel, P.S.D.M.R. se plă-

de a imprima dezvoltării sociale o orientare corespunzătoare intereselor și năzuințelor celor ce muncesc, a impus cu necesitate așezarea pe o treaptă superioară a organizării sale politice. Transformarea Partidului Socialist în Partid Comunist la Congresul din mai 1921, răspundea astfel unei necesități adînc resimțite de mișcarea muncitorească din țara noastră, nevoii ca aceasta să-și asigure forța politică aptă s-o mobilizeze, s-o conducă și să-i inspire lupta eliberatoare în noile condiții.

Reliefind filonul adînc al tradițiilor revoluționare ale clasei noastre muncitoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Putem spune, cu deplin temei, că adevăratele începuturi ale Partidului Comunist Român — care continuă cele mai înalte tradiții de luptă ale poporului și își are rădăcinile implintite adînc în mișcarea muncitorească, socialistă din a doua jumătate a secolului trecut — coincid cu începutul activității partidului muncitoresc călăuzit de teoria revoluționară marxistă”.

Sarcina organizării, mobilizării și conducerii luptei clasei muncitoare, a masei populare pentru înlăturarea de la putere a claselor exploatoare și transformarea revoluționară a societății n-a fost nici simplă, nici ușoară. Înfăptuirea ei a necesitat eforturi susținute, un devotament nemărginit, sacrificii mari pentru cauza revoluției. Dar, în pofida a tot fe-

tată forță a societății românești, forța propulsoare a întregului popor pentru drepturi economice și politice, pentru democrație, independență și suveranitate națională. În cursul desfășurării acestor mișcări și lupte, s-au întărit legăturile partidului cu masele, au crescut rîndurile partidului, în special din masele cele mai combative ale clasei muncitoare, sporind rolul elementelor muncitorești din partid, în conducerea sa.

Trăgînd cele mai utile învățăminte din activitatea desfășurată în primul deceniu de existență, precum și din confruntările de clasă care au avut loc în perioada anterioară, P.C.R. a eliminat treptat din concepția și practica sa unele aprecieri eronate, care aveau circulație în acel timp în mișcarea muncitorească internațională, aducînd corectări orientării și formelor sale tactice. Astfel, în activitatea partidului și-a făcut loc tot mai mult o linie realistă, bazată pe studierea condițiilor social-politice interne, conjugate cu situația internațională, concomitent cu o atitudine mai angajată față de țară și față de propriul popor. Sentimentul de dragoste față de patrie, pe care-l cultivă și-l propagă comunistii, acționează ca o puternică forță moral-politică pusă în slujba coalițiilor tuturor forțelor patriotice, democratice și antifasciste, pentru apărarea drepturilor și libertăților civice, pentru apărarea integrității teritoriale, independenței și suveranității naționale a României.

În succesiunea acțiunilor muncitorești împotriva regimului burghez, pentru apărarea intereselor clasei muncitoare, ale întregului nostru popor, pentru libertate și democrație, pentru viitorul socialist al României, se detașează ca un moment deosebit, de excepțională importanță și forță ilustrativă a avîntului luptei antifasciste, marea manifestație de la 1 Mai 1939. Desfășurîndu-se sub lozincile „Vrem România liberă și independentă”, „Jos fascismul”, „Jos agresorul hitlerist”, manifestațiile din București și din alte centre ale țării au avut un puternic ecou peste hotare. În organizarea și desfășurarea acestei mari demonstrații antifasciste și antirăzboinice un rol deosebit l-a avut tînărul militant comunist Nicolae Ceaușescu.

În noile condiții, create prin instaurarea dictaturii militare fasciste și intrarea României în războiul hitlerist, cînd independența națională a fost grav afectată, lupta antifascistă desfășurată de poporul român s-a transformat într-o amplă mișcare de rezistență antihitleristă, care a căpătat un caracter național. În fruntea acestei rezistențe s-a situat clasa muncitoare, mobilizată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român. În aceste condiții răsturnarea guvernului dictatorial militar fasciste și ieșirea din războiul hitlerist s-a impus în fața maselor populare ca o necesitate vitală pentru existența națională a României, pentru salvarea intereselor supreme ale întregului popor, pentru dezvoltarea viitoare a societății noastre.

Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944, incununa la lupte revoluționare a clasei muncitoare, a tuturor forțelor naționale — revoluționare, democratice și patriotice, în frunte cu partidul comunist, a descătușat uriașul potențial revoluționar al maselor populare, deschizînd drum larg afirmării pe arena politică a țării a forțelor progresiste și revoluționare ale societății românești. În noile împrejurări lupta antifascistă s-a transformat rapid într-o mișcare socială de o amploare fără precedent în istoria țării noastre, care a deschis calea realizării unor profunde schimbări revoluționare în viața social-politică, înlăturarea idealurilor de libertate și dreptate ale poporului român.

Schimbarea calitativă produsă în conținutul puterii politice la sfîrșitul anului 1947 — în urma proclamării republicii — a deschis o nouă etapă istorică de dezvoltare a României, de transformări radicale în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și spirituale — etapa înlăturării sarcinilor revoluției socialiste.

Epoca istorică inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, cea mai fertilă, mai bogată în împliniri din întreaga istorie națională, este dominată decisiv de puternica personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu. În acest timp a fost elaborată linia făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, etapă superioară de maturizare și evoluție neîntreruptă a orînduirii sociale noi, de lărgire și diversificare a bazei tehnico-materiale a socialismului, de perfecționare a bazei economice a societății, a suprastructurii ei, a culturii, a ideologiei, a activității de educare a maselor populare.

Evidențiînd însemnătatea și misiunea pe care partidul nostru a îndeplinit-o și o îndeplinește în societate, în documentele de partid s-a apreciat că: „Sub conducerea P.C.R., clasa muncitoare, poporul român au străbătut un drum glorios de luptă și victorii, au înlăturat marea felurie a revoluției de eliberare socială și națională, antiimperialistă și antifascistă din patria noastră, au asigurat transformarea democratică și socialistă a societății, au pus temelii trănice României socialiste de azi, ca țară prosperă, liberă, independentă și suverană”. Făurirea partidului clasei muncitoare în urmă cu 90 de ani — eveniment pe care îl evocăm astăzi — se înscrie astfel în fluxul acestui drum glorios, de luptă, de jertfe și împliniri.

Prof. univ. dr. NICOLAE PETREANU

„...o tactică potrivită cu condițiile reale de viață ale țării lor. Tocmai o astfel de tactică e admisă de socialiștii români”

mădea ca un partid marxist, asumîndu-și de la început misiunea istorică de a conduce lupta clasei muncitoare, a celorlalte categorii de oameni ai muncii, de la orașe și sate, pentru cucerirea puterii politice și transformarea socialistă a societății românești.

Socialiștii români au considerat — și programul adoptat la Congresul de constituire a partidului a confirmat acest lucru — că teoria socialismului științific nu reprezintă o învățătură osificată, incremenită, ci un sistem teoretic viu, capabil în permanență a se prîmeni și îmbogăți sub impulsul realităților în perpetuă transformare, tactica partidului urmînd să fie adecvată realităților social-istorice ale țării. „Teoriile socialiste — se scria în „Lumea nouă”, organul P.S.D.M.R. — nu sînt o formulă sau o dogmă și deci nu dictează nici o tactică hotărîtă și aceeași pentru toate țările, ci lasă în grijă socialiștilor fiecarei țări să-și creeze o tactică potrivită cu condițiile reale de viață ale țării lor. Tocmai o astfel de tactică e admisă de socialiștii români”.

Unirea din 1918 a reprezentat o mare izbîndă, o adevărată piatră de hotar în istoria națiunii române, constituînd, așa cum se arată în Programul Partidului Comunist Român — „înlăturarea firească a năzuinței seculare de unitate a poporului nostru, a visului pentru care au luptat și s-au jertfit nenumărate generații de înaintași, împlinirea unei necesități obiective a însăși dezvoltării istorice”.

Înlăturarea României întregite a creat condițiile pentru o largă dezvoltare a forțelor productive, științei și culturii, a dat un nou și puternic îmbold mișcării progresiste, revoluționare, a întărit forțele clasei muncitoare, a deschis calea unității dintre muncitori, țărani și intelectuali, dintre toți fiii patriei care doreau ca România să se dezvolte, în cadrul statului unitar, pe făgaș democratic, iar problemele care se puneau cu stringență în fața țării să fie rezolvate în folosul maselor populare.

Voința clasei muncitoare din România

lui de greutate, obiective și subiective, P.C.R. a fost singurul partid politic capabil să înțeleagă și să asigure convergența dintre mersul evoluției sociale, aspirațiile maselor și obiectivele luptei revoluționare. El a militat neabătut pentru determinarea și aplicarea unei linii politice, strategice și tactice, care să corespundă condițiilor și sarcinilor concrete izvorite din realitățile sociale și naționale ale țării.

Cu unele inconsecvențe, datorate în bună măsură preluării în mod necritic a unor aprecieri cuprinse în documentele mișcării comuniste internaționale, precum și necunoașterii unor fenomene economice și politice aflate în curs de desfășurare, comunistii români, în genere, au caracterizat în mod just procesul dezvoltării social-economice și politice al României. Desigur, P.C.R. nu era partid de guvernămînt și nici n-a participat în vreo coaliție guvernamentală pentru ca să poată influența nemijlocit, în sensul dorit, adoptarea unor decizii privitoare la structura și dinamica economiei românești; mai mult, după numai trei ani de activitate legală, a fost scos în afara legii. În aceste condiții, partidul comunist și-a concentrat atenția și eforturile, cum era și firesc, asupra situației și organizării luptei clasei muncitoare împotriva regimului de exploatare și asuprire, pentru libertate și dreptate socială.

În anii crizei economice din anul 1929—1933, cînd s-a înregistrat o puternică ascuțire a contradicțiilor dintre proletariat și burghezie, dintre țărănime și moșierime, dintre mica burghezie și marea burghezie, dintre diferitele grupări din sinul burgheziei și moșierimii, precum și a contradicțiilor dintre masele largi populare și monopolurile străine care jefuiau bogățiile țării și exploatau poporul muncitor, partidul comunist și-a sporit influența în rîndurile muncitorilor și ale unor categorii largi de oameni ai muncii, organizînd și conducînd ample bătălii și confruntări de clasă. În aceste împrejurări, clasa muncitoare, în frunte cu partidul comunist, s-a afirmat cu putere pe arena istoriei ca cea mai înain-

Focul continuu al agriculturii

Nu așteptăm ploaia, ne ducem în întâmpinarea ei

E foarte frumos peisajul Ploșorului, sat la vreo 30 și ceva de kilometri de Craiova, sediu al S.M.A.-ului și al C.U.A.S.C.-ului cu același nume. Peisaj colorat, parfumat, romantic, vechi, cu o cizelură și o surpriză a reliefulor lucrute parcă de un sculptor de geniu. Cu gingașe accidente în smaltul priveliștii, care sînt dealurile, cu strălucitoare prelingeri în lapislazuli, care sînt zecile de piraie, cu vâl nu mai lungi cît să încapă citeva sate (cu toate, satele C.U.A.S.C.-ului sînt totuși destule, vreo 25 l), nu mai largi cît să cuprindă promonada unor blajine cirezi de vaci. Peisaj frumos, dar „soluri grele”, cum zic agronomii, ciorchine de „soluri grele”, cu prea puțin cornoziom (nici 10 la sută din cele peste 20 000 de hectare ale C.U.A.S.C.-ului), cu mult brun roșcat de pădure și cu mult, foarte mult podzol. Soluri grele, cu apă puțină (ca s-o desopere, puțurile din satele locului pipăie sub pămînt pînă la 15-20 de metri) și cu secetă din belșug. De regulă, pe aici trebuie să ari la adîncimi de 28-30 de centimetri, să faci moreu scarificări, să gânoiești răzbit, să afinezi și să dai cu amendamente să nu zici niciodată: „gata, gătai, ia să mai trag și eu un pui de somn!”, ci să trudești fără pauze, sau cu pauze sumare, fără duminici, deseori fără nopți. Trebuie, altfel spus, să opui frumuseții sălbatice a locurilor o civilizație strînsă, avară, de fermă, ce nu-și îngăduie nici o risipă de timp, necum ca vreun strop de efort să se piardă fără folos. Nici un petec de pămînt nu-i irigat. Cei ai locului, adică membrii celor 10 C.A.P.-uri păstorite de C.U.A.S.C., au cules totuși, anul trecut, cite 3 920 kg de boabe la hectarul de porumb, depășind planul cu 470 kg. Au cîștigat locul II pe județ în competiția boabelor aurii, întrecîndu-i pe destui „irigați”. Unul din C.A.P.-uri, cel de la Dobromira, a scos 5 800 kg porumb boabe la hectar, cucerind locul I pe Dolj. Întreg porumbul s-a cules manual, deci fără pierderi sau cu pierderi minime. Au ieșit bine și la griu (2 810 kg la hectar, depășind și aici prevederile scriptice), puteau ieși și mai bine, puteau scoate peste 3 000 kg, dar n-au avut destule combine, fiecare combină a fost încărcată cu nu mai puțin de 105 ha. La vreo 12 zile după ce începușeră recoltatul, o ploaie le-a dijmuit simțitor din producția pe care mașinile nu izbiseră s-o răzbească.

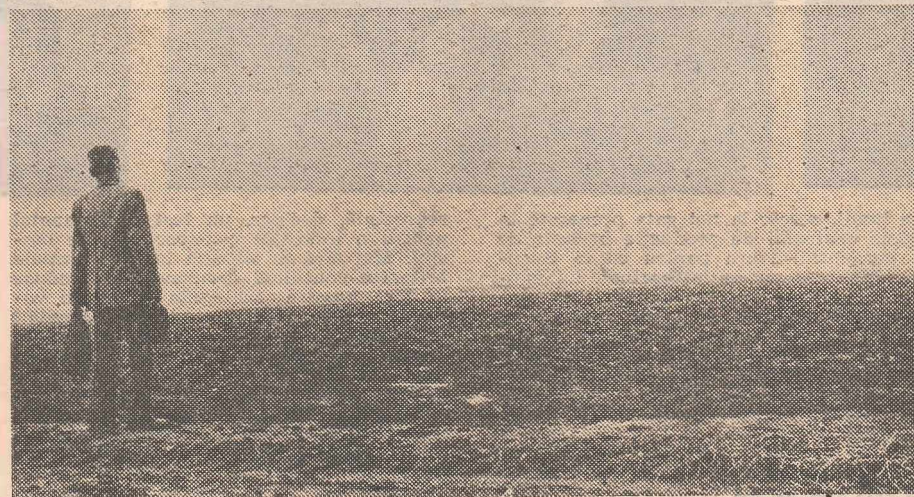
Ce sfință ar fi acum și aici, ca peste tot în Cîmpia Română, o ploaie! Un abur de ploaie a dat azi-noapte, dar numai un abur (nici trei litri de apă pe metru pătrat!), iar acum e o dimineață cu vînt, cu un vînt puternic, care scoate din sol și puținul acela de apă care mai mult amăgise plantele. Plantele, nimic de zis, sînt totuși (încă mai sînt!) frumoase, griu e o minunăție, griu ca în primăvara asta încă nu s-a văzut pe-aici. Ce te faci însă dacă n-o să plouă, cine și cum o să-l hrănească? Și ce te faci cu celelalte culturi, cu lucerna, de pildă, a cărei sămînță minusculă e atît de gingașă, neavînd în sine puterea de a rezista mai mult timp fără apă? Și nici nu i-ar trebui multă apă, i-ar fi de ajuns o păre, o rouă, că nu-i îngropată adînc, e doar la 5 centimetri. Dar și roua e marfă deficitară în primăvara asta.

Mihai Pană, inginerul șef al C.U.A.S.C.-ului, și Ion Barbu, directorul S.M.A.-ului, n-au mai ieșit în dimineața asta pe cîmp. S-au zidit amîndoi în sediu, cu ochii țintă la telefon. Îl așteaptă să sune, îl așteaptă cu vești din mai multe locuri. Desigur, cea mai arzătoare ar fi vestea cu privire la motorină. Oare cită motorină o să primească azi? Solurile astea „grele” cer mașinilor un efort sporit, deci un consum de motorină pe măsură. Prețiosul lichid e însă drămuț cu strănicioie, ceea ce e firesc, odată ce Trustul județean S.M.A. încă nu și-a primit nici pe sfert din rația ce i se cuvenea pînă la ora asta. Cel doi mai așteaptă și vești de la Combinatul chimic Craiova, care le-a făgăduit niște îngrășăminte pentru porumb. Încă n-au, pînă la ceasul de față, ceas destul de înaintat în calendarul campaniei, toate îngrășămintele chimice de trebuință porumbului. Iar aici, pe pămînturile astea, atît de secătuite, fără 400-500 kg îngrășămintă la hectar nu faci mai mult de 1 000-1 200 kg de boabe. Destul că de erbicidat n-au prea erbicidat, adică au erbicidat doar inul (1 000 hectare), acum erbicidează păioasele, dar floarea soarelui a rămas cam pe-alături, pentru prea puține din cele 3 330 de hectare (cea mai mare suprafață din județ dedicată acestei plante!) au avut erbicide. Și încă totul ar mai fi cum ar mai fi de-ar da o ploaie! În cei 28 de ani de cînd e directorul S.M.A.-ului din Ploșor, Ion Barbu n-a văzut o secetă ca acum.

Și-atunci ce-i de făcut, stimați tovarăși, odată ce motorina e socotită cu stropul, ploaia la fel, odată ce erbicidele

au fost pe sponci iar îngrășămintele încă mai zăbovesc în zarea promisiunilor?

E de făcut, răspund cei doi, tot ce se poate face, și încă ceva pe deasupra, pentru a suplini prin munca omului răfăcirile cerului și necazurile pămîntului. Arăturile, iată, s-au încheiat peste tot pînă-n prag de decembrie, fertilizările au fost „în grafic” pentru toate culturile și pe toate întinderile, reparațiile și reviziile utilajelor n-au pus probleme, în ciuda unor piese de schimb greu de găsit sau de negăsit. Dar S.M.A.-ul are tractoriști ca, spre exemplu, Ștefan Mirtan sau Nicolae Tălingă, care din '75 își conduc U-650-ul fără vreo reparație capitală, deci fără să pretindă decît piese de schimb mai mărunte, mai de găsit. Ce probleme mai sînt? A, da, ploaia! Aici povestea se complică, se spune că atunci cînd nu plouă n-ai de făcut altceva decît să te uiți la cer și, pe șoptite, făcîndu-ți cruce cu limba, să blestemi soarele. Așa se spune, deși român care să blesteme soarele e greu de crezut că ar exista. Totuși, ce poate face românul, chiar nimic să nu poată face atunci cînd arșița îi pustiește pămîntul și sufletul? Romănu din C.U.A.S.C.-ul Ploșorului se gîndește, de pildă, la niște drenaje, o invenție care costă, costă chiar scump, dar asta e, nu poți să-l ceri pămîntului fără ca mai întîi să-l dai. Pămîntul, pe platoul numit al Lazului, pe cel mai greu dintre grelele soluri podzolice, unde pinza de apă a fost suptă de fundul pămîntului, sînt vreo 100 de hectare pe care s-ar putea începe (și cei ai locului speră să încapă) cît mai curînd experiența drenărilor. Ar mai rămîne, dintre pro-

Fotografie de PAUL AGARICI

blemele acute ale campaniei, îngrășămintele, care pînă la urmă or să vină, și motorina, care o să vină sau n-o să prea vină. Dar oamenii, în împrejurarea că n-o să prea vină, o să se ajute ca-n vechi, uitînd că mai există mașini agricole și scoțînd din șoproane bicicuștile pentru boi. Pentru care boi, de unde boi? În fiecare C.A.P., ni se spune, s-au luat măsuri pentru sporirea numărului de atelaje trase de răbdătoarele animale; adică se aleg, dintre viței, cei mai robuști, cărora le sînt lăsate în pace coarnele (celor destinați îngrășării, adică sacrificării, coarnele li se ard cu un fel de acid, ca să se împungă unii pe alții în padocurile complexelor zootehnice); și cărora, de cum ajung în putere, adică de cum capătă greutatea de 250 kg, li se prepară învîlul cu jugul și cu muncile cîmpului. Adam Dinu, președintele C.A.P. Dobromira (cel cu recolta de 5 800 kg porumb la hectar), și nu numai el, ci și alți președinți, au luat foarte în serios această treabă.

Primăvara aspră la Ploșor, în cîmpia Doljului, E secetă, lucrările cîmpului se resimt, bătrînul Hesiod e supărat, sînt atîtea munci și zile care trebuie prinse din urmă. Mai sînt și alte necazuri, care nu țin de cer, de capriciile lui, ci de niște foarte terestre treburi, unele mai ușor, altele mai greu de pus la punct. Dar oamenii locului fac tot ce pot, și încă ceva pe deasupra, ca să iasă cu bine la limanul recoltei. Cîmpul e al lor, e al țării. Dacă își iubesc țara — și cine mai mult decît ei, oamenii de la talpa țării, știu s-o iubească? — trebuie să-i crească pînă.

ILIE PURCARU

O mare uzină de lapte la marginea Capitaliei

Soful fermei de vaci numărul 10 din Pantelimon, aparținînd de I.A.S.-Mogoșoaia, doctorul Mihai Petcu este o mai veche cunostință de-a noastră. Despre el, despre marile lui preocupări, a scris pentru prima dată revista „Flacăra”, în urmă cu cîțiva ani. Atunci, respectiva fermă se clasa pe primul loc pe țară în pro-

ductia de lapte. De atunci, trei ani la rînd, inclusiv anul care a trecut, ferma de vaci din Pantelimon a ocupat numai primul loc în ceea ce privește producția de lapte. Despre oamenii conduși de inimosul doctor, despre metodele folosite s-au scris multe reportaje pe la diferite ziare din țară și de peste hotare, s-au făcut diverse emisiuni la televiziune și, se spune, chiar va figura în citeva antologii de proză. Altfel spus ferma din Pantelimon a devenit în cel mai scurt timp, celebra fermă de vaci, iar oamenii — minunații lucrători care dau Capitalei, într-un an, peste 200 de vagoane de lapte. Specialiști din toată țara și din străinătate, vin pînă în Pantelimon ca să afle, cum se spune, secretul și metodele prin care cei de aici îngrijesc animalele și cum se obțin respectivele cantități de lapte. Așa stînd lucrurile ferma de vaci din Pantelimon a fost legată de restul lumii printr-o șosca asfaltată iar autobuzul și-a prelungit traseul chiar pînă la intrarea în marea industrie a laptelui.

La prima vedere, la ferma din Pantelimon, nu s-a întîmplat mai nimic. Doar faptul că oamenii au mai îmbătrînit cu cîțiva ani. Pe doctorul Mihai Petcu l-am găsit, la o oră țîrzie de noapte, în birou său împreună cu mai tînărul Valeriu Sibiceanu, primarul comunei. Întreaga încăpere este dominată de flori și de imagini, care de care mai colorate, decupate din tot felul de calendare și reviste reprezentînd, bineînțeles, fel de fel de animale. Și fiindcă ne cunoaștem de foarte multă vreme discuția se pornește de la sine fără nici un fel de protocol, fără nici un fel de ezitare.

— Cum a fost anul care a trecut, stimați Mihai Petcu?

— Cum să fie?! Un an ca toți ceilalți. Și în anul care a trecut ne-am clasat pe primul loc în ceea ce privește producția de lapte pe fermele I.A.S.-urilor: 4 600 litri lapte pe cap de vacă furajată. Personal, mă așteptam la obținerea unei producții mult mai mari. Dar, așa a fost să fie. Ne bucură faptul că următoarea clasată se află la o distanță, să-i spunem așa, de peste trei sute de litri pe cap de vacă furajată. Exprîmînd altfel cifrele de aici, în Pantelimon, au plecat spre Capitală nici mai puțin și nici mai puțin de 220 vagoane de lapte.

— Care-i întregul efectiv de animale?

— În primul rînd trebuie luate în calcul cele 500 de vaci de lapte. La acest număr se mai adaugă și un număr de 600 de tineret și 6 000 de porci. În 10 ani de aici, s-au mai putut forma încă trei ferme: am vîndut 1 250 de vițe și 250 de tauri. După cum se știe ferma noastră este o unitate mixtă. Adică, pe lângă creșterea animalelor și obținerea laptelui noi ne ocupăm și cu fabricarea, să-i spunem așa, a furajelor. În acest sens dispunem de o suprafață de teren agricolă care măsoară 800 de hectare. În '82 am mai obținut încă citeva recorduri și la cultura mare. Peste 11 000 kilograme de sfeclă furajeră. Sînt rezultate foarte bune cu care, pe lângă cele 1 200 tone de fin și 4 000 tone de silozuri, ne asigurăm hrana animalelor în întregul an. Nu cerem nimic de la nimeni. Cel puțin așa considerăm că trebuie să-și desfășoare munca o fermă de elită cum sîntem considerați, cu animale de mare productivitate. Haideți să vă mai spun și citeva recorduri. Vacă Victoria, una din cele mai interesante exemplare, a dat într-o perioadă de lactație 12 000 litri lapte. Cum este de înțeles, aceste rezultate se datoresc unei furajări și întrețineri corecte în toată perioada anului. Un alt fapt important îl constituie creșterea rațională a tineretului de prăsilă destinat turmei de bază. Metodele pe care le aplicăm, după opinia mea, se pot introduce în orice fermă. În primul rînd ne gîndim la viței înainte de nașterea lor. Acordăm o mare atenție îngrijirii vacilor gestante și tineretului. Junicile la vîrsta de 18 luni ajung la greutatea de 400 kilograme, ceea ce reprezintă 85 la sută din greutatea animalului adult.

— Care a fost ultimul eveniment din viața dumneavoastră la care vă gîndiți cu mare plăcere?

— Ziua de 6 iunie 1981. Atunci secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a vizitat ferma. N-am să uit niciodată acea zi de început de vară. Dacă în momentul de față rezistăm să ne menținem pe primul loc, acest fapt se datorează în primul rînd prețioaselor indicații pe care le-am primit cu acel prilej din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Să vă arăt fotografiile și zierele de atunci, lucruri pe care le țin în albumul meu de familie. Sfaturile pe care le-am primit au fost adevărate căi pentru menținerea succesului. Îmi aduc aminte că s-a discutat mult despre ideea adăpătorilor de apă cu un nivel de apă constant. Apa joacă un rol foarte important în hrana și alimentația animalelor. S-a mai discutat și despre problema umbrelor în locul unde animalele trebuie să se plimbe. Sfaturile s-au pus imediat în aplicare. Pentru un kilogram de lapte, prin vacă circula 400 kilograme de singe. Deci animalului îi trebuie în primul rînd, confort și nu poate da lapte dacă ea stă într-un picior. Cu alte cuvinte, trebuie să se plimbe, să umbre. Ce mă deranjează, cel mai mult, este că încă nici pînă în momentul de față nu s-a rezolvat găsirea unor soluții pentru proiectarea și construcția de adăposturi pentru vaci. Proiectele și construcțiile sînt ca niște cazemate greoaie din beton, mari și nefuncționale. Sînt sofisticate. Cred, și sînt convins că nu greșesc, în momentul de față sîntem cam speriați de creșterea vacilor. Vacilor, ca să obții lapte de la ele, trebuie să le dai mîncare și să le îngrijești de ele. Atîta tot.

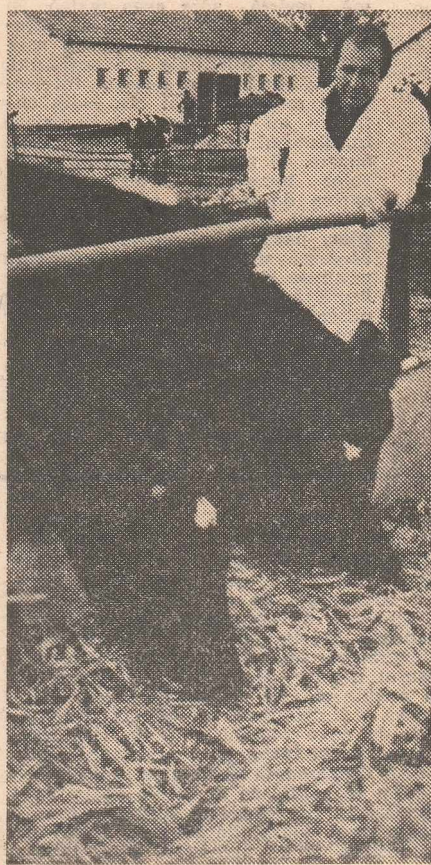
— Care sînt oamenii de bază?

— Toți cei 80 de încadrați care se prîcep și la vaci și la porci și la cultura mare. Desigur, dintre ei se remarcă următorii: inginerul zootehnist Vasile Brînzan și muncitorii Mihai Fek, Năstase Crețu, Elena Scripcaru, Aspazia Ahamzei, mulgătorii Elena și Costache Timiță, soții Preda, Gheorghe Mărgăneanu și Toader Chelariu...

— Ce vă doriți în continuare?

— Să ajungem la peste 5 000 litri lapte pe cap de vacă furajată. Cu alte cuvinte, să ne menținem pe primul loc. Și, apoi, să ajungem la rezultate foarte bune și în ceea ce privește creșterea porcilor — unde în momentul de față rezultatele nu ne mulțumesc. Altfel spus, să demonstrăm că și lângă Capitală se pot obține rezultate foarte bune dacă este dragoste pentru animale...

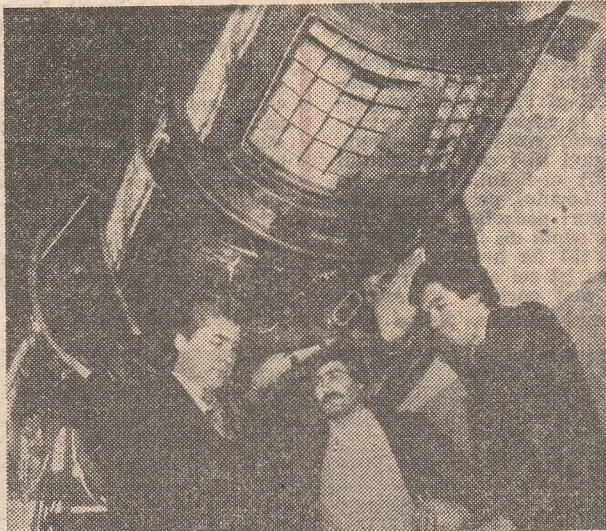
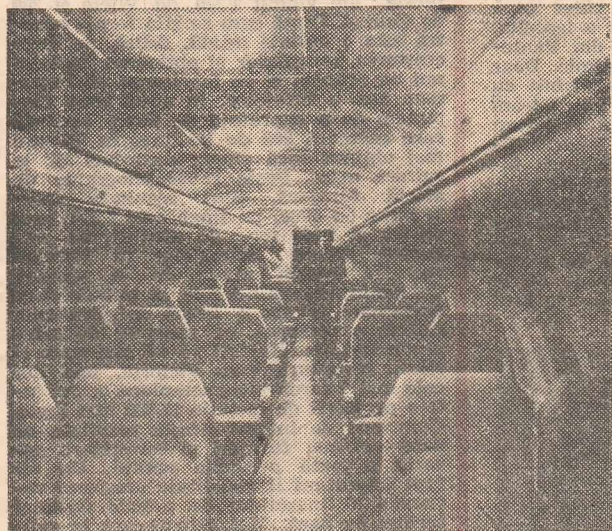
SORIN POSTOLAC

Rombac 1-11, un avion pentru toate anotimpurile

Înainte de a ne lansa în considerații tehnice privind „cel mai mare transfer de tehnologie din domeniul aviației pe plan mondial în ultimii ani”, adică de programul ROMBAC 1-11, credem că este necesar să reamintim cititorilor faptul că noi, românii, am deținut câteva recorduri fundamentale în istoria aviației și că nu întâmplător, după o perioadă în care am fost printre primii constructori de aparate de zbor din lume, ne-am refăcut tocmai industria aeronautică. Am fost printre primii inventatori din lume de aparate de zbor, printre primii care am produs aparate de zbor, printre primii care ne-am desprins de pământ cu propriile mijloace de bord ale unor aparate mai grele decât aerul, printre primii care am navigat în spațiu cu aparate de zbor pentru mărfuri și pasageri, printre primii care am înființat linii aeriene interne și externe, printre primii care am inaugurat itinerarii de zbor internaționale, printre primii care am conceput și realizat avionul cu reacție, printre primii producători din lume de aparate de zbor de mari performanțe (până la nivelul anului 1940). Există în noi, prin urmare, o fabuloasă chemare a spațiului și certitudinea că inteligența tehnică românească este în stare să inventeze mereu aparate de zbor prin care vom putea învinge oricând „dictatura” forței de gravitație.

Ne aflăm, prin urmare, pe platforma aeroportului Băneasa, pe lângă hangarele cărora, am trecut, ca zburători de ocazie și în deplină securitate în fotoliile avioanelor de linie, fără să le acordăm prea multă importanță. Ei bine, ceea ce se află dincolo de pragul obișnuit al unei priviri aruncate din goana aparatului de zbor pe pista de decolare, întrece imaginația cea mai binevoitoare: câteva zeci de mii de metri pătrați de hale și hangare puternic iluminate, cu senzația că ne aflăm în farmacia sau în laboratoarele plasate pe o orbită circumterestră. Și dincolo de ele alte hale și hangare cu deschideri care întrec în dimensiuni multe întreprinderi similare europene unde nu există o asemenea concentrare pe flux tehnologic, o asemenea înălțuire firească a elementelor procesului tehnologic și a pregătirii competențelor înalte pentru elaborarea celor mai complexe aparate de zbor. Practic, întreprinderea de avioane din București-Băneasa este încă în plină expansiune. O expansiune care a fost atent proiectată, atent supravegheată, în așa fel încât drumurile de la o hală la alta să nu reprezinte pierderi de ritm, de timp, procesul tehnologic să nu sufere nici o fractură și controlul, verificarea extrem de lucidă a calității fiecărui element în parte care intră în componența unui aparat de zbor să fie efectuată imediat cu mare precizie și fără nici o abdicare de la exigență. În final, întreprinderea de avioane din București urmează să se întindă pe o suprafață de producție de 200 000 metri pătrați! Tehnica importată și cea fabricată în țară urmează a fi de cea mai înaltă competitivitate la nivelul anilor 1980 și mai departe.

Ce se întâmplă cu aeronava ROMBAC 1-11? Unii cred că toate componentele acestui complicat aparat de zbor și care repune țara noastră în circuitul primelor producătoare de avioane

ale lumii, sosesc la noi gata preparate în halele centrului de producție britanic de la aeroportul Hurn pentru ca la București-Băneasa să se întreprindă un simplu montaj pe flux și o zugrăvire monumentală. Lucrurile, evident, nu stau așa. O trecere în revistă a liniei de fabricație și de montaj a aparatului de zbor ROMBAC 1-11 demonstrează că până la această oră, conform unui contract riguros respectat de ambele părți, britanică și română, 10 la sută din elementele avionului sint deja produse de constructorii de aeronave români. Și nu de ieri sau de azi ci de prin anul 1976, când am început să producem câteva obiective ale avionului în halele noastre pentru aparatele de zbor asamblate la Hurn: e vorba de stabilizator, de cheșonul roții de bot, de bordurile de atac ale aripilor, de ușa calei de bagaje. Dar ceea ce a determinat un salt uriaș tehnologic în producerea unui aparat de zbor de

reprezintă, desigur, un test fundamental pentru o industrie constructoare de mașini. Mai ales în situația în care firmele britanice consideră componentele produse în țara noastră egale din punct de vedere calitativ cu cele produse în Anglia!

Pe fluxul tehnologic de la București-Băneasa alunecăm fără zgomot, într-o liniște de înregistrare într-un studiu de radio, liniște perforate la intervale neașteptate de zgomotul pistoalelor pneumatice care punctează niturile exacte ale fuselajelor. Se lucrează în liniște, meticolos, calm, înțelept. Personalul întreprinderii este de o tinerețe care deconținează, tinerețe a marilor performanțe. Șeful secției de montaj, de pildă, al celui de-al doilea și al treilea avion ROMBAC 1-11, avion care însumează 90 000 de repere, are 30 de ani și se numește Dan Drăgoi. Colaboratorul său cel mai apropiat este foarte tânăr inginer Mihail Andriescu. Cine sint ajutoarele lor imedi-

sa în cabină de comandă, precum și a sistemelor de protecție a aparatului de zbor la diferite sarcini, în caz de incendiu, de avarii. Maistrul Nicolae Toncu se ocupă de inima avionului, adică de forța hidrolică a aeronavei, de montarea conductelor și agregatelor ce folosesc presiunea hidrolică pentru acționarea comenzilor de zbor, a trenului de aterizare. Maistrul Dinu Ștefan dirijează echipa de tineri care montează sistemul de combustibil, de aer condiționat și de injecție cu apă. Aflăm că este suficient ca un singur por să rămână deschis în instalația de combustibil pentru ca aparatul de zbor să fie pus în primejdie. De aceea se întâmplă ca la testări să „cadă” mai multe rezervoare de combustibil încercate și de multe ori să se depisteze un defect târziu, după asamblarea întregului aparat, când sint necesare remedieri care implică derularea tuturor activităților concertate ale întregii secții montaj în sens invers. Radu Mihai încheagă partea de structură și amenajările interioare, adică tot ce se vede cu ochiul liber când pasagerul ia contact cu aparatul de zbor și se instalează comod în fotoliul său de agrement. El finisează avionul din punctul de vedere al elementelor din tablă, montează bordurile de atac de la aripă, portbagajele de mină, panourile care îmbracă avionul, carenajele la joncțiunea aripelor cu fuselajul, bucătăriile, scaunele pentru piloți și pentru pasageri, ușile, scările, mocheta etc. Trebuie să recunoaștem că e delicat să enumerăm aici numele tuturor acelor care prin priceperea lor și prin munca lor de o excepțională calitate scot din câteva fragmente disparate, aduse pe calea aerului de pe alt meridian sau produse în țară, un avion de asemenea anvergură tehnică. Pentru că avionul ROMBAC 1-11 este un aparat de zbor sigur, bine structurat, îndelung verificat, de mare rafinament tehnic, rapid și eficient atât în transportul de pasageri, cât și în transportul de mărfuri.

Contractul funcționează pe timp nelimitat. Se așteaptă comenzi de pretutindeni. Primele avioane de acest tip sint comandate pentru compania noastră aeriană TAROM. Mai departe... Nivelul înalt de realizare impun acest aparat de zbor printre cele mai bune din lume la nivelul parametrilor săi. Prin urmare, trebuie reținut că în următorii trei ani constructorii de la București-Băneasa vor produce integral acest aparat de zbor. Deocamdată el se montează în vecinătatea pistelor de zbor ale aeroportului de curse interne Băneasa și în vecinătatea cartierului cochet al constructorilor de avioane ridicat în ultimii ani pe locurile unor vechi cărucii și bodegi de altădată și a unor case risipite, cu ziduri acoperite de vișă și cu flori în spatele gardurilor. Prin urmare, de cite ori trecem pe lângă blocurile elegante ale cartierului general al constructorilor de avioane și al personalului navigant aerian de la Băneasa, de cite ori vom rula pe piste de decolare ale aeroportului nostru familiar din margine de București, e bine să ne gândim la toți cei care, discret și în atmosferă de laborator extraterestru lucrează la aparatele de zbor care ne repun în drepturi printre cei mai buni constructori de avioane din lume, precum la începuturile erei zborurilor în văzduh.

ADRIAN DOHOTARU
Fotografii de ELENA GHERA

lubirea de frumos

Maramureșul

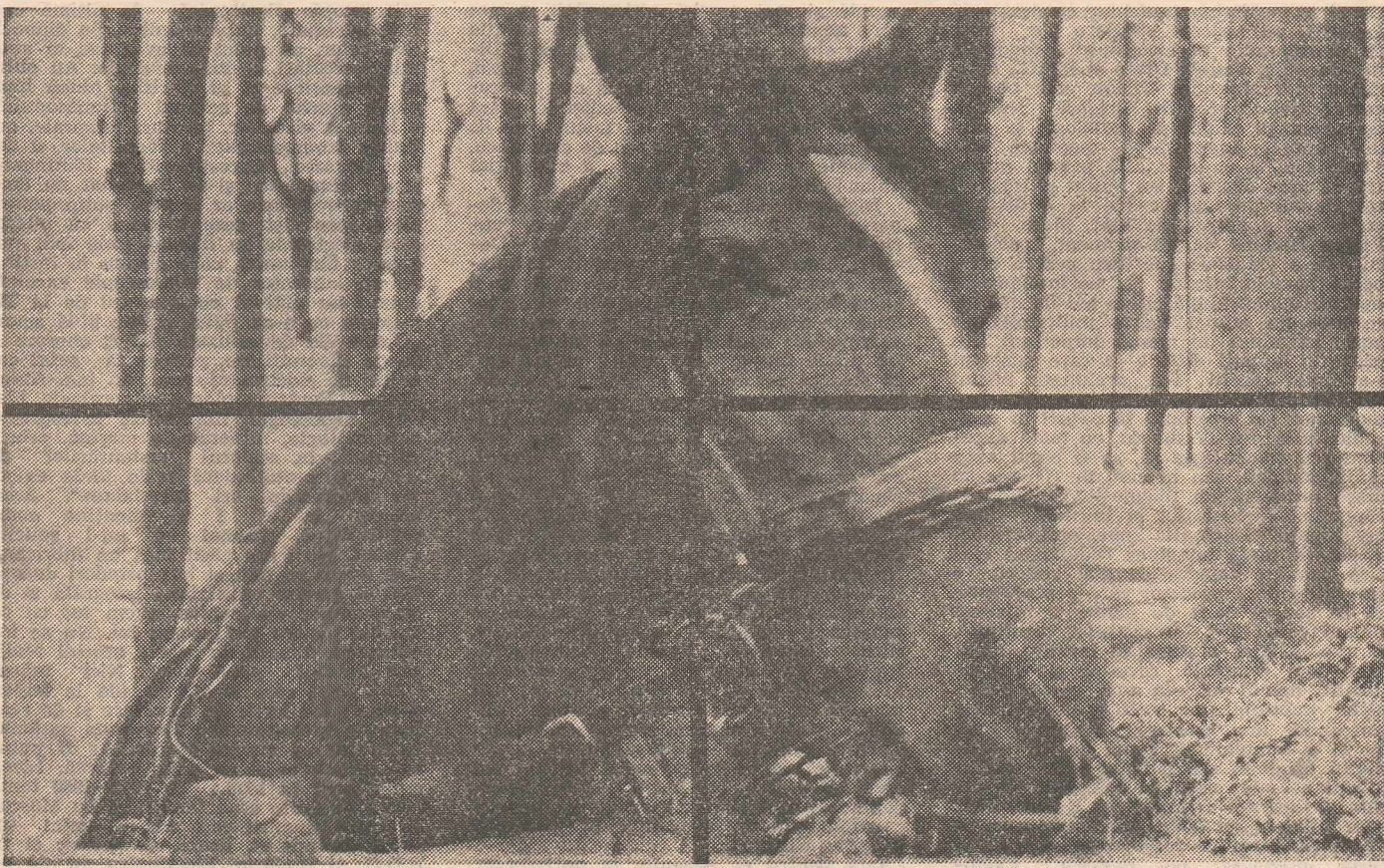
Primesc din Maramureș o carte foarte frumoasă scrisă de Justinian Chira Maramureșanul fiul de țărani din satul Plopiș o carte a iubirii de Patrie și de valorile perene ale poporului nostru. Gîndul mă poartă spre acea mătă și poartă a neamului românesc Maramureșul de unde tof pleacă spre adîncurile spirituale ale sufletului nostru oameni de seamă. Intelectuții maramureșeni citi i-am cunoscut au o vigoare și încredere în destinul acestui popor cu totul aparte. Ei știu să prețuiască darul celor bune înainte de toate. În cartea de față un adevărat poem intitulat *În calea tuturor bunăților*, parafrazînd afirmația cronicărească știe să celebreze darurile naturale și spirituale de care ne împărtășim aici în Carpați prin milenii. Poate că noi transilvanii sintem mai ontologic legați de ceea ce numim irezistibilă încredere în bine în biruința definitivă asupra tenebrei săvîrșită în timp de către Logosul intrupat în istorie cu

asemenea complexitate reprezintă însușirea unor procedee rafinate de asamblări structurale și de testări funcționale, procedeele de lipire de rezistență cu adeziivi structurali, de protecții anticorozive și acoperiri de suprafață, utilizarea de etanșanți speciali. Primele 3 fuselaje, e adevărat, au sosit de la Hurn în aeronave mamut numite „Super guppy”, împreună cu aripile și alte componente care urmează a fi asimilate treptat de constructorii de nave români pînă în anul 1986. Lucru care se întâmplă și cu motorul Spey produs deocamdată de uzinele Rolls-Royce și aflat în asimilare în halele de la Turbomecanica din cartierul Militari. Asamblarea unui aparat de zbor de asemenea dimensiuni și de asemenea performanțe

ate? Bărbați tineri și mai puțin tineri, oameni cu experiență în întreprindere încă de pe vremea primelor reparații și lucrări de întreținere ale aparatelor de zbor utilizate și de pasageri de la București-Băneasa. Maistrul Alexandru Mărăcineanu răspunde de nervii acestui colos, de comenzile de zbor și sursele auxiliare de pornire a motoarelor, de montarea suprafețelor de comandă (flapsuri, stabilizatoare de direcție), spoliere, distrugătoare de portanță, tracțiune etc. Inginerul Constantin Bogdan răspunde de montarea aparatului de supraveghere a funcționării avionului și de toate elementele de legătură dintre echipamente și aparatură. Tot el are sub supraveghere asamblarea sistemului „pilot automat” și montarea

IOAN ALEXANDRU

Fotografie de PAUL AGARICI

Cei care au murit atunci, demult, au avut parte cel puțin de o literatură întreagă despre soarta lor. Dar cei care au supraviețuit, cu greu au ajuns să mai aibă parte de un braț de fin, ca să nu mai vorbim de o traistă cu ovăz. Parcă ar fi devenit de sticlă, privirile au trecut prin ei, dincolo de ei, și după ce-și ispășiseră cu virf și îndesat vina imaginară că ei doar consumă, nu și produc, s-au aflat în fața unei stavili și mai greu de trecut pe

măsură ce unul dintre stăpini lor au început să creadă că ei trebuie doar să producă, nu și să consume. Intre aceste extreme, caii au trecut ca pe o punte subțire. La capătul punții, unul au ajuns să arate doar ca niște biete mirtoage. Și dacă în fața unui cal poezia prinde aripi, în fața unei mirtoage ea se risipește ca făina orbului. Și nu numai poezia, dar și folosul adus oamenilor.

Dacă de la o vreme țărani nostri au început să-și facă

din nou căruțe și să-și cumpere hamuri și sint semne că au început să repara prin magazinele sătești potcoavele și caietele. Calul a rămas aceeași rudă săracă a vacii, porcului și păsărilor.

Nu va fi necesar să avem cai ciți a avut altădată această țară. Dar de cai este încă nevoie, așa cum avem încă de arat și de semănat, de strins griul și de adus piinea acasă. (D. Eliade).

Despre cal,

fără ochelari de cal

Prinț sau cerșetor?

„Noi nu ne ocupăm, noi coordonăm“...

Am încercat, cum era și firesc, să aflăm cum este privită problema calului la ministerul de resort. După mai multe peripeții pe la intrare, presărate cu expresii de felul: „E ședință“, „Veniți mine“, „Nu răspunde nimeni“, iată-ne ajunși în anticamera tovarășului director general adjunct Mircea Pătrașcu, din direcția economică zooveterinară a Ministerului Agriculturii. O secretară teribil de amabilă și, cred, sinceră, după ce a aflat că ne interesăm de cai, a făcut toate eforturile să ne convingă că tovarășul director e foarte ocupat și că, dacă ar fi știut de la început despre ce e vorba, n-ar fi fost cazul să ne lase bon la intrare: „Dinsul (tovarășul director n.n.) nu vă poate lămuri, nu cred că poate spune ceva despre cai. Noi doar coordonăm activitatea domeniului, ne ocupăm cu alteceva, și, v-am spus, e foarte ocupat, așteptați degeaba“. Prin ușa ce se deschidea uneori am văzut și eu că tovarășul Pătrașcu nu era singur și că tovarășul mai zbirnița din cind în cind. Ascultând sfatul secretarei, am luat drumul „Centrului de creșterea și calificarea cailor“ din strada Ion Ionescu de la Brad nr. 4. Intenția noastră de a intitula articolul „Calul văzut de sus“ (adică de la minister) pică. De sus, calul nu se prea vede. Imaginea lui se pierde în rapoarte, cifre și ședințe la care calul n-are acces, nici ca subiect de discuție decit rar, prea rar.

Dr. Ion Apahideanu, directorul centrului — între altele, vicepreședinte al Congresului internațional de creșterea și calificarea cailor — este, orice s-ar spune, un împătimit al meseriei. Născut „în herghelie“, la Bontida, județul Cluj, tatăl său fiind maistrul de herghelie, a studiat silvicultura și apoi medicina veterinară. În 33 de ani de muncă nu l-a întrebat nimeni nimic despre soarta cailor, doar ziaristi, și nu i-au făcut nici un bine. Nici lui, dar nici cailor. Ba lui i-au făcut rău, de fiecare dată. Pentru că, din păcate, spusele sale s-au interpretat greșit în unele locuri și îl dăm dreptate: „din toate durările, neadevărul e cel mai greu de suportat“. Redăm câteva din gindurile sale, exprimate aproape într-un monolog întrerupt ici-colo de câteva întrebări și nedumeriri, ce se înțeleg fără a le mai înșira.

„În ultimul timp, caii cresc ca număr; scad doar în C.A.P.-uri. De câte ori am fost la U.N.C.A.P., n-am avut cu cine vorbi despre soarta cailor. Mă apucă jalea, situația e generală, nu e nimeni care să se ocupe de cai. Viștii cresc bine și liniștiți în grajd, dar un minz e mai pretențios și incurcă, după două săptămâni se ține scali de mama lui. Bașca faptul că o iapă gestantă nu poate fi folosită la tracțiune. Dar, să revin. Centrul nostru dispune de 900 de stațiuni de montă numai în C.A.P.-uri. Vin particularii, pentru că sint interesați; cooperatorii, au. Căii sint ai tuturor și-ai nimănui.

În ceea ce privește înmulțirea și ameliorarea cailor de muncă, se acționează direct în procesul de reproducție prin cei 1500 de armăsari de stat (autorizați pentru montă în C.A.P.-uri și gospodăriile populației), la care se adaugă alți 1057 de armăsari puși la dispoziția I.A.S.-urilor. Dealtfel, de 20 de ani numărul cailor nu sporește nici la I.A.S.-uri. Un calcul simplu arată că, anual, s-ar produce milioane de lei pentru economia biologică a țării, dacă s-ar lua în serios problema. Un armăsar montează pe an 40-50 de iepe, să zicem că fată jumătate din ele, înmulțim cu o mie de lei, cit costă un minz, și iată milioanele pe care le-ar cîștiga economia națională, dacă îngrijitorul ar fi cit de cit respectat. Pentru un vișel omul e stimulat, pentru un minz își face necazuri suplimentare. De cind-cu economia de combustibil, mă pindesc toți pe la colțuri și vor cai. Dar un cal de muncă se obține cu trudă în patru ani, nu peste noapte, cum ajung unii președinți de C.A.P., care apoi se schimbă din doi în doi ani și pasează de la unul la altul problema calului, cu formula: „să-și bată capul cel care vine după mine“. Dacă s-ar acționa la o singură manetă, la remunerare, s-ar produce minuni.

De adevărată valoare a unui cal îți dai seama cind nu-l ai sau cind l-ai crescut tu. Cine vede cum se crește un cal are și grijă de el, dar studenții de azi de la Institutul agronomic învață creșterea calului fără cal, după planșe și schițe; o microfermă experimentală cu cai le-ar fi de mare folos, dar ea nu există; a rămas proiectată, aprobată, cuprinsă în plan de cîteva ori și cam atit.

Înainte de a prezenta situația sau evoluția cabalinelor în timp, mai vreau să se știe că un cal, după ce nu mai e util energetic, e șchiop, orb sau se zice că nu mai e bun de nimic. Și totuși e viu; el, atunci este plătit pe piața externă cu 1200 dolari tona, la un curs de revenire de cîteva lei dolarul. Treaba asta mă scu-tește de comentarii.

Înainte de război România avea 1 milion și 600 de mii de cai, iar în 1945 au rămas doar 650 de mii. Situația e de înțeles, mulți cai au fost salvați cu riscul victoriei celor ce-i tubeau, ascunși în munți, pînă a trecut războiul peste noi, într-o parte și în alta. În 1958 s-a ajuns la 1 milion 300 mii, după care a urmat o perioadă neagră pentru cai, comparabilă ca efect cu războiul, numărul cailor scăzînd brusc la 689,2 mii în 1965. Tragedia e cunoscută.

De la această dată scăderea a devenit mai lentă pînă în 1981, cind numărul era de 555,2 mii de cai. Fără a se produce un miracol, în 1982 se înregistrează o creștere de 42500 cai, urmare a unui recensămînt mai sever. Anul trecut cifra reală a fost de 597,9 mii de cai, iar anul acesta am depășit 600 de mii de cai. În continuare, toate eforturile trebuie făcute de către C.A.P.-uri, unde se înregistrează pierderi importante anuale.

Acestea sint o parte din opiniile unui om care știe ce-i acela cal și suferă pentru el. Cine-l ascultă?

ION PREDOȘANU

„Dacă am pune dughie, câii ar fi cît malul“

Petre Anton a împlinit 70 de ani și lucrează încă, la C.A.P., ca fierar. De 50 de ani încoace, el a reparat căruțele și a pocovit caii la Lungulețu, în șesul Dimboviței. Pe vremea cind Petre Anton era mai tînăr, satul avea vreo 2000 de cai. Războiul i-a mai împuținat. Alt localnic, Marin Birlea, economist la ferma zootehnică, își amintește că atunci cind a fost înființat, la 18 ianuarie 1961, C.A.P.-ul avea 800 de cai. Doi ani mai tîrziu rămăsese cu 150 iar peste încă doi ani cu 80. Dar să fi fost aceștia mai norocoși sau aceia care-și găsiseră sfîrșitul la Tărtășești și Moara Nouă? Inginerul șef Gheorghe Roman, de fel din Strahia și stabilit la Lungulețu, după absolvirea facultății, chiar în acei ani, mărturisește că privind la televizor cum tractoarele huruiau spornice îl cuprindea parcă o sfială de-a recunoaște că el încă mai lucrează cu cal. Pămîntul din Lungulețu are însă o calitate, aici cresc foarte bine cartofii timpurii, iar cartofii aceștia se seamănă pe la începutul lui martie, dacă nu la sfîrșitul lui februarie, cind tractoarele n-ar putea să intre pe cîmp, din cauza umozelii pămîntului, și numai cu caii se poate lucra bine. Sfialia aceea a trecut însă demult iar caii, 72 la număr, par astăzi nu prea mulți ci prea puțini. Dar prețurile cerute la tirgurile săptămînale care se țin la Găești și la Tirgoviște au ajuns aproape inaccesibile, un cal se vinde cu zeci de mii de lei. O întimplare fericită pentru C.A.P. Lungulețu ar fi că de curind i-a venit un inginer nou, Valentin Ionescu, și că lăsînd loc de bună ziua la I.A.S. Jegălia, unde a lucrat înainte, acesta ar putea să ajute la cumpărarea unor cai cu un preț mai rezonabil, pînă la 10000 de lei. Rămîne de văzut dacă promisiunea se va îndeplini, dacă va exista vreo cale legală, mai bine zis, pentru ca ea să se poată îndeplini. Cum cei din Lungulețu nu se grăbesc să dea vrabia din mină pe cioara de pe gard, nădejdea lor merge într-o direcție mai sigură. Avînd în vedere „decăderea combustibilului“, cum zice inginerul Gheorghe Roman, conducerea cooperativei s-a hotărît ca, începînd cu anul trecut, să dea cite o primă de 500 de lei îngrijitorilor care vor îmbogăți herghelia C.A.P.-ului cu cite un minz. Ca să poată lua banii aceștia, zisul conductor de atelaj trebuie să se poarte mai grijului cu animalele, cu mai multă milă și să le hrănească mai bine. Iar răs-timpul cit el este obligat să fie mai atent nu e prea scurt, fiindcă un minz este fătat la 11 luni. Cazul țăranelui Chiriac Burcea care de 20 de ani de cind e căruțaș la C.A.P. a dat C.A.P.-ului 20 de minji rămîne singular în Lungulețu și numai pe seama lui, avînd în vedere că ar mai fi necesari încă vreo 70 de cai, e limpede că problema ar fi fost rezolvată în exact 70 de ani de-acum încolo. Prima de 500 de lei a avut însă efecte miraculoase: în 1982 C.A.P.-ul a avut 6 minji, iar în acest an speră să aibă, oricum, mai mulți. Cu toate că, mai zice inginerul Gheorghe Roman, nu înseamnă

că dacă treci de un necaz scapi de toate. Dacă se va înmulți numărul cailor e limpede că problema hranei lor, complicată încă de pe-acum, nu va fi deloc mai simplă. La Lungulețu, nu face nimeni un secret din asta, caii minincă doar „ce rămîne de la vaci“. Ce anume, totuși? Paie și coceni, zice inginerul Gheorghe Roman. Nu-i vorbă că unii țărani ca Ilie Manea, Ilie Burcea, Marin V. Dinu sau Alexandru Duțu fac pe dra-cu-n patru și tot le dau cailor cite o mină de grăunțe, însă dau și ei din ce au iar de avut nu au nicidecum ca să le ajungă. Cert este că, după cum aflăm, în multe familii caii au cam ajuns să fie sămînță de ccartă, nevestele țînind să drămuiască porumbul numai pentru porci și păsări și ridicînd glasul cind li se pare că bărbații și-au umflat buzunarele cu grăunțe pe care le dau cailor pe furis. Pentru cei 72 de cai, aflăm de la inginerul șef al C.A.P.-ului, n-a fost prevăzut nici măcar un metru pătrat de furaje. Și în această privință Lungulețu nu reprezintă nicidecum o excepție. Așa se explică dealtfel de ce în satul vecin, la Serdanu, C.A.P.-ul nu are decit vreo 8 cai. Iar ceva mai departe, în satul Speriețeni, aparținător de comuna Gura Șuții, C.A.P.-ul are numai 14. Inginerul șef de la Speriețeni, Marin Dumitrescu, nu zice că n-ar trebui mai mulți, dar se întreabă cum ar putea să-i aibă. Și dacă i-ar avea, ce-ar face cu ei, ce le-ar da să mînce? Asta este principala cauză pentru care nu sporește numărul cailor, și el se miră că, deși cauza e cunoscută, nu se întreprinde nimic, nu apare nici o hotărîre care să îndrepte lucrurile.

Președintele Consiliului unic agroindustrial Titu, Vasile Mușetescu, a așezat pe de o parte îndatorirea de a crește numărul cailor în unitățile agricole de care răspunde, iar pe de altă parte prețul exorbitant al unui cal, și ne spune că a propus înființarea unei ferme de cai în cadrul consiliului, astfel încît toate unitățile aparținătoare să poată să-și cumpere cai pe bani mai puțini și într-un timp mai scurt. Este, acesta, un gînd de viitor, o astfel de fermă poate fi înființată chiar prin colaborarea cîtorva consilii unice agroindustriale ori la nivel de județ, încă nu are rost să ne oprim asupra detaliilor cit asupra utilității propunerii, indiferent în ce formă va fi ea îndeplinită. Vom adăuga numai că, între timp, în numele cailor pe care-i vom avea nu trebuie să-i uităm pe cei pe care-i avem și că rămîn încă multe de făcut pentru ca, de exemplu, atunci cind caii sint aduși la potcovit să se poată ține și pe trei picioare. Dacă unii abia se țin pe patru picioare, spunea fierarul Petre Anton de la Lungulețu, e limpede că atunci cind ridică un picior pentru a fi potcoviți, celelalte trei le tremură parcă bătute de vînt. Și încă o întrebare, zisă de țăranel Ion Marin din Speriețeni. Ion Marin are 67 de ani și-a ținut întotdeauna cal. Are și-acum doi, Murgu și Șoimu, și-i crește cu prețul unor oarecari discuții în familie, cu fiul și cu noră lui, fiindcă pe mare parte din lotul în folosință pune lucernă pentru ei. „Cea mai bună, zice el, este dughia. Dacă s-ar pune dughie, caii ar fi cît malul“. Inșă dughie Ion Marin n-a mai văzut de cind era cu vreo 20 de ani mai tînăr.

DUMITRU ELIADE

Flacăra revine**Optimiscopul
a pierdut o cursă
cîștigată**

Puține sau poate nici una dintre nou-tățile noastre din sectorul aparatului medical original nu s-a bucurat (inițial) de o tribună de lansare mai bună, mai sigură, mai promițătoare ca acest instrument electronic destinat citirii și interpretării filmelor radiologice. Un neprețuit ajutor pentru medic — sporindu-i posibilitățile preciziei de diagnostic precum și a precocității în descoperirea unor maladii —, deci un câștig important pentru medicină și în ultimă instanță pentru om. Așa cum consemna revista noastră — cu circa 3 ani în urmă, această remarcabilă realizare a cercetătorului ing. Mircea Fildan de la catedra de electronică a Facultății de electrotehnică din Timișoara — a fost brevetată la vreme (atestându-i originalitatea și asigurându-i protecția necesară), a fost (deși destul de greoi, de anevoie) omologată, radiologii de prestigiu avizându-i oportunitatea, utilitatea și valoarea. În 1980, prezentată la un Salon internațional de invenții în domeniul electronicii al țărilor din sistemul CAER, s-a bucurat de un real interes din partea specialiștilor. Se pare că eram singura țară socialistă europeană care deținea un astfel de aparat. Comparat, construc-

tiv și ca performanțe (chiar ca desing și gabarit), cu aparate similare ale unor firme renumite în electronică medicală din Japonia, Statele Unite și R.F.G., optimiscopul inginerului Fildan este perfect competitiv. Conf. dr. Grigore Nubert, conducătorul clinicii de radiologie și șeful disciplinei la Institutul de medicină din Timișoara, la care se află primul prototip, și care, de altfel, l-a ajutat și susținut tot timpul pe inginer (de la o discuție cu dînsul a pornit, de fapt, ideea, ing. Fildan fiindu-i, la un moment, pacient) cu datele medicale specifice pentru obținerea caracteristicilor și performanțelor optimiscopului, după cîțiva ani de utilizare este nu numai foarte mulțumit dar poate să aducă un număr important de probe și situații dificile în care aparatul l-a ajutat efectiv. I-a „prelungit” ochiul l-a dat posibilitatea să se pronunțe cu maximum de siguranță în cazuri în care, radiografia privită simplu, cu toată experiența și competența sa, ar fi putut avea dubii, îndoieli, sau în care ar fi emis cu mare prudență un diagnostic, apelînd la repetarea radiografiei și la multe alte investigații. Schematic spus, optimiscopul electronic preia imaginea radiologică clasică printr-o cameră de luat vederi, o transmite unui procesor care o prelucurează în sensul dorit de medic și afișează pe un ecran TV, un monitor, rezultatul. O altă imagine a aceleiași imagini, adică mult mai completă, revelînd numeroase detalii, detalii de cea mai mare finețe, altfel imposibil de sesizat atît datorită imaginilor mai grosiere din prim-plan, cît și a limitelor în gama de gri a filmului original, așa cum se poate obține la ora actuală, chiar cu cele mai perfecționate aparate radiologice. E clar deci, cum poate ajuta diagnosticianul; ceea ce apare estompat pe radiografie se evidențiază pregnant pe monitor. Exemplarul care a fost la Moscova este o variantă superioară primului, inginerul Fildan lucrînd în continuare la perfecționarea acestuia, oferînd posibilitatea colorării imaginii de pe ecran în cîteva nuanțe și culori; pe scala de gri fiecarei trepte corespunzîndu-i o altă culoare. Această colorare ajută la o citire și mai

rapidă și mai precisă a imaginii supuse spre analiză. Respectivul prototip se află la un spital din Capitală (de pe Bd. Dimitrov), unde radiologul col. dr. Negru, medic deosebit de receptiv la nou și acaparator de ideea că, azi, medicina fără tehnică de cea mai înaltă factură nu se mai poate face, îl utilizează, de asemenea, cu bune rezultate, precum a evidențiat chiar în articole de presă.

Inginerul Fildan merge și mai departe și realizează o a treia variantă, cu performanțe în plus. Devine capabil (prin intermediul instalației electronice perfecționate) să facă și **subtracția**, la comandă, să șteargă de pe imagine anumite elemente și să mențină, să reliefeze decît pe cele ce interesează. De pildă, într-o radiografie pulmonară, să șteargă coastele și să rețină și să coloreze în anumite culori (convenționale, de bună seamă, pulmonul, bronhiile, traseele arteriale... Ceea ce nu putem distinge din masa de griuri, se colorează și apare totul cu o claritate nebănuită, sau se rețin, fie oasele, fie doar circulația sanguină, fie altă componentă anatomică. Ni se face apoi o demonstrație uimitoare cu o aerofotografie, cu o imagine obținută prin satelit a țării noastre. Din fotografia ca atare ne înțelegem mai nimic. Supusă la aparat se reliefează totul — munți, dealuri, riuri, cîmpii... Începe subtracția. Reținem pe ecran rînd pe rînd, sistemul hidrografic (și ne apare astfel și cel mai mic lac ori baltă), sistemul muntos, pădurile, pînă și patruleterele cu culturi. Aceste semnale introduse pe un calculator, ne lămurește inginerul Fildan, pot oferi cifre și valori foarte diversificate, depinde ce trebuie obținut (un singur exemplu, minor, suprafața în kilometri pătrați a bălților).

Iată pentru ce revenim la optimiscop. Domeniile lui de utilizare sînt — pot fi — mult mai numeroase, mai diversificate, și astfel s'a aibă o eficiență considerabilă pentru economia națională. Ni se oferă iarăși doar un singur exemplu: o colaborare cu Institutul „Pasteur” din București, care a prelucrat aici numeroase microfisme de extremă finețe realizate prin

microscopie electronică de ultimă oră. Refotografiate, după monitor, pe diapozitive color, au putut să avanseze în anumite cercetări de microbiologie. Au putut să evidențieze și să clarifice (după imaginile oferite de ecranul optimiscopului) o lume a virusurilor, țesuturi tumorale, acțiunea trombocitelor, a fagocitelor și așa mai departe... Cercetătorii dr. Pălineanu și dr. Manolescu și-au exprimat nu doar mulțumirea, asta ar fi prea puțin pentru niște specialiști care lucrează cu microscop electronic cu baleiaj (cele mai puternice din lume), care dispun în institut de un laborator de microscopie excelent dotat; au obținut cu aparatul de la Timișoara ce n-au putut obține pînă acum. „Domeniile de utilizare pot fi enorme și foarte diversificate, precizează șeful catedrei de electronică, prof. dr. ing. Anton Policec. Pentru geologie, mineralogie, biologie, arheologie, lingvistică, paleografie, paleontologie, mineralogie marină, criminalistică, în sectorul restaurărilor de artă... și pretutindeni acolo unde există un microscop ori televiziune”. Adus mereu „la zi” i se menține competitivitatea. Numai că nu-l solicită nimeni. Nu i s-a găsit încă un fabricant, deși avem în țară și întreprinderi de optică și pentru televiziune integrată și de componente electronice, avem tot ce ne trebuie pentru producerea lui. Nu se interesează nimeni de soarta acestei realizări absolut prestigioase. Nici măcar C.N.S.T.-ul care a oferit (de la buget, desigur) fondurile de cercetare și de realizare a prototipurilor. Economia națională în loc să cîștige pierde. Ar fi putut ieși cu succes și pe piața externă. Ideea s-a născut în 1976; în 1979-1980 toate cele 3 variante erau finalizate. La Moscova eram singurii care am prezentat un astfel de aparat, acum, se produc și în R.D.G. și Ungaria. Electronica nu stă pe loc nicăieri în lume. Cine se grăbește cîștigă cursa, cine nu, o pierde. Poate se gîndește mai serios la această (banală) așertiune conducerea Ministerului Industriei pentru mașini-unelte, electronică și electrotehnică.

CICI IORDACHE-ADAM**Din nou despre doctorul Gheorghe Neagoe**

(Urmare din nr. trecut)

1. — Cărbunaru Ilie, de 77 ani, din comuna Breznița de Ocol, județul Mehedinți, avînd diagnosticul de „Sarcom polimorf recidivat, gigant, cotul drept”.

2. — Cîntoarea Tița, 49 ani, din comuna Poroina Mare, județul Mehedinți, avînd diagnosticul de „Rabdomyosarcom recidivat, gigant, antebrațul sting”. Exemple ar putea continua.

— Folosiți autovaccinul dumneavoastră numai în cancerele pe care le operați?

— Nu, folosesc autovaccinul meu și în cancerele operate și trimise congelate de către alți colegi. Unul dintre acești colegi este dr. Marcu Valeriu de la spitalul județean Hunedoara, care operează și îmi trimite tumori canceroase de faringe-laringe de la bolnavii în stadii avansate, fără șanse de vindecare, pentru asocierea imunoterapiei noastre.

— Aveți vreun caz fără șanse de vindecare, dar salvat prin colaborarea dumneavoastră cu medicul Marcu Valeriu din Hunedoara?

— Am să vi-l prezint pe bolnavul Andrei Ștefan, în vîrstă de 59 ani, din Călan, str. Independenței nr. 5, ap. 18, avînd diagnosticul de „Carcinom laringofaringean cu adenopatie laterocervicală gigantă”, fără șanse de rezolvare și care este totuși vindecat.

— Am să pun o întrebare care s-ar putea să vă surprindă. Ce știți în legătură cu metoda de imunoterapie cu „autovaccin” a profesorului american Loring Humphrey din Kansas — City University, metodă care, după cum susțin foarte mulți oameni avizați, pare trasă la îndigo după metoda dumneavoastră?

— Pentru prima dată am aflat de metoda profesorului Loring Humphrey în data de 29 martie 1982, în mod cu totul neoficial.

— De la cine?

— De la medicul stagiar Constantin Luminița, care lucra în secția noastră. Mi-a spus, atît mie cît și celorlalți colegi din secție, că în perioada de timp în care a lucrat în secția noastră a observat tehnica preparării și administrării autovaccinului nostru și că în seara zilei precedente (28 martie 1982), în jurul orei 22 a ascultat la postul de radio „Europa liberă” o emisiune în limba română a studioului din New York în care era prezentată o tehnică de imunoterapie foarte asemănătoare (aproape identică), aparținînd profesorului american Loring Humphrey din Kansas — City University. Colega s-a arătat foarte contrariată de asemănarea identică privind modul de inactivare și de ritmul de administrare al autovaccinului meu cu cel preparat de profesorul Loring Humphrey. Și a mai contrariat-o faptul că emisiunea respectivă mai fusese transmisă la același post și urma să se mai retransmită tot în limba română. De ce atîta insistență de popularizare în limba română a acestei metode, despre care tot postul de radio respectiv a precizat că urma să fie introdusă și în R.F.G.?

— Dar ce deosebiri între cele două „autovaccinuri” au putut fi desprinse de dumneavoastră, din cele anunțate de respectivul post de radio?

— Autovaccinul profesorului Loring Humphrey a fost încercat numai în melanomul malign și în cancerul mamar, fiind indicat și eficient numai la fiecare

a 6-a pacientă cu cancer mamar în stadiile I și II.

— Și „autovaccinul” dumneavoastră?

— Folosind autovaccinul meu după brevetul 77.951-România, reușim să vindecăm toate cazurile de cancer mamar în stadiile I și II. Noi ne luptăm să obținem rezultate similare în stadiile III și IV de cancer mamar cu metastaze pulmonare. În plus, imunoterapia noastră specifică ne dă rezultate incomparabil mai bune (vindecarea a 2 din 3 bolnavi operabili), în majoritatea formelor de cancer chirurgical: cancerul de stomac, de intestin subțire și gros, ovar, uter, rinichi, vezică urinară, membre, mamelă, laringe, plămîn etc.

— De ce credeți că rezultatele obținute cu autovaccinul dumneavoastră sînt mult mai bune decît cele obținute de Loring Humphrey, cu toate că inactivarea și ritmul de administrare sînt identice între cele două autovaccinuri? Să fie o simplă coincidență?

— În brevet eu nu am divulgat esențialul, respectiv compoziția autovaccinului și modalitățile intime de folosire a acestuia. Pe acestea nu le-am scris nicăieri și nu le-am spus nimănui. Urmează să le înregistrez în cel mai scurt timp pentru brevetare, ca să aparțină statului român!

— De ce nu ați comunicat, totuși, toate elementele componente ale tratamentului pe care l-ați brevetat?

— Foarte simplu. Mi-am luat în mod conștient niște măsuri de siguranță, întrucît nu trebuie să vă spun eu, la ora actuală se fură idei peste tot.

— E adevărat ce am aflat de la mai mulți bolnavi că în iarna care a trecut spitalul în care lucrați și de care răspundeți nu a fost nici măcar încălzit?

— Spre regretul nostru este adevărat că încălzirea spitalului nostru nu a fost posibilă decît sporadic, iar bolnavii și noi cei care i-am îngrijit am avut noroc de faptul că iarna a fost foarte blîndă.

— Sînteți mulțumit de condițiile în care ați realizat toate cîte ne-ați declarat nouă în tratamentul cancerului?

— Despre condițiile de lucru nici n-aș vrea să vorbesc. Se știe că în cancer, tratamentul este cu atît mai eficient cu cît este mai complex și mai corect efectuat. Or, noi am obținut rezultatele la care m-am referit fără să beneficiem de radioterapie, polichimioterapie specializată, competențe chirurgicale adecvate, posibilități de investigare a statusului imun etc., care în puținele cazuri în care au fost posibile, s-au efectuat în altele centre și de către alți specialiști.

— În ce alte forme de cancer sperați să obțineți rezultate bune în viitor cu metoda dumneavoastră?

— Am precizat că metoda noastră imunologică este aplicabilă în toate formele chirurgicale de tumori canceroase care pot fi extirpate, indiferent de structură sau localizare. Întimplător am ajuns la concluzia că metoda ar putea să ne dea rezultate bune și în unele cancere de sistem. Extirpînd întimplător o masă tumorală gigantă (crezînd că e lipom), din axila dreaptă a bolnavului Răiescu Gheorghe, în vîrstă de 36 ani, din comuna Izverna, județul Mehedinți, am avut surpriza ca examenul histopatologic să ne precizeze că era vorba de o boală Hodgkin cu celurititate mixtă. Folosînd numai tratamentul nostru după brevetul

77.951, reușim să menținem bolnavul de cîțiva ani fără nici o recidivă, fără nici un semn de boală și fără nici un alt tratament. Mai mult decît atît, folosînd autovaccinul de la bolnavul respectiv la alți bolnavi cu boala Hodgkin cu aceeași celularitate, dar care au fost deja iradiati splenectomizați și tratați cu mai multe cure de citostatice în alte secții, am constatat că rezultatele sînt mult încurajatoare. Prin urmare nu numai autovaccinul, ci și heterovaccinul poate fi util dacă este folosit în tratamentul unei structuri canceroase similare la alți bolnavi.

— Știu că dumneavoastră sînteți, de fapt, chirurg și că aveți înregistrate pentru brevetare o serie de tehnici chirurgicale. În ce situație se mai află?

— Am primit tipărite toate brevetele cu tehnicile respective, inclusiv pe cel cu aparatul privind tratamentul osteomieltelor. În total șapte brevete tipărite.

— Conșiderați că ați mai putea brevetă și alte idei noi în viitor?

— Multe s-ar putea verifica, brevete, publica!

— Și ce planuri aveți pentru viitor?

— Din păcate, planurile sînt dureroase

Omule, fii primul tău medic**Durerile de dinți**

Împotriva durerilor de dinți (cînd acestea nu sînt provocate de carii foarte avansate sau de punji cu puroi), medicina populară, ne informează colaboratorul nostru Viorel Pașcanu, propune următoarele remedii:

Se introduce în ureche sau în caria respectivă pîntruțel verde frămîntat cu sare. În locul acestei compoziții se pot utiliza dopuri de vată imbibate în ulei de garoafe și alcool. Aceleași tampona pot fi muiate într-o soluție de flori de salcîm (florile, 5 g se lasă timp de 8 zile în 100 g alcool). În urechea din partea dureroasă a feței se mai poate introduce, de asemenea, un cătel de usturoi învelit în tifon.

Terapia Extremului Orient indică două cauze principale în declanșarea durerilor de dinți. Prima cauză o constituie alterarea structurii dentare (carii), cea de a doua, denumită „căldură internă”, este la rîndul ei efectul oboselii, insomniei sau proastei digestii.

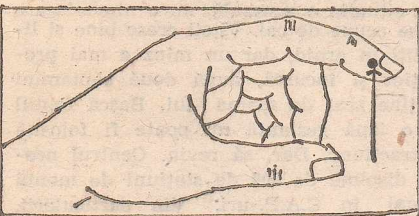
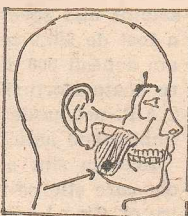
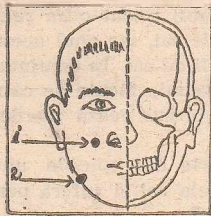
În cazul cariei dentare (și cînd pentru ameliorarea durerilor nu devine oportună prezența medicului specialist) se pot folosi următoarele trei pro-

ceduri de presopunctură. Ni le comunică medicul Miron Matei de la Policlinica Bucur din Capitală:

1. Se stimulează prin metoda de dispersie (se apasă punctul respectiv la fel ca o sonerie) un punct ce se găsește pe o linie verticală sub axa pupilei (fig. 1). Se folosește același procedeu pentru stimularea unui punct aflat pe marginea inferioară a maxilarului la nivelul unei depresiuni (fig. 1, pct. 2). Cel de al treilea punct se află situat între două tendoane la nivelul unghiului maxilarului inferior (fig. 2).

În cazul durerilor provocate de așa numita „căldură internă”, terapia chineză indică un singur punct situat la nivelul unghiului extern al unghiei arătătorului (fig. 3).

Stimularea acestor puncte se poate face prin presiune digitală, dar și cu obiecte din lemn sau metalice asemănătoare degetului. Indicate în acest sens sînt pixurile cu bilă (evident, cele ieșite din uz, deci fără pastă).

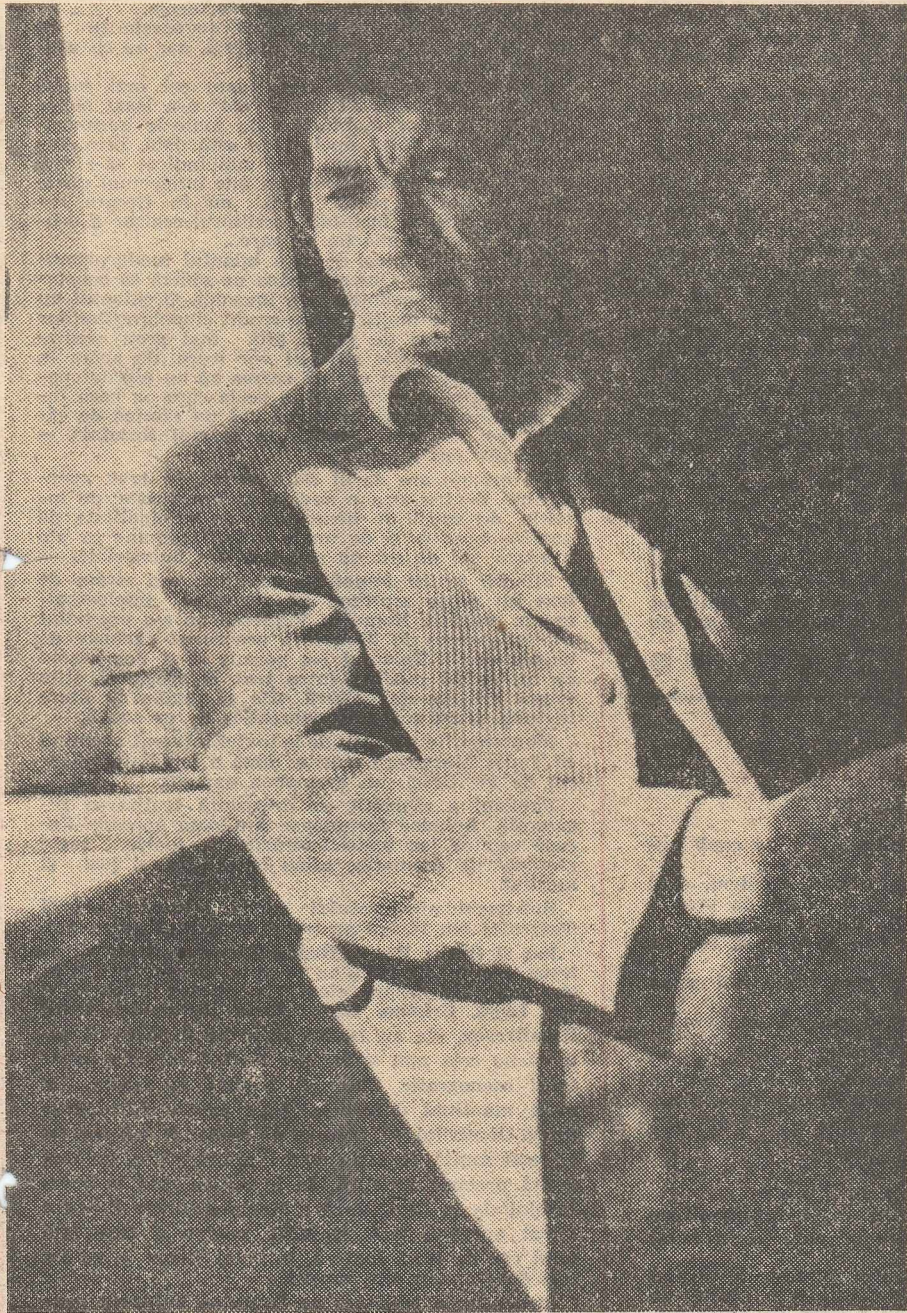
LIVIU MAIOR

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Fotografie de PAUL AGARICI ■

**„Nu ne-ar strica deloc să fim nemuritori,
nu e nimic dezonorant în asta...”**

— Cezar Ivănescu, v-ați născut și ați trăit până la 19 ani în Birlad. Cum vi se părea orașul?

— M-am născut în Birlad, în 1941, în timpul războiului, într-o noapte, într-un spital întunecat complet și am urlat cât m-au ținut puterile până dimineață, urlet interpretat ca exprimând o mare po-

tă de viață —; în fapt, dulcile surori de caritate imi scăpaseră nitrat de argint (sau cam așa ceva) pe mina stângă a cărei încheietură poartă și azi urma arsurii... Amintesc acest seducător incipit pentru că:

1. toată viața urletele mele de durere au fost interpretate ca semne ale unei

mari vitalități... și 2. am debutat pe cind eram elev, în „Lucafaurul”, cu o poemă „Noapte și zile de august” în care „istoriseam” tragicul episod...

M-am născut în Birlad, ne-am refugiat în Teleorman, am colindat apoi țara (Huși, București, Focșani), căci slujba tatălui meu ne mina din tirg în tirg, și am revenit la 11 ani din nou în Birlad... Până în 1960 cind mi-am răspuns studentia la Iași, Birladul, ca să fiu sincer, sincer, sincer, arăta oribil... Tocmai se terminase acțiunea Academiei Birlădene, iar noi, cei din „noua generație”, veneam pe un teren gol, vidat de sentimentul continuității. Abia acum, la vîrsta aceasta, am aflat despre bogata viață culturală care ne-a precedat și pe care, din păcate, n-am prizat-o la timpul potrivit (v. cele două masive volume redactate de Romulus Boteanu, „Birladul odinioară și astăzi”)... Intelectual m-am format în Birlad, „crescut” de un grup de prieteni cu destine care de care mai nefericite, ca adevărat scriitor m-am format însă în Iași...

— Ce înseamnă pentru un scriitor să se nască și să trăiască în provincie?

— Cred că până la o anumită vîrstă, e bine ca un scriitor să trăiască într-un oraș de provincie sau într-un sat... După terminarea facultății am fost o vreme profesor în Ardeal, apoi am revenit în Birlad unde trăiam atemporal, ca în centrul lumii, ca-ntr-un cartier parizian (ca în Montmartre, de exemplu), citeam și scriam ce vroiam, într-o inspirație continuă, întâlneam multă prostie în tirgul meu natal, dar, cred eu, prostia inspiră... În acei ani mi-am consolidat structura de scriitor independent de mode și curente ca și de opiniile confrăților, fără speranța că voi publica vreodată... Prea mulți tineri literați de azi se agață cu desperare de București și devin „activiștii” unor grupuri și grupulețe, adică fac politică literară înainte de a face serios literatură... Asta o să-i „sufoc” mai tirziu...

— Dar chiar nu vă plăcea nimic din oraș?... în tinerețe...

— Ba da... Dintr-un anumit punct de vedere era plăcut, oribil dar plăcut... În primul rînd pentru că eram fînăr. Duceam o viață sportivă: făceam box, rugby, fotbal, Birladul era un oraș fremător, se industrializa, vara poposea și la noi iarmarocul, cu care ocazie poposeam și noi la miliție... Apoi în acea perioadă de proletcultism de tristă amintire, am avut în liceu cîțiva profesori excepționali, ca Harry Zupperman, fost coleg cu Al. Sahia și Eugène Ionesco: la orele sale de limba română am aflat multe lucruri despre avangarda românească și străină, despre Lautréamont (cred că eram singurele persoane din Birlad care pronunțam în acei ani acest nume), ca și despre marii autori români neincluși în programa școlară a acelor ani... La domnia-sa în casă am văzut pentru prima oară Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent a lui G. Călinescu. Profesorul ne-a invitat să vedem cartea și de cum am pășit pragul locuinței sale ne-a pus să ne spălăm pe miini... Apoi în timp ce noi „învățaceii” priveam cu pietate monumentalul tom, profesorul a început să dea pagină după pagină neîngăduindu-ne nici măcar să ne apropiem prea tare, nicidecum să atingem „scriptura” cu propriul degetel... Am aflat mai tirziu că profesorul nostru de limba română era, de fapt, licențiat în limba franceză, dar a predat toată viața limba română... Începînd cu C. D. Zeletin, un lung șir de intelectuali și scriitori birlă-

deni îi datorăm profesorului Zupperman o imensă recunoștință...

— Cum se împăcau sporturile violente ca boxul și rugbiul cu structura sufletească a unui viitor poet?

— Cînd unul dintre profesorii mei m-a întrebat de ce joc box, i-am răspuns că boxul e un sport al minții, o scrimă a minții... „da, da, da vai de capul celui care-l face!” mi-a răspuns el... De la fotbal și rugbi am trecut la box deoarece mi se părea că ringul e un loc privilegiat, al „adevărului”, unde nimic nu mai poate fi trucat, unde poți triumfa fără minciună și compromisuri, nedeterminat de alții, singur responsabil de victorie sau înfrîngere...

Cînd am fost obligat de tatăl meu să abandonez boxul, am căutat în literatură acel spațiu privilegiat al „adevărului”, învățat de acum să nu mă mai tem de nici o competiție, cit de crîncenă... Spre deosebire de unii dintre colegii noștri, eu cred (ca și vechii greci) că între artă, literatură și sport e o legătură organică; e destul să evocăm Olimpiadele antice: spațiul geografic și architectural, muzica, și poezia și agonalele se armonizau perfect...

— Ce v-a învățat sportul?

— Să-mi sublimiez violența, să nu mă tem de forța brutei, să-mi respect adversarul, să lupt cinstit... și mai ales să lupt cu cel mai teribil adversar care zace ascuns în noi însine.

— Cei care sînt în preajma dumneavoastră mai mult decît am fost eu vor aprecia mai bine dacă ați fost credincios unor astfel de deșize.

— Nu am agresat niciodată pe nimeni, în viață sau în literatură, fărma de „violent” mi-au creat-o niște jumătăți de oameni învățați să batjocorească totul... Apoi e pilduitor faptul că polemicile mele orale sau scrise (cele cărora li s-au îngăduit tipărirea) au rămas fără replică... De ce credeți dumneavoastră?... Cînd în 1960 pășeam în Iași, adevărații poeți de pe atunci ai Moldovei, Petru Aruștei, Adi Cusin, Laurențiu Cloban (Dan Laurențiu) și alții scriau ca niște zei... M-am închis în casă riscînd repenția din primul an de facultate și n-am ieșit pînă cînd nu am reușit să scriu în așa fel încît să smulg exclamația: impresionant!... Asta m-a învățat sportul...

— Cartea dumneavoastră LA BAAAD se deschide cu un poem în proză închinat bunicii dumneavoastră. În aceste pagini de început mai sînt amintiri și alți membri ai familiei dumneavoastră. Se poate înțelege de aici că aveți un cult al familiei?

— Bătrîna Zoe, poemul în proză de care amintiri, e închinat „mamei tatălui meu” (nu-mi place cuvîntul „bunică”)... El e un fragment dintr-o vîltoare carte. În acest fragment fac o mică încercare de genealogie și-l pomenesc pe cel dintîi „scriitor” al familiei „un dulce copil abia, cu călmărire la briu îl întîmpinase pe Domnul Cuza la trecerea-i prin sat și Domnul Cuza le-a prevestit un mare viitor lui și alor lui”...

Fiecare artist își trăiește tinerețea ca „fiu risipitor” în febra întrebărilor metafizice, apoi, pe ce trece vremea devine mai „realist”, începe să „vadă” în jurul său și încearcă să descopere un plan divin înmormîntat în carnea sa opacă, își descoperă familia, ținutul de obîrșie, patria... Descoperă că familia sa are „o mistune” și el însuși are un rost în economia unei

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

**Noua frontieră
a sufletului uman**

Martin Constantinescu

Profesiunea de chirurg pare dură și de nesuportat pentru omul sensibil și încă nedureros.

Martin Constantinescu are această profesie nedurerosă pentru ființa lui de om nedureros.

Dură profesia, dar în același timp cit de umană!

Sute și mii de copii își datorează astăzi adolescența existîndă interven-

(Continuare în pag. 15)

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu priefeni

Haralamb

Trebuie să încep cu următoarea frază: dacă mă descăpăținați de prietenii mei, eu nu mai pot fi nimic. De aceea vă spun că între romancierii poliștiști se află un criminal notoriu. Se numește Haralamb Zîncă. Și nu trage în noi decît cu gloanțe de zahăr. Și a făcut războiul pînă la Berlin, și nu urăște nimic pe lume mai mult decît războiul.

Harry Zîncă este platra unul vis din zori. Mai dedemult, cînd puteam să stăm pe jos fără să obosim, am stat în preajma unei damigene. El s-a sculat mai repede și l-am pierdut. Eu mai sînt pe-acolo, uneori. Eu mă mai cafăr cîte o dată pe cataligele iluziei, el merge pe niște picioare bine burdușite cu adevărul vieții.

Haralamb Zîncă își iubește soția, munca și munții Bucegi. Plus toate cărțile pe care le-a scris. Noi, colegii lui de bine mai uităm cite-o carte pe care am săvîrșit-o cînd nu trebuia. El, Harry, nu. El nu uită nimic. Nici pe mine. El nu este, dar poate ar trebui să fie o piedică în calea uitării (ca-cofonla aparține romanței). El e o romanță vrednică. De aceea zic eu mereu că el poate să fie și Ora H. El este ceea

ce se numește un bălat minunat. Și la urma urmelor, asta ar fi de-ajuns într-o viață de om. Numai că unii, într-o viață de om nu ajung să trăiască foarte adevărat. Eu și Harry știm că noi, bărbații, avem un obicei prostesc: mai îmbătrînim uneori, pe cînd femeile noastre rămîn de-a dreptul tinere și mereu nemaipomenit de frumoase. S-ar zice că ele sînt zestrea omenirii și noi cufărul în care se păstrează această zestre. Cămășii brodate cu argint, jurubițe de arnici furat. La un colț de cîntători (sau cuvîntători), eu cu Zîncă putem spune că ne-am trăit tinerețea ca oameni. Noi am fost de la-nceput de lumea toată și pînă la pîrguirea sau coacerea caiselor, prietenii. Și nu vom obosi niciodată să fim prietenii. Zîncă face parte din frumosi nebuni ai marilor orașe.

Afară bate un vînt legendar și mi-ar place să-i spun lui Zîncă: lasă-i pe toți să creadă ce vor, noi să trecem prin somn mai încolo. Azi-noapte, cînd trebuia să mă gîndesc la acest articol, mi-au venit în cap niște cuvinte cludate. Ele nu au nici-o legătură cu Haralamb. Ele au numai o legătură cu mine. Îl rog pe Zîncă să mă îngăduie să le încorporez în trupul acestui articol. El știe prea bine că atunci cînd îți vine, îți vine!

Sînt obosit de frica voastră de aur. Un vis imi bate cu destul în geam! Domnule Neagu, rămii acasă, afară colindă cascadele toate și nimeni nu te poate salva...

FANUȘ NEAGU ■

POEZIE

Un poet al solitudinii

Grigore Arbore, *Retrageri*, colecția *Hyperion*, Editura Cartea Românească, 1982, adică o selecție din volumele *Exodul*, *Cenușa*, *Auguraha*, *Poeme, Averse*, *Stolul de argint*. Altfel spus, adăugând acestora și un mănunchi de 14 poeme inedite, Grigore Arbore ne oferă o antologie a poeziei sale de până acum. Unora li se va părea,

poate, ciudat titlul acestei antologii, dar el este, după părerea noastră, cel ce poate de potrivit, întrucât poezia lui Grigore Arbore este o continuă retragere în sine, o însingurare calmă și tristă, o blândă nostalgie: „Să te retragi în blinda nostalgie / să numeri anii scurși, să te închizi / cite puțin în scoarta lor, să chemi / tot alte-nchipuirii să străjuască / turnul înnegurat...“ (*Binecuvântat*). Dar până să ajungă la această liniste a însingurării, până să-și cucerească dreptul de-a savura lumina stinsă, parcă de cenușă, a unor domoale aduceri aminte, poetul va transcrie dramatic și încreșnat drum al pasării care, într-un ipoteic zbor, sparge zidul de bazalt, zid în spatele căruia s-ar afla și lumea de însingurare atât de mult tinjită și-n care poetul va ajunge urmind pasărea care a fost sau poate n-a fost niciodată: „Iar cei ce în străfunduri mari pătrund / aud, arar, un zvon tulburător. Se nălucesc / larși filii de aur, glasul / de diamant al pasării se aude / trecind metallic pe sub clinuri. / Ei arbori împietriți îi rup, străbat vulcani, / îi luminează triful ei de aur care-si sapă / neconținut drum spre partea cealaltă a pietrei. / Din cind în cind vedenia departată / te strigă murmurat. Urci fluvii subterane, traversezi / fierberii sticloase de magnă-nfometată, în bănuța-i urmă te afunzi. / Te duci mereu în platră spre adine pe-un drum / prin care pasărea a fost / sau poate n-a fost niciodată“ (*Phoenix*). Firește, semnificațiile acestui poem, din care am reprodus doar finalul, pot fi și altele, nu doar cea a drumului poetului spre marea lui însingurare, lume în care structura elegiacă a lui Grigore Arbore se va manifesta plener, fastuos, cu evidente ecouri bacoviene: „Plouă neconținut parcă din alte ere / peste mormanele de fluturi adormiți / și se strecoară iar răcoarea de septembrie / în cuibul de prigorii de sub streșini / ducind înfrigurate zvonuri peste cimp“ (*Epistola VIII*), sau „Cum crește noaptea-n ritm neabătut / și tu rămii înseris în sfinte gânduri! / Parcă în larguri ești pierdut sub valul / unei melancolii celeste“ (*Epistola III*) sau „Mereu este tîrziu aici / și toate trec de-a latul zilei monoton / încît nici timp n-avem măcar / să mai privim cum sîleră ianuarie / pe cimpul pustit / de tipetele mierlelor“ (*Imaginand tinuturi*) sau „...corul de lupi / decembrie, zăpădă — / pierdem din nou sub liniștea-nghețată / urma ne-nduplecată a hăituitorului“ (*Zeul*). Sint versuri ale celor melancolie și claustrare trimis, așa cum spunem, către Bacovia, dar și înspre Rilke sau Georg Trakl. Și nu credem că greșim dacă-l vom aprecia pe Grigore Arbore drept un profund poet aflat sub fascinanța zodiei a acestor trei mari poeți expresionisti. Astfel, dacă-n poezia lui Trakl, de exemplu, atmosfera multor poeme, cumplit de apăsătoare, este marcată de acel întunecat și misterios raport dintre poet și ființa pierdută, vom întîlni și la Grigore Arbore aceeași terifiantă referire: „E timpul să te pierzi în dulci ninsori, o, Ana, / căci trist noiembrie se alcătuiește / cu irurile de nouri grei peste tăcutul / martor umbros al sărutării tale. / Fără cuvint te duci mereu în cealță / și pe trecuta-ți umbră crește mușchiul / așa încît nici eu nu te mai strig / căci poate ai rămas zidită în acel tărîm / și peste ochii tăi spre miazănoapte duși / urcă din vespnicie verde, tutuelară vara. / Un gest de-ar fi să fac acum / jerbe de flăcări ar țîși în noapte / și-un foc ar crește grav de-acolo, din poiana / lunară mult și-atît de tănuț / ... / Peste acest lințoliu lin, dacă ar vrea, un colț uitat al buzei tale / ar mai putea să singereze?“ (*Un gest*). Să fie această lume, a retragerii în sine, singura aptă pentru o vie trăire a trecutului? Și această vie trăire să însemne consumarea, pînă la capăt, prin însingurare, a unei drame cum este cea a pierderii ființei iubite?!

VICTOR NIȚĂ

Ochiul matematic

Întîiul volum, „Spre realizarea deplină“, din „Memoriile“, în curs, ale lui Octav Onicescu depășesc cu mult interesul unor astfel de producțiuni a căror însemnătate e, în general, preponderent documentară și mai puțin literară atunci cînd nu provin de la un scriitor. Octav Onicescu e un savant celebru, o autoritate mondială în matematică și cosmologie, așadar documentul uman sau istoric ar fi trebuit să intereseze mai întîi. Așa și este, memorialistul a fixat într-un chip foarte precis „o lume care s-a dus“ și nu cred că am putea să-i facem obiecții de natură documentară care să rezulte din comparația între ceea ce scrie el și ceea ce scriu alții: scrupulozitatea autorului, care atunci cînd nu memorează un fapt îl verifică prin terțe persoane sau prin „documente“ propriuzise, face aceste memorii pe deplin credibile. Nu însă aceasta e noutatea izbitoare adusă de ele, căci era de așteptat ca un matematician să aibă cultul exactității; „Spre realizarea deplină“ e și o foarte interesantă producție literară, una dintre cele mai valoroase, în felul ei, dintre cele apărute în ultimii zece ani. Să observ că nu avem a face, precum la N. Iorga, cu o istorie egotistă și vie, torențială, amplă ca un fluviu, de unde memorialistul s-a iasă cu imaginea mitizată.

Însă nu doar prin scurtele sugestii teoretice sint aceste „memorii“... memorabile ei și prin literatura propriuzisă. Cu spiritul lui precis, aplicat și minuțios, O. Onicescu ne-a revelat, în amănunte, o lume de țîrg românesc de pe la 1900 și o copilărie aproape poetică, de unde se țîn minte cel puțin cîteva tablouri de o mare suavitățe. Mica schiță naturalistă cu un copil în singurătatea de junglă a peisajului, ieșind din grădini, trecînd dealuri, lanuri de orz, „pădurici“, pașiști, apoi-orășul, cu cofetarul care țîne cilindrul cu înghețată pe cap, minăstrile cu vînăturile lor, credințele țărănești, în cilurul care indică pe hoș, sporturile vremii (oina, patinajul, acrobaziile la bară), sint fragmente de monografie afectivă, părți dintr-o „viață cotidiană în provincia românească la 1900“. Nu și uitate, căci Octav Onicescu a descris admirabil pe Ciolac, proprietarul poșce de moșii (pg. 8), potevoria fascinantă, vagabondajul prin lumea cecostirilor, a ciociricii, complicat de dorința copilărească dar simpatice de a întîlni un lup, casa copilăriei, aflată într-o constelație de unde se rețin obligatoriu locuțiile notabilităților (topografia ierarhică — pe atunci, instituțională — azi, modificată din pricina ideilor în mișcare despre durabilitate). Construcția, palpitanță prin migală, a unui zmeu și lupta cu zmeele formează o mică proză cu subiect „infantii“, care ar putea intra într-o antologie de mărturisiri. Cu aceste „Memorii“ de Octav Onicescu, literatura română a mai cîștigat nu doar un memorialist de întîia mină ei și un prozator, fără discuție, demn de tot interesul.

ARTUR SILVESTRI

Martin Constantinescu

(Urmare din pag. 9)

țiilor lui de savant umanist pe inimile lor de copii neglijenți născute.

M-am dus la el pe culoar, la Spitalul Fundeni, cînd tocmai mîngia pe cîrlionți un băiat blond de vreo 7 ani sau poate de venerabila vîrstă de opt ani.

— Uite ce frumos, îi spunea, uite ce frumos ești că ești viu, îi spunea.

După care brusc întorcîndu-se spre mine îmi arată îngerul blond.

— Uite-te și tu la el, ce frumos este că este viu!

Umanismul e aura semantică a omului.

Doctorul Martin Constantinescu, cel care a redat vieții nenunțată copii, cu o precizie pe care numai un tată cu copil o poate avea față de propriul lui copil, altfel este un om profund timid.

Maiică-mea mi-a spus:

— Numai oamenii timizi au idealuri!

Eu i-am răspuns:

— Mamă, cei repede exprimați au avere!

Amîndoi aveam dreptate. Martin Constantinescu are ideal, iar averea lui stă în viețile pe care le-a redat vieții.

Stînd noi liniștiți în propria noastră familie, și venind brusc la noi în casă Martin Cel Constantinescu, ostentiv de lucrare înfăptuită cu zimbetul lui, iubit de către noi, prietenii lui cei care înțelegem din el surisul lui umanist, l-am supus certării strîgîndu-i:

— Prietenia nu este un dor, ci o prezență!

— Iertați-mă și pe mine, mă, răspunde el, și eu cred aceasta. Iertați-mă pentru absență, mai zise el zîmbind.

Abia a doua zi aflară că de dimineață spre seară scosese din moarte spre viață un prunc.

Martin, inchei această scrisoare către tine repetîndu-ți:

„Prietenia nu este un dor, ci o prezență!“

— Ce?

Nota bene. Începînd cu numărul 15 din 15 aprilie a.e., veți putea citi la această rubrică u neiclu de cinci articole dedicate prozatoarei noastre Maria-Luiza Cristescu. (N.S.)

TEATRU

„Titanic Vals“ — în viziunea lui Romulus Vulpescu

Nu este prima oară cînd întîlnim pe Romulus Vulpescu, poetul, prozatorul, bibliofilul, în postura de regizor.

Fenomenul ni s-a părut de fiecare dată din două puncte de vedere imbucurător. Întîi se confirma atracția permanentă a oamenilor de cultură pentru ale scenei. Iar în al doilea rînd se dovedea indirect că agramatismul nu este o condiție sine qua non în recrutarea făuritorilor de spectacole.

Primirea publicului de astăzi dovedește în ce măsură autorul a tratat cu ușurință, dar nu cu ușurătate, problemele.

Deși genul dramatic este poate cel mai supus modelor trecătoare, „Titanic Vals“ n-a lăsat niciodată spațiu liber montărilor de fantezie necontrolată. Textul a făcut apel și de astă dată, prin Romulus Vulpescu, la omul cel mai indicat să-i respecte litera și esența. Deși un fals intelectual poate afla, în fiecare scenă, dacă nu în fiecare replică, tentații de facilitate, scriitorul-regizor a ocultat fără efort chemările vulgare...

Care este în clipa de față bilanțul modernismului spectacular? Obiectivitatea ne obligă să constatăm că el, pe nesimțite, s-a învechit. Occidentul nu mai acordă de multă vreme credit elucubrațiilor dar directorii noștri de scenă află mai greu asemenea știri. Cine știe cîți ani vor trece, de acum în colo, pînă ce ei își vor da seama că au pierdut pasul! Ne gîndim îndesebi la aceia care pe baza informațiilor vechi și de teamă „să nu rămînă în căruță“ au îndrăznit acum, „la spartul tîrgului“ — un tardiv salt mortal.

Nu oricine are darul de a vedea, în text, spectacolul. Pentru asta e nevoie de imaginație, de intuiție, de spirit de observație, de originalitate de gîndire, precum și de unele calități comune cu ale oricărui șef de echipă artistică sau industrială.

Fiindcă teatrul împotriva textului, sau străin de text nu poate multumii pe regizorul intelectualmente pregătit, Romulus Vulpescu nu s-a prezentat ca un soarece de bibliotecă preocupat exclusiv de buchii cărții. Talentul i-a permis să-și dea seama că nu există conflict între text și spectacol atîta vreme cît, om de cultură, știe să umble cu litera textului și cu sufețele oamenilor de pe scenă.

Montarea lui a pornit de la textul integral, socotînd că Tudor Mușatescu merita, după o jumătate de secol de verificare, un asemenea omagiu.

Publicul a răsplătit cu prisosință realizarea regizorală. Aplauze furtunoase subliniau aproape fiecare replică iar toate loviturile de teatru, toate răsturnările dramatice aflau în sală ecoul just și meritat.

Sub bagheta inspiratului șef de orchestră actorii Teatrului din Pitești au trecut cu succes examenul.

Ion și Ileana Focea, Ileana Zărnescu, Dem Niculescu, Aurel Duminiță au jucat cu devotament și cu chemare. Cît despre elementele tinere Mibacla și Ion Lupu, Cristina Radu, Sorin Zavulovici, Petre Dumitrescu, ele au izbutit chiar să depășească așteptările cele mai optimiste. Notînd calitatea efortului scenografic (Em. M. Szalla) să facem și două mențiuni deosebite. Întîi pentru Lili Niculescu, Decebalul în travesti nu poate fi interpretat cu mai multă fantezie, cu mai multă grație, cu mai multă precizie artistică. În al doilea rînd la spectacolul de la Cimpulung: Maria Andreea Raicu a intrat aproape fără repetiții, pentru a face față unui caz de forță majoră, în rolul Genei — cu tot atît devotament cîtă reușită.

În concluzie felicităm pe Romulus Vulpescu pentru calitatea omagiului adus fratelui său și pentru pasul hotărît pe care l-a făcut în promovarea unei piese care, prin el, începe o nouă și strălucită carieră.

Firește „Titanic Vals“ se poate oricînd juca mai bine, ca orice piesă cu inepuizabile latențe spectaculare.

Dar nu e vorba de a distribui premii ci de a acorda întregului ansamblu un certificat de calitate.

N. CARANDINO

CAP LIMPEDE

Un ignorat: legătorul de cărți

În ermitajul de cărți al Bibliotecii județene Dolj, fosta Fundație „Aman“, celebră între bibliotecile țării (cuprinzînd azi peste 300.000 de volume, din care circa 100.000 carte veche, cu numeroase exemplare rarissime), muncesc, sub conducerea unui inimos director, prof. Tudor Nedelcea, o serie de oameni de înaltă calificare, unii din ei cercețători, autori ei înșiși de lucrări de țînută, distinși cu prestigioase titluri științifice. Și mai lucrează, alături de ei, niște oameni modesti, dar niște meșteri fără pereche, prin al căror migălos, delicat și inspirat travaliu „cartea frumoasă“ devine și mai frumoasă. Unul din ei este Traian Oglindoiu, un meșter care (spun ceilalți) poartă în degete știința subtilă de a conlucra cu

spiritul vechilor meșteri ai cărții, cei care au ferecat în piele, în pergament și arginturi scumpe, nepieritoare opere ale începuturilor culturii noastre. Din păcate, succesul de stimă de care se bucură acest unic meșter nu-si găsește și o echivalență materială, el, meșterul, fiind, practic, victima unei inechități, după părerea noastră reparabilă. Despre ce este vorba? Venit aici, prin transfer în interesul serviciului, în ianuarie 1981, Traian Oglindoiu, legător de cărți de înaltă calificare (categoria a VI-a), s-a trezit, după un an de muncă, înștiințat că, în conformitate cu indicatorul tarifar de încadrare, nu poate fi retribuit decît la categoria a IV-a și, în consecință, somat să restituie și diferența de retributie (peste 400 lei pe lună) pentru anul în care muncise potrivit categoriei sale. Un munci-

tor-legător manual de carte de cea mai înaltă prețiere, pe un orgde mare talent și, în același timp, de mare răspundere, un meșter căruia i se încredințează colecții de publicități rare, cărți vechi și de mare preț, multe din ele susceptibile de a face parte din patrimoniul cultural național, multe din ele pretinzînd nu doar o simplă „legătură“, oricît de trainică și de aleasă, ci o veritabilă operă de restaurare, este coborît, iată, pe ștatele retributivei, cu mult sub ceea ce face el. De ce?

De ce unor asemenea instituții cum sint bibliotecile-depozite de cărți vechi și scumpe nu li se dau indicatoare tarifare de încadrare incumbate de însuși munca prestată aici? Aflăm, în schimb, că legătorii de cărți din cadrul Ministerului Sănătății (și, poate, și al altor organisme), care execută doar lucrări,

deloc pretențioase, de legare a arhivei, deci a unor simple dosare, pot fi (și unii sint) retribuiți la categoria a VI-a! Ce să facem cu meșterul Oglindoiu, să-i luăm din mină colecțiile „Columniei lui Traian“ sau ale „Mozzaikului“ lui Lecca și să-l trimitem să încopieze dosare? (I. Purcaru).

Un debut semnificativ la Operă: Cornelia Angelescu. În urmă cu două săptămîni, la Opera Română a debutat, în *Boema* de Giacomo Puccini, în rolul Mimi, soprana lirică Cornelia Angelescu, atrăgînd atenția asupra calităților muzicale și actoricești demne de a fi relevate. Interesant este de observat că soprana Cornelia Angelescu a fost, în ultima vreme, prezentă cu succes în Liliacul de

Teatrul no

În România literatura japoneză este insuficient cunoscută. După ce Stanca Cionca a publicat la Editura „Univers“, *Însemnări de căpătîi*, o carte devenită clasică, cu însemnări de rară finețe

evoluînd între observația spirituală și metafora de mare lirism a lui Sei Shonagon, o doamnă de la curtea imperială japoneză din secolul X (redactor de carte Mariana Bădan), aceeași editură îi publică un volum de teatru no (redactor Denisa Comănescu), o adevărată noutate. Teatrul no, cu sorginte chino-japoneză, este, după cum spune traducătoarea Stanca Cionca în documentata sa prefață, o expresie „de iscusință ca dar de la natură, talent, har, dar și iscusință dobîndită prin migală, răbdare, asceză.“ Rod al simțului artistic și, deopotrivă al meticulozității meșteșugărești (pe plan beletristic și actoricesc) această nouă cunoștință pentru publicul românesc, adică teatrul no, apare după ce noi am vizionat cu ani în urmă spectacole de teatru kabuki. Prefața traducătoarei nu

ESEU

Interviuri neconvenționale

Ca autor de interviuri*, M. Ungheanu vâdește aceleași calități care l-au impus în critica literară. E un combatant, un om al atitudinilor ferme, un critic cu program. Critica cu program e la antipodul impresionismului critic. Ea presupune o doctrină, un sistem coerent nu numai de judecăți, dar și de ideal literar, adică un model privind dezvoltarea literaturii, pe care criticul ține cu orice preț să-l impună. Dar a impune un model nu e o treabă de singuratic, deși scriitorii sînt niște singuratici, deși solitudinea e legea scrisului. A impune un model, a configura o mișcare de idei, un curent, incumbă, firească, o alianță literară, o platformă filosofică la care să adere mai mulți. O platformă de idei a propus astfel protocronismul, termen lansat de profesorul Edgar Papu și disputat atît de viu incît astăzi se spune, de către mai multe voci critice, că dezbateră în jurul protocronismului „e cea mai importantă din ultimele decenii”. Mihai Ungheanu a fost unul dintre promotorii acestei dezbateri (vezi paginile cu „mesele rotunde” din „Luceafărul”, care se cuvin, credem, urgent reeditate), iar ideea protocronismului e una din ideile prioritare ale recentei sale cărți cu semnificativul titlu „Interviuri neconvenționale”. Nu întâmplător, această problemă se constituie într-un corolar al cărții, încheind volumul prin cele trei intervenții aparținînd lui Dan Zamfirescu, Paul Anghel și Edgar Papu. Intervenții care, pe lângă necesara deschidere de noi dimensiuni pe care o aduc culturii noastre, reamintesc celor ce n-au înțeles (sau n-au vrut să înțeleagă) că protocronismul nu e un „adversar” al sincronismului Iovinescian, ci un complement al acestuia, nu „inventat” de adeptii lui, ci relevat de inșiși date fundamentale ale literaturii, artei și științei românești. Elocventă, pentru revelarea importanței protocronismului, pentru situarea sa pe locul meritat, această remarcă a lui Paul Anghel: „Protocronismul propune o lume mai largă, o lume fără centre și fără periferii, dreptul fiecărei culturi de a crea modele, dreptul oricărei culturi de a se elibera de tirania modelelor general acceptate și de a-și croi un drum mai scurt spre sine însăși”.

O altă platformă de idei pe care se sprijină cartea lui M. Ungheanu este cea legată de dezvoltarea pe cicluri mari a literaturii române. Dezbaterea în legătură cu periodizarea nu e o pură chestiune de cronologie, ci implică, din nou, atitudini fundamentale asupra literaturii române. Cînd începe literatura română modernă, în secolul al XIX-lea, cu Văcăreștii, în secolul al XVIII-lea, cu Luminismul, sau în secolul al XX-lea, cu marii clasici, vii pînă mai ieri? Două dintre cele mai incitante răspunsuri din cartea lui M. Ungheanu, aparținînd lui Virgil Cîndea și Dan Zamfirescu, deschid orizonturi noi acestei dezbateri, prelungind începuturile literaturii noastre moderne pînă în secolul al XVII-lea, „veacul de aur”, cum spune Dan Zamfirescu, fie mai devreme, cum afirmă Virgil Cîndea, care dovedește că literatura română e sincronică cu toate marile curente europene, în cadrul cărora se configurează de timpuriu.

În sfîrșit, o altă platformă de idei este cea legată de moștenirea literară, de atitudinea față de clasici, de atitudinea față de „obsedantul deceniu”, ale cărui sechele dau un turment aparte actualei noastre epoci literare. Bătălia pentru protocronism trimite o lumină și în această direcție, indicîndu-ne unde sînt cazați, în ce colțisoare, dogmaticii sau neodogmaticii, cei care au operat în epoca dogmatismului (și uneori încearcă s-o facă și azi!) „revizuirile”, „purificările”, eliminările de valori, și unde se află corpul viu al literaturii române, care se întemeiază pe o tradiție și pe ideea de continuitate. Importante, în acest sens, intervențiile lui Adrian Marino, Liviu Russu, Fănuș Neagu, Ion Lăncrăjan, Vasile Rebreanu, Al. Oprea, Tudor George.

Pe bună dreptate, putem subscrie la opinia că „Interviurile neconvenționale” ale lui M. Ungheanu reprezintă una dintre cele mai efervescente pagini de istorie literară contemporană, scrisă cu minile unor literați de mare autoritate, cu mina unui critic care știe ce vrea pentru literatura română.

ILIE PURCARU

* M. Ungheanu: „Interviuri neconvenționale”. Ed. Cartea Românească, 1982.

PLASTICĂ

Două expoziții

Doi pictori, Rodica Pande și Teodor Graur, expun la Galeriile de artă „Orizont”. Rodica Pande, în sala propriu-zisă, iar Teodor Graur, la subsol, în sala numită Atelier-35. Două expoziții de pictură pornind de la două premise total diferite. Astfel, în catalogul expoziției sale, Rodica Pande ține să ne atenționeze: „Ansamblul acestor lucrări reprezintă aspecte ale unor realități menite să fascineze imaginația (subl. n.), să îmbogățească orizontul artistic, să modeleze spiritualitatea noastră”. Dînd curs acestor mult prea limpezii intenții, Rodica Pande expune o suită de lucrări nonfigurative aparținînd unui ciclu intitulat „Amintește-ți de cer și de ape”. Acestui amplu ciclu îi sînt adăugate alte cinci lucrări ce și-au propus a fi un „Omagi” adus lui George Enescu. Intuind fabuloasele culori ale lumilor aflate în adîncul apelor ori ale lumilor aflate în vastele spații cosmice, dar intuind, totodată, dinamica avîntată a acestor lumi ale adîncului și ale înaltului, drept pentru care elementele compoziționale sînt grupate pe ampla vultură a unor spirale, Rodica Pande ne oferă, într-adevăr, o așa-zisă realitate menită să fascineze imaginația. Ritmul, parcă de balet, al culorilor și atmosfera, parcă de vis, a compozițiilor alcătuesc, grație și lucrărilor dedicate muzicii, mai exact spus marelui George Enescu, un cadru general sensibil și plin de prospețime.

În schimb, cealaltă expoziție, cea a tînărului Teodor Graur, aflat la prima sa personală, se impune printr-o teribilă duritate antisenzorială. Teodor Graur refuză, din capul locului, adică în mod programatic, o anume exuberanță a culorii, a liniei. Compozițiile sale sînt rigide, simple, exasperant de geometrizate. Nu face nici un rabat picturii „frumoase”, nu vrea să placă neapărat ochiului. În acest sens, în catalogul expoziției, Călin Dan consemnează: „Refuzînd strălucirea, arta lui pune problema unei înțelegeri depășind zona plăcutei senzorialității”. Subscriem deci la acest punct de vedere și, mai mult decît atît, credem că, aplecat asupra citorva simboluri fundamentale ale vieții (secera, griul, moara, piinea, mierea, lada de zestre), Teodor Graur va adăuga, în timp, alte și alte elemente acestui univers din care lipsește cea obișnuită infrumusețare plastică, dar în care întîlnim, compensatoriu, o dezbateră identică, o reemitizare a elementelor ce compun spațiul atît de familiar al satului nostru. Astfel, pe-o masă alcătuită dintr-un fel de dulap sau o ladă de zestre, zărim un tort cu patru stegulețe, iar în mijlocul tortului o minusculă coasă roșie. Lucrarea se numește „La aniversare”. Forma tortului, aducînd a două pietre de moară, precum și tăbiile lăzii de zestre, impregnate cu boabe de grîu, justifică acea insolită coasă roșie. O altă lucrare, intitulată „Moaară”, înfățișează două mari pietre de moară, dar pietrele sînt alcătuite numai și numai din boabe de grîu. În alte lucrări, pe un fond imaculat, apar piinea și secera. Dincolo de această mult prea sumară descriere a compozițiilor și, implicit, a obiectelor (a se citi ideile) pe care le-a pictat Teodor Graur, se cuvine să semnalăm cromatismul sever și auster al tuturor lucrărilor, fără nici o excepție, precum și efortul pictorial de a ne oferi iluzia unei imagini tridimensionale.

În concluzie, două expoziții, una adresîndu-se cu predilecție ochiului dornic de bucurii cromatice, fascinante dar și ideii, iar cealaltă, prin demersul conceptual, adresîndu-se mai mult și mai mult spiritului.

VICTOR NIȚĂ

Constelația lirei

IOANA PROCA

Colți de lună

De ce e frica omului aproape, de ce prin vremea altui veac uitat se-alungă din privirile mioape absentul ce-nțirzie vinovat?

De ce lumina se întoarce-n neguri de ce realul e cutîi pe rană, iubirea plămînd-o-n vînturi, ierburî, bei ceaiul ocolind cite-o capcană?

De ce cocorii nu se lasă duși cînd din înalțuri slobozesc minciună, de ce în noaptea asta prea supuși la geamul meu rinjesc doi colți de lună?

Și-apoi de ce, tu semn întreg de toamnă, prin cercul prinzului mă strigi țirziu să-mi dărui insomnia care condamnă, pe răzvrățiții-aceleiași pustiu?

Împănare

Ce livresc e visul, și ce destrămare, înhăit cu pierderi și împănare.

Melcii fac demersuri în grădini de ceară, înfloresc moartea tocmai de cu seară.

Te întreb cînd groapa dă ecou spre ziua, dacă-n noaptea asta avem rînd la piua?

Mereu începutul

Uitîndu-mă săracă la pierderea prunciei Neprefăcut Destinul, sfidarea legănată pe buze cîntă moartea cu roșul în derivă rid iar împovărată de zborul de lăcuste.

Iubirea pare dusă, s-a spinzurat de-un prun

neînflorit la vremea înfloririi apăra somnul pieritoare urmă ce te mai caut încă mereu ca la-nceput.

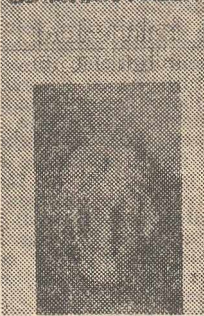
Casa din subconștient

Visam, într-un cuib de rîndunele, Crispa casei, Cu stîlpi din lemn cioplit. Într-un cerc, Alergau caii copilăriei, Pășcînd sudoarea nopții, Tu-mi împleteai cerul În păr, Ca să mă pot scărda Liniștită în roua Dimineții, Și apoi să te pot mingîia Cu răcoarea ei. În mijlocul casei Crescuse bocetul Unei sălcii, Completînd interioarele. Pe ziduri Melcii scoteau coarne De copii răsfățați. Undele apei din subteran Modelau mișcarea luminii Pe pereți, Încadrîndu-ne

Intr-un portret nupțial. Ne jucam de-a creșterea Ca două fire de iarbă Care nu știu Să explice fotosinteza. Șarpele casei Era tot verde Și bun prieten cu broaștele, Făcuseră ochii În același lac. Nu mă lăsa să rup Rodul Pămîntului, Ziceai că e un capriciu De efemeridă. Ne-am cățărât Pe iederă, Am tot învelit Casa cu flori, Pînă s-a făcut Dimineată Și ne-am trezit Unul în brațele Celuilalt.

ELENA ȘTEFANESCU

OCTAVIAN PALER

Polemici cordiale

este titlul unei mult așteptate cărți semnată de OCTAVIAN PALER.

O carte care, prin amplitudinea gîndului filosofic, prin profunzimea interogației, vine să redimensioneze biografia unuia dintre cei mai importanți scriitori români de azi.

CAP LIMPEDE

este de data aceasta o prezență formală, ci un magazin critic și informativ de primă necesitate în tentativa de a pătrunde în universul atît de interesant al literaturii țării răsăriturilor de soare. (Iona Dianu).

Curioasă și misterioasă?

„Matematica nu este știința curioasă și misterioasă pe care și-o închipuie atîția oameni; ea este o piesă esențială în cunoașterea naturii” (Emil Picard 1856-1941). Lucrarea pe care o prezentăm, Probleme pentru aplicarea matematicii în practică, apărută la Editura didactică și pedagogică, autori conf. univ. Cerchez Mihai și prof. Teodor Dăneț, vine să confirme o dată în plus afirmația marelui matematician francez. Folosind matematica în rezolvarea unor probleme întîlnite în

cele mai diferite sectoare de activitate umană, în economie, în planificarea și organizarea producției, în tehnică, ne vom putea da seama de importanța acestei discipline, despre care celebrul matematician K. Gauss susținea cu toată convingerea că este „regina științelor”. Matematica trebuie cultivată nu numai pentru că este utilă, dar și ca un scop în sine pentru că este frumoasă și descoperă adevăruri ce nu pot și nu vor putea fi puse niciodată la îndoială.

Aspectul frumos al teoriei pure (rezultat mai ales din frumosul logic), satisfacă cu prisosință cele mai exigente dorințe ale spiritului uman. Nu putem preciza ce este mai important: aspectul frumos sau cel util, folosit în aplicațiile practice. Orice discuție controversată între supremația teoriei sau a practicii este lipsită de sens; ele se împulsează reciproc

dezvoltîndu-se neconținut: matematica este pe cît de utilă pe atît de frumoasă. În lucrarea prezentată veți întîlni numai cîteva frumuseți ale teoriei pure, în schimb, multe utilități folosite efectiv în practică. Scrisă la un nivel mediu, cu numeroase exemple numerice, algoritmi folosiți sînt ușor accesibili unui mare număr de cititori. Să vă mai spun un secret? Dragostea pentru matematici nu are vîrstă. (Conf. univ. Al. Al. Roșu).

Literatura în ilustrate

Prin această reușită expoziție, de la Teatrul de păpuși din Galați, care pare să aibă un autor serios, în persoana profesorului Ștefan Andronache — proprietarul unei colecții de peste 40 000 de ilustrate — a fost intitulată sugestiv Pagina de literatură universală și

românească, selecționînd dintre cei mai mari și mai importanți scriitori ai țării și din întreaga lume. Desigur, am în vedere expozate ca „Dante și poemul său”, după Domenico di Michelino, ori „Casa lui Dante de la Florența” sau „Portretul lui Francesco Petrarca”, observabile în cele mai mici detalii, deși nu este vorba decît despre niște simple fotografii care au circulat și prin poștă, dacă am putea exclude valoarea mesajului pe care îl poartă în această originală manifestare, mult apreciată de copii, în majoritate elevi ai ciclului gimnazial din Galați.

Lucruri inedite pentru beneficiarii acestor meritorii strădăni sînt, în mod categoric, și ilustrațiile care îl înfățișează pe Rablari, casa și mormîntul acestuia, ca să nu mai vorbim despre Shakespeare, prezent prin două detalii din viața celebre-

lor sale personaje: „Casa lui Romeo” și „Casa Julietei” al căror „colorit” sugerează frămîntările ce vor fi avut loc în sufletele celor doi, parcă jertfiți pe altarul dragostei și tristeții, ca sentimente predestinate în tragedia umană a tuturor timpurilor.

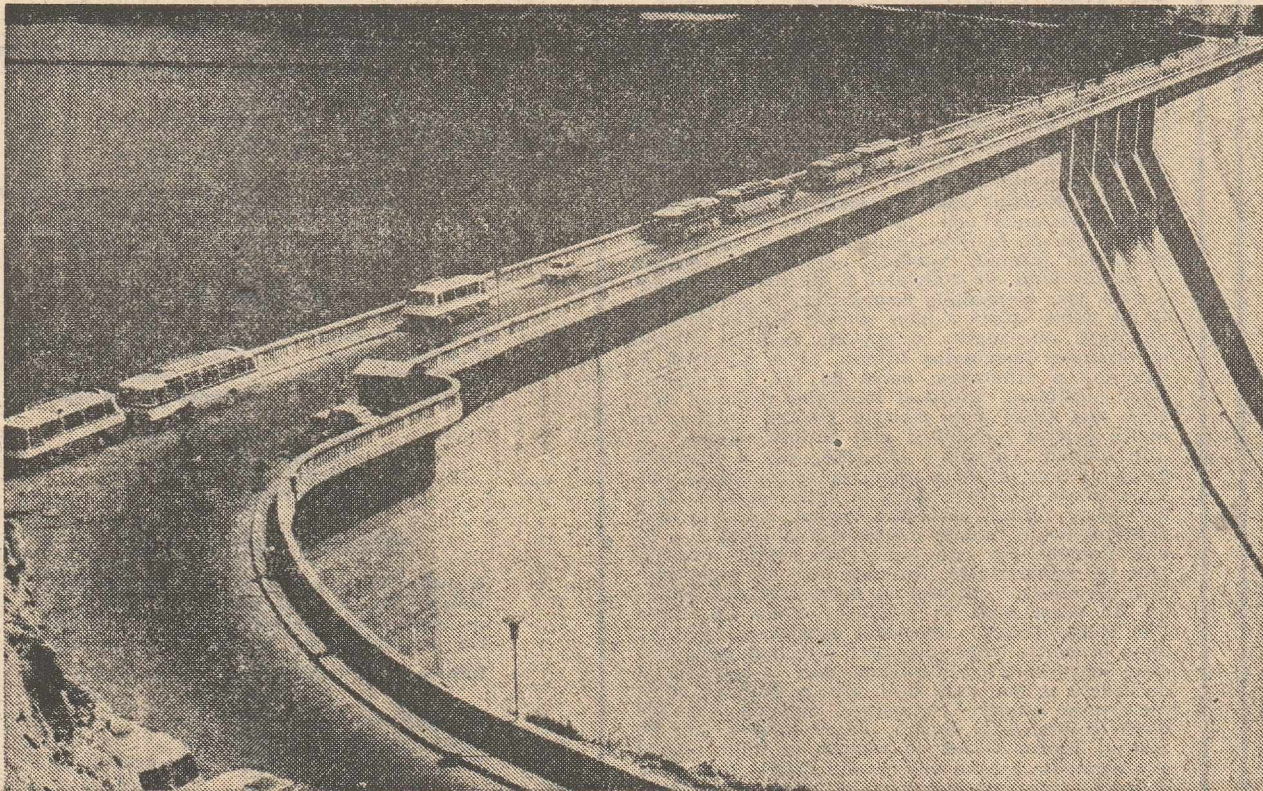
Impresii deosebite prieljuiesc, fără îndoială, și ilustratele ce trimit, direct sau indirect, la personalitatea sau operele unui Voltaire, Schiller, Fontaine, Corneille sau Goethe; dar, total distinct ni se pare „capitolul” care-i înfățișează pe scriitorii noștri, începînd cu acel „Fin a lui Pepele” și isteț ca un proverb și sfîrșind cu ultimul nostru mare, și recent dispărut, care nu este altul decît Marin Preda, despre care, iată, avem din nou prilejul să ne amintim cu pioșenie și recunoștință. Cu răbdare de bijutier, colecționarul a strîns mai tot ce s-a edi-

tat, poștal, din literatura română clasică, între care Eminescu, Creangă, Caragiale, Coșbuc, Goga, Delavrancea, Hașdeu, Hogas ș.a., reușind astfel să-i impună memoriei copiilor, poate definitiv și irevocabil, printr-un act simplu, de colecționar autentic.

Pentru cei care aparțin încă lumii mirifice a basmului, organizatorii, păpușarii gălățeni au realizat și o secțiune de poezii ilustrate, unde Ștefan Andronache, prin expozatele sale, vadește o mare pasiune pentru lumea copiilor și universul de care este animată, reușind să contureze imagini despre personajele din „1001 de nopți” ori din basmele lui Andersen sau Ispirescu, fapt ce oglindește o certă aplecare către frumos și o imensă dragoste față de cei mai tineri și mai frumoși dintre noi: copiii. (C. Păunescu)

Idei noi pentru zece milioane de turiști

— Stimate tovarășe ministru adjunț al Turismului, Costache Zmeu, revista „Flacăra” a reflectat mai mult, în ultima vreme, problemele turismului românesc. Am asistat la dezbateri foarte ample desfășurate cu cadrele din minister și cele din rețea, am discutat cu specialiști și am ajuns la concluzia — pe care aș dori s-o confirmati sau s-o infirmați — că există dorința ca pe planul turismului să se confere anulul 1983 o notă aparte. Sînt multe idei noi...

— Este adevărat, dar trebuie să pornim tot de la baza materială existentă. Disponem în prezent de aproape 200 000 locuri de cazare cu tot ce este necesar pentru ca omul să se simtă bine. Așadar, nu simple camere cu paturi pentru dormit, ci încăperi luminoase, confortabile, mobilate cochet și cu gust, cu baie, duș etc., în hoteluri, în incinta cărora se află nu numai restaurantul, ci, după caz, baza de tratament, săli de gimnastică, bazine de înot, încăperi destinate jocurilor distractive, săli de lectură și de corespondență, spații pentru întruniri prietenești, dans, etc. Pentru cura balneară, am mers și vom merge pe ideea încorporării bazelor de tratament în unitățile de cazare, pe asigurarea serviciilor de masă și altele în aceeași unitate constructivă. Apoi, la cele aproximativ 200 000 locuri de cazare se poate adăuga un număr dublu sau triplu de locuri, de asemenea confortabile, puse, prin intermediul agențiilor noastre, la dispoziția turiștilor, în apartamente proprietate personală sau de stat. Deci, locuri suficiente atât pentru cetățenii români, cât și pentru oaspeții de peste hotare, pentru odihnă, tratament, „turism cultural”, profesional etc. Repet, locuri cu un grad ridicat de confort. O afirm în cunoștință de cauză, ca unul care am posibilitatea să fac comparație cu situația celor cu care sîntem în competiție.

La turismul intern scontăm în 1983 pe șase milioane de turiști care vor veni în mod organizat în bazele noastre. Și dacă adăugăm pe cei care fac turism de odihnă sau balnear prin U.G.S.R., U.N.C.A.P., B.T.T. etc., pe cei care, deși practică turismul pe cont propriu, beneficiază și de serviciile noastre, putem afirma că mai mult de jumătate din populația țării este angrenată în diferitele forme de turism, deci peste zece milioane de oameni!

VALORIFICAREA INSUFICIENTĂ A BAZEI MATERIALE

— Desigur, baza materială, „clădirile” ea să mă exprim astfel, se constituie într-un element esențial de atractivitate, dar nu este singurul în turism, ca de altfel în orice activitate umană.

— În prezent, baza materială nu este folosită în mod eficient tot timpul anului — deși se fac eforturi pentru a se realiza un grad cât mai bun de ocupare a capacităților de cazare, acest indicator reprezentînd — în final — izvorul eficienței.

— De ce, totuși, această valorificare insuficientă a bazei materiale?

— Cauzele sînt multiple și nu le putem epuiza în acest cadru. Calitatea serviciilor a fost, este și va rămîne — alături de baza materială — factorul care-l poate apropia sau îndepărta de turist. De aceea am acționat și acționăm pe multiple planuri pentru îmbunătățirea calității serviciilor. În acest sens s-au luat măsuri pentru o mai riguroasă selecționare a personalului și ridicarea gradului de profesionalitate. Se vor intensifica controalele și se vor lua măsuri pentru sancționarea severă a celor care nu-și înțeleg rolul lor în turism. În domeniul nostru nu le poți declara niciodată mulțumit. Sentimentul

suficienței, lipsa de căutare continuă, de inventivitate permanentă, te pot aduce, atunci cînd nu te aștepti, la situații nedorite.

O MESERIE CARE EXISTĂ ȘI TOTUȘI NU EXISTĂ

— Ca atare și în sectorul dv. problema problemelor este factorul uman.

— Nimic mai adevărat. Poate că la noi această problemă capătă aspecte de fi-nețe pe care puțini le bănuiesc la prima vedere. Să ne oprim doar la două exemple. „Motorul” oricărui mare restaurant de pe litoral, de pildă, a fost și rămîne bucătarul. În sezonul cald, ca urmare a intrării în funcțiune a tuturor unităților, avem nevoie de mai mulți bucătari. În acest scop o parte îi recrutăm din țară de la oficiile județene de turism, de la unitățile de comerț sau cooperație: sînt dintre cei mai buni meseriași, bucătari specialiști, chiar și maeștri în arta culinară. Dar marea majoritate a bucătarilor sînt proveniți chiar de la întreprinderile de hoteluri și restaurante de pe litoral, care pe timpul extrasezonului — cînd litoralul nu funcționează cu întreaga capacitate — sînt detașați și execută alte meserii (efectuează lucrări de reparații, de întreținere a hotelurilor și restaurantelor). O astfel de rezolvare s-a impus și pentru alte meserii (ospătari, recepționeri, cameriste etc.). Vedeți dv., am găsit soluția folosirii personalului pe perioada de „ne sezon”, dar acest mod de rezolvare nu este pe deplin corespunzător. În viitor, pe bucătari, patiseri și chiar pe ospătari, în limita posibilităților, trebuie să-i tratăm diferențiat de alte meserii, pornind de la rolul lor în bunul mers al activității, și anume să folosim timpul de care vorbeam pentru a-i perfecționa în specialitatea lor prin organizarea unor activități specifice meseriei sau prin trimiteri, pentru schimb de experiență, în alte țări, pe bază de contract.

Un alt exemplu este ghidul. Acțiunile noastre — fie adresate turiștilor străini, fie celor din țară — sînt derulate de către un mare detașament de ghizi. Se înțelege de la sine că persoana căreia i se încredințează grupul de turiști are un rol important în reușita oricărei acțiuni, că succesul sau eșecul sînt și în mîna acestui om. Am luat, în ultimii ani, o serie de măsuri pentru ca activitatea lui să cîștige în continuitate, am îndepărtat pe cei necorespunzători, am făcut și facem în permanență o selecție riguroasă. Avem circa 10 000 ghizi colaboratori externi. Știți cine sînt ei? În marea lor majoritate cadre didactice, studenți, pensionari, femei casnice, care desfășoară această activitate ocazional. (Este cazul să remarc aici sprijinul deosebit al conducerii Ministerului Educației și Învățămîntului, la care am găsit audiența necesară pentru a folosi cadrele didactice și studenții, bineînțeles în perioadele de vacanță, în meseria de ghid.) Mulți își îndeplinesc profesia cu pasiune și responsabilitate, dar, din păcate, sînt încă unii care privesc această activitate mai superficial, tocmai fiindcă știu bine că practică o meserie ocazională, nestabilă și lipsită de... asistență socială, și nu-și fac în mod conștient datoria.

— Fiindcă — înțelegem — meseria de ghid nu este la noi recunoscută ca atare. Soluționarea problemei este la îndemîna dv., depinde de conducerea ministerului sau „dezlegarea” e în altă parte?

— Această chestiune depinde atât de noi, cât și de Ministerul Muncii. În trecut am avut probleme cu meseriile de agent de turism și de recepționar de hotel, care

pină la urmă s-au rezolvat. Mutațiile intervenite în întreaga economie a țării au avut implicații și în activitatea de turism și, așa cum în trecut s-au soluționat unele probleme de acest gen, cred că și aceasta, a ghizilor, se va rezolva.

— As vrea însă să aduc în discuție unele aspecte a căror rezolvare este în mîna noastră. Recent, am avut o ședință lărgită a Consiliului de conducere al ministerului, ați asistat și dv. la dezbateri. În mod practic, în acea ședință s-au conturat multe idei pe care turismul românesc le îmbrățișează în 1983.

MARILE ÎNTEPRINDERI VOR PUTEA ÎNCHIRIA CASE DE ODHNĂ PE UN AN

— La ideea de bază v-ați referit deja, și anume la faptul că trebuie să se abandoneze unele formule vechi. Desigur, fără a arunca din albic, odată cu apa și copilul, să se dea dovadă de o mare elasticitate, de inițiativă în diversificarea serviciilor.

— Nu numai dorința, dar și hotărîrea noastră, a oficiilor județene, a tuturor unităților de turism, este de a particulariza mai mult oferta județelor, a zonelor, de a mări și diversifica produsul turistic. Se vizează, printre altele, folosirea, de pildă, a serbărilor folclorice, a datinilor și obiceiurilor strămoșice, dezvoltarea turismului cultural, introducerea, în circuitele turistice cu deosebire, a locurilor de amintire și legendă unde au trăit și muncit marile spirite ale neamului (trasee Brăncuși, Eneșcu, Eminescu etc.). Conducerea ministerului are stabilite programe care pun accent pe lărgirea experienței pozitive și pe oferirea unei game mult mai diverse de servicii la turismul intern și internațional. Chiar în aceste zile, un colectiv din minister este într-o acțiune de investigație, cu ajutorul sindicatelor, a populației din Valca Jiului, sondînd preferințele acestora în materie de vacanțe, de odihnă, de turism balnear, petrecerea sfîrșitului de săptămîină. Din asemenea testări ale celor care beneficiază de serviciile noastre s-a născut, de altfel, și ideea ce va fi pusă în practică în acest an, și anume: marile întreprinderi din țară vor putea închiria pe un an întreg case de odihnă pentru personalul lor muncitor. Uzina X va putea deci dispune, pentru un an, de o vilă la Sinaia, la Predeal, Bușteni, ș.a.m.d. în folosință exclusivă. Turiștii va ști unde merge, va cunoaște chiar și camera în care va fi cazat, va avea certitudinea obținerii locului la perioadă și în localitatea dorită. În plus, prin grija întreprinderii, ocuparea capacităților de cazare — importantă problemă cu care, așa cum am arătat, ne confruntăm — se va face în mod ritmic și egal în tot cursul anului. Prin forța împrejurărilor, sistemul nu poate fi încă generalizat în 1983, dar în anii următori va deveni curent.

DE LA MOCĂNITELE DIN APUSENI LA REDESCOPERIREA ECHITĂȚIEI

— Aveți, din cite știm, cîteva idei. Planuri de imediată aplicabilitate în ceea ce privește diversificarea ofertei turistice. Care sînt ele?

— Spațiul nu ne permite, de aceea voi enumera numai cîteva. Vom folosi mocănițele din Apuseni și din Bazinul Dorneilor; vom reinvia, în scop turistic, plutăritul pe Bistrița ca modalitate agreabilă de a duce mai departe, de a păstra o îndelungă tradițională, care, desigur, azi nu mai are un rol funcțio-

nal, economic, ci doar unul „sentimental”, istoric; caii de la herghelii vor fi și ei, în parte, folosiți pentru echitație și delectarea turiștilor. De ce, de pildă, în stațiuni montane cu tradiție — Predeal, Sinaia, Bușteni ș.a. — nu am reinvia transportul hipo? Economie de combustibil, veți spune. Desigur, dar și ceva în plus, o notă de pitoresc și originalitate. Căi înseamnă iarna și goana sănilor, pe care nici o mașină din lume nu o poate reproduce. Vom trece la organizarea unor mici restaurante cu specific culinar românesc, accentul căzînd pe „mic”, adică pe locuri intime, specializate pe unul sau cîteva produse, nu pe bucătărie românească în general. Turiștii de azi doresc și caută intimitatea, o mare varietate de meniuri. Desigur, nu vom desființa marile restaurante, dar și pe acestea, în funcție de cerere, le putem reamenaja după dorințe; ne vom strădui să reinviem ceainăriile — locuri care au avut o tradiție în alimentația publică și care au dispărut în mod nemeșit. Acum în toate cabanele de pe cuprinsul județului Brașov, de pildă, ceainurile oferite turiștilor sînt preparate în exclusivitate din plante culese de personalul cabanelor.

— În prezent, ne străduim să folosim toate ideile și propunerile pentru ca sejurul în stațiuni, la cabane să nu fie monoton, plictisitor. Apare necesară mai buna valorificare turistică a bălților și lacurilor situate în zone pitorești, a riurilor, dotarea acestora cu mijloacele de agrement corespunzătoare. Am elaborat pe baza sarcinilor trasate de secretarul general al partidului — un program special pentru Delta Dunării vizînd valorificarea și în folosul turismului a acestui paradis al naturii. În mod deosebit ne vom ocupa de dezvoltarea agrementului în principal în stațiuni, de derularea, împreună cu C.C.E.S., C.N.E.F.S. și factorii interesați de pe plan local, a unor programe cuprinzînd acțiuni culturale-artistice și sportive cu caracter permanent. În Poiana Brașov s-a inaugurat un complex multifuncțional, care poate fi utilizat pentru spectacole muzical-teatrale, recitaluri de poezie, concerte de estradă, conferințe, proiecții de filme (cinemascop), competiții sportive; el are și alte dotări ca bowling, restaurant, cofetărie, ceainărie, discotecă etc. Pentru noi este clar că agrementul, în toate stațiunile, trebuie adus la nivelul cerințelor, și, de ce nu, la nivelul reușitelor în bazele de cazare și alimentație publică.

NU TREBUIE AȘTEPTAT TOTUL DE LA CENTRU

— Avem, firește, multe planuri concrete pentru 1983, dar aș ține să consemnez că este imperios necesar ca inițiativa locală să se manifeste din plin. Aici, ca de altfel și în alte laturi ale turismului, nu trebuie să se aștepte totul de la centru.

O contribuție importantă la creșterea circulației turistice — și la calitatea turismului în ansamblu — aduce și trebuie să o aducă și în viitor consiliile populare, care sînt datoare să continue a pune la punct canalizările din stațiuni, transportul în comun, înfrumusețarea stațiunilor, repararea drumurilor, străzilor, îngrijirea monumentelor, asigurarea iluminatului public, a apei etc., deoarece toate acestea condiționează și contribuie în același timp la imaginea turistică a României.

— Va trebui să abordăm cu Ministerul Educației și Învățămîntului, Ministerul Sănătății și problema vacanțelor școlare. Modul cum a fost organizată vacanța de iarnă în anul școlar 1982-1983 a dus la o mai bună folosire a unor capacități de cazare și ne-a permis să satisfacem, în mai mare măsură, cererile școlilor și ale oamenilor muncii.

— La fel stau lucrurile și cu eşalonarea, în mod echitabil a concediilor oamenilor muncii. Cunoașteți că există o hotărîre a Consiliului de Miniștri în acest sens, dar nu peste tot se aplică prevederile ei. De aici, cred eu, această extraordinară de mare cerere pentru vacanțe în perioade limitate de timp: iulie — august și respectiv decembrie — ianuarie. În același timp, pentru celelalte perioade ale anului, cererea este mai scăzută.

— O ultimă problemă ar fi cea a „obișnuinței”, a cărei schimbare este cerută de civilizația actuală, de dotările existente. Să luăm aspectul cureii balneare. În trecut, tratarea unor afecțiuni se putea face numai în anotimpul călduros. Și astăzi tratamentul unor boli este recomandabil să se facă vara în stațiuni. Dar grație dotărilor noi, moderne, sînt foarte multe afecțiuni pentru care tratamentul nu numai că se poate aplica pe tot parcursul anului, dar este chiar indicată evitarea anotimpului călduros. Aici Ministerul Sănătății, întregul corp medical din spitale și policlinici, specialiștii în balneologie ne pot ajuta mai mult. Bineînțeles, nu exclud rolul hotărîtor pe care-l au modalitățile prin care desfășurăm noi propaganda turistică. Marea majoritate a populației solicită locuri numai la stațiunile cunoscute (Felix, Herculane, Covasna, Mangalia, Vatra Dornei) — în timp ce alte stațiuni cu efecte curative similare, dotări corespunzătoare și personal foarte bine pregătit din punct de vedere medical (Amara, Ocna Sibiului, Pucioasa ș.a.) nu sînt solicitate. În mod asemănător se prezintă lucrurile și cu stațiunile de iarnă: mulți solicitanți Poiana Brașov, Predeal, Bușteni, Sinaia, dar mai puțini Cheia, Breaza, Lacu Roșu — care au condiții bune.

— Așadar, și în acest sector mai special se confirmă concluzia întregii noastre convorbiri: și în turismul românesc cheia succesului constă în lupta cu „șablonul”, cu inerția.

LIONEL NIȚESCU

Agroturismul

Valorificarea în forme superioare a potențialului oferit de zonele muntoase, privește în linii mari și discutat dincolo de subsol, păduri și ape, punerea în valoare a încă cel puțin trei elemente de bază: creșterea animalelor și tot ceea ce ține de agricultură; peisajul montan și agromontan; unele rezerve de timp ale agricultorilor, create mai ales în sezonul rece al anului. Propunându-ne să discutăm despre turism și agroturism va trebui ca de la început să stabilim foarte exact cele două noțiuni ce aparent ar trebui să se identifice dar în fapt de la un anumit punct se deosebesc vizibil.

În țara noastră, practic, exploatarea peisajului de munte s-a făcut printr-o singură formă: prin turism. Au fost organizate obiective de stat, hoteluri, moteluri, baze agrementale, activitatea turistică la munte concentrându-se în jurul unor mai vechi sau mai noi stațiuni de odihnă sau balneoclimaterice, ca spre exemplu cele de pe Valea Prahovei, Poiana Brașov, Izvorul Muresului, Valea Stînii, Borșa sau Vatra Dornei, cu mai multă sau mai puțin intensitate, în funcție de o serie de condiții create. Se mai practică un tip de turism „de recreere”, care privește anumite trasee pe care sînt sau nu amplasate cabane turistice, existînd și cîteva încercări, frivare (spre ex. Lăești-Rucăr, Fundata, Șirnea) de ieșire înspre rural.

Nu la această formă de turism ne-am propus să ne referim, deoarece acest turism montan nu vine cu aproape nimic în sprijinul agriculturii de munte, a creșterii animalelor, privind exclusiv beneficiul de întreprindere și implicit cel realizat de turiști. Ori tocmai aici apare diferența, deoarece agroturismul montan constituie o soluție prin care se vizează cu prioritate aportul pe care-l poate aduce turismul în favorizarea directă a agriculturii și în general a modului de viață a satului de munte. Agroturismul montan reprezintă o noțiune relativ nouă pentru gândirea globală turistică, care presupune formarea și însușirea mai întâi a unei concepții limpezii, în baza cunoașterii aprofundate atât a problematicei turistice cît mai ales a celei proprii agriculturii, creșterii animalelor, în satul de munte românesc. Numai cu această fundamentare, care presupune colaborare apropiată între factorii de concepție și decizie din turism și cei similari din cadrul zoogriculturii montane (pe care nu-i avem încă, în înțelesul „specializat” al cuvîntului), poate fi creată și metodologia necesară, bazată pe experiment și model, ca act de nouă creație complexă în măsură să determine dezvoltarea ruralului montan în plenitudinea valențelor sale și nu doar într-un sens sau altul.

Peisajul de munte, așa cum ne-am obișnuit să-l înțelegem, ar cuprinde vederea generală, pădurile, apele, înălțimile, fauna, vegetația erbacee, puritatea aerului și a apelor, zăpezilor și alte lucruri de care orice turist sau trecător poate beneficia din plin cînd se află la munte. Dar dincolo de acest tip de peisaj, mai static, există un altul, deosebit de variat, dinamic, interesant și... util, dat de prezența omului în munți. Peisajul agricol montan, care este format din gospodăriile țărănești, animalele domestice, stînele, clăile de fin, grădinile, livezile, fînețele și pășunilor, caii și atelele, precum și din oamenii locului, crescătorii de animale, aflați în ipostaze de muncă, cultural-folclorice sau alte activități obișnuite.

În fapt, de-abia din îmbinarea acestor două tipuri de peisaj montan se obține o imagine globală asupra potențialului agroturism montan, cadru în care varietatea este prezentă la fiecare pas, de la zonă la microzonă, pe văi și chiar

versanți, determinînd tocmai elementul de inedit atât de atractiv turistic. Intrînd mai în amănunt, să încercăm să facem mai întîi o trecere în revistă a potențialului agroturistic existent, a formelor pe care acesta le poate lua, pornind de la resursele de care dispune, în mod practic, o gospodărie țărănească de munte și care pot prezenta interes din punct de vedere turistic. În general condițiile sînt inegale, atât ca spații și confort de cazare cît și ca poziție, distanțe, potențial agroalimentar și de asigurare a serviciilor.

Desigur că este esențial ca o gospodărie să dețină condiții de cazare rezonabile, aspect care singur nu ar fi suficient, deoarece spre exemplu o familie de turiști români care ar dori să fie cazată pentru două săptămîni într-o gospodărie țărănească montană va trebui să-și asigure și hrana necesară și nu doar odihna.

Din acest punct de vedere este de la sine înțeles că este necesar ca respectiva gospodărie să dețină unele produse agricole și în special animale producătoare de lapte — vaci, oi, caprine. Aceasta deoarece o bază de atragere a turiștilor, familii de orașeni români, a copiilor, înspre munte, mai ales în perioada estivală, cînd alte baze turistice, de stat, sînt în general supraaglomerate, nu stă doar în perspectiva de a cur cur și peisaj cît și (poate mai ales) în posibilitatea urmării unei adevărate „cure de lactate” de cea mai bună calitate, însoțită de „cura de mișcare”.

Sub acest aspect, exemplificînd cu „bazinele Dornelor”, putem considera că există și spații de cazare și posibilități de asigurare a cel puțin unul „mic dejun” pe bază de produse lactate și alte „completări” (cartofi, ouă, unele legume, în alte zone, mai calde și fructe), într-un număr destul de mare de gospodării țărănești, plasate avantajos sub raport peisagistic. Rămîne însă deschisă problema rezolvării meselor principale, de prînz-cîină, chestiune de bună organizare locală și care poate privi amenajarea de cantină-restaurant, preferabil și cu funcțiuni de club sătesc, în sezon. Aceasta privitor la agroturismul montan de tip național.

Exploatarea resurselor de cazare oferite de gospodăriile țărănești montane, prin forma internațională a agroturismului, este posibilă, însă aceasta presupune mai întîi punerea de acord a legislației noastre cu acest tip de turism, după care ar urma să se asigure celelalte condiții, care cer timp și perseverență și privesc limba, gradul de confort, calitatea serviciilor ș.a.

În condițiile actuale, agroturismul de tip internațional poate fi totuși promovat, cu beneficierea de toate posibilitățile oferite de mediul rural montan, mai puțin cazarea în gospodării. În acest sens, dar nu exclusiv, un rol important îl pot deține O.N.T.-ul, fie cooperatia sau chiar B.T.T.-ul, care, ca unități de stat autorizate, își pot deschide pe orice vale montană cu densitate animalieră și alte condiții favorizante, obiective turistice proprii și potrivite scopului, însoțite și de organizări agrementale, în cadrul cărora să poată fi rezolvate atât problemele turiștilor români cazați în gospodăriile

țărănești sau în cadrul bazei de stat minimotele cu pensiune), ale turismului de tip „sfîrșit de săptămîină”, precum și cele ale turismului internațional, care în această formă nu mai întîmpină dificultăți normative, necesitînd numai un minimum de amenajări dintre care nu pot lipsi stîna turistică, micropăstrăvăria, agrementul hipo, sauna, schiul, alături de bogăția și varietatea folclorului și de calitatea superioară a hranei, toate la îndemînă.

Un rol major, determinant, în atragerea turismului spre montan îl poate deține calitatea produselor animaliere și chiar vegetale, pe care agricultura de munte le obține pe baze naturale, deosebit de bogată în specii de plante, multe medicinale. Se adaugă varietatea și calitatea fructelor de pădure, a ciupercilor comestibile, produsele apicole, ș.a. a căror producție poate face obiectul preocupărilor pentru dezvoltare.

Schimbară de mediu, efectul sedativ al peisajului și preocupărilor turistice, mișcarea, apa și aerul, curate, preocupări agrementale-culturale locale ș.a., toate aceste elemente concură la crearea unei stări de beneficiu general pentru turiști.

În același timp însă, prin cazarea, serviciile, unele produse agricole, mai ales lactate, pe care gospodăria-gază le poate oferi, agroturismul montan poate veni direct în sprijinul agriculturii și creșterii animalelor în satele de munte, cruțînd eventuale importante subvenții de stat, creînd noi surse de venituri pentru crescătorii de animale și stimulînd astfel și sporirea în număr și calitate, în primul rînd a animalelor producătoare de lapte, adică tocmai matca de reproducție, deci exact ceea ce ne interesează în primul rînd.

În principiu, se poate considera că nu este cu puțină o organizare eficientă a turismului, la munte, fără agricultură și nici dezvoltarea zoogricolă și generală a satelor de munte — fără agroturism.

O abordare conștientă, în scop de dezvoltare, a zonelor de munte, nu mai poate fi concepută altfel decît global, urmîrindu-se căile cu cea mai mare eficiență stadială și finală. Într-o astfel de orientare rolul agro-turismului montan devine deosebit de complex, putînd contribui în mod important la:

- menținerea populației și mai ales a tineretului la agricultură, prin înviiorarea vieții sociale și crearea unor posibilități largite de venituri.
- menținerea terenurilor agricole montane, mai ales a fînețelor, în condițiile de producție și sporirea volumului producției agroalimentare, comitent cu prevenirea eroziunii solului și menținerea bazei melifere și de plante medicinale.
- înviiorarea și dezvoltarea unor activități agricole mai neglijate, ca apicultura, cultura arbuștilor fructiferi, a ciupercilor comestibile, micii pisciculturi, grădinaritul, dezvoltarea unor producții artisanale, de mică industrie, crearea de noi locuri de

muncă, alte beneficii ce pot rezulta dintr-o bună gospodărire a montanului.

— sporirea calității vieții, a educației igienico-sanitare și comportamentale, sporirea astfel a însuși gradului general de civilizație a unei categorii valoroase de populație care trăiește și muncește, produce, în condiții de dificultate și izolare mai accentuate.

● Pentru ca o gospodărie țărănească de munte să poată fi integrată într-un circuit agro-turistic, este necesar ca ea să răspundă unor anumite cerințe care țin de sfera relațiilor:

— agricultorul să poată, să dorească și să solicite participarea la un sistem de organizare agro-turistic montan.

— să beneficieze de un curs de instruire turistică și să respecte un regulament turistic stabilit, reguli de igienă și comportament. Dealtfel, educația turistică se impune în ambele sensuri, astfel ca și turiștii orașeni, adulți sau copii, trebuind să învețe că o fîneță nu se calcă, o poartă nu se lasă deschisă, animalele nu trebuie stîngerite iar pădurea se cere și ea respectată, etc.

● Devine evident că nu putem discuta despre agroturismul montan, în rural, decît într-o viziune precisă de organizare, cu reguli stabilite și fiind vorba despre o formă nouă de abordare a turismului în zonele de munte apare necesitatea specializării, a unor experimentări prealabile, cu asistare științifică riguroasă — turistică și zoogricolă —, mai înainte ca fenomenul agroturistic să poată lua amploare, deoarece o dezvoltare anarhică, la intîmplare, poate deveni dăunătoare. Vorbim deci despre un posibil birou agroturistic, despre „bilete de odihnă” pentru cel puțin 10 zile, despre turismul cu aduți și copii, cu familii în primul rînd, astfel ca efortul unei gazde intens angrenate în problemele zootehnice și agriculturii, ale familiei proprii, să devină posibil iar gradul de stîngerire, stările accidentale, cît mai restrînse.

● Mai este necesar să fie foarte bine înțeles și aspectul că organizarea agroturistică montană presupune durată, perfecționările și extinderile necesitînd cîteva decenii de insistență, fenomenul nepuțindu-se dezvoltat exploziv.

● În zonele de munte ale țării noastre există foarte mari diferențe de condiții naturale geografice și tradiționale, gradul de populare cu gospodării a văilor și versanților fiind neuniform și nu peste tot agroturismul poate găsi de la început condițiile cele mai propice de dezvoltare, mai favorizate fiind microzonele cu gospodării răspîndite, zăpadă persistentă, densitate zootehnică sau cele din jurul stațiunilor balneoclimaterice și de odihnă.

● Rolul gospodăriilor-model, al unor microzone-model, al organizării în etape a unor infrastructuri, ca drumurile de acces cu folosință agro-silvo-turistică, electricitate, telefon, al reclamei agroturistice, devine favorizant, chiar determinant.

● Neîndoielnic, ca în orice proces nou și constructiv se impun și unele precizări normative, care să vină în sprijinul a însăși ideii agro-turistice în montan, atât prin deschiderea posibilităților cît și privind eventualitatea acordării unor credite pentru sporirea gradului de dotare și confort, beneficierea de îndrumare calificată și altele.

RADU REY ■

E cazul să recunoaștem că prostia nu e apanajul exclusiv al vechilor societăți, vreau să spun că ea n-a rămas la porțile socialismului și oricît am fi vrut noi să ne imaginăm noua societate ca o stare ab inițio edenică, prostia și-a făcut nefericită ei datorie și în spațiul nostru și își mai face această nefericită datorie uncoiri ca un surprinzător succes.

Sigur, proliferarea prostiei nu ține numai de faptul — un fapt din o mie — că, de exemplu, s-a înțeles că la noi în socialism nimeni nu rămîne corijent, nimeni nu rămîne repetent, deci toți sînt deștepti și automat promovabili.

S-a înțeles, zic, pentru că adevărul este că o asemenea indicație n-a existat niciodată și nici nu putea să existe, dar iată că fără nici o indicație se practică al dracului metoda pedagogică unică după care toată lumea e promovabilă. Și ce aud eu? Că într-o localitate din Oltenia un sătean a hotărît să nu-și mai trimită fiica la școală, pentru că mai are un an, doi și tot se mărită. Și atunci, după indicația lăutărească amintită, profesorii se duc acasă la sătean să-i pregătească fata care, evident, nu învață nimic și ei o trec cu note din bură, cum se spune, că să nu se anunțe în vreo ședință că un copil n-a venit la școală sau că a rămas repetent. Știe și directorul școlii povestea, și primarul orașului, toată lumea își dă seama că e o prostie, dar toată lumea năduște în numele ei. La o altă școală un copil e direcologofren, însă familia nu vrea să-l dea la școală specială și profesorii îl cură după ei ca niște cristoși crucea pe Golgota, din an în an, a ajuns prin clasa a șaptea și el nu știe să scrie. Sigur, avem de-a face cu o prostie unică în felul ei, pentru că

nu-mi închipui că la o inspecție, la una din inspecții, cineva de la centru n-a aflat de poveste și atunci înseamnă că un județ întreg participă la împlinirea acestei prostii cu o osîrdie la fel de unică.

Vine o circulară care spune că trebuie mărită suprafața agricolă, acțiune perfect justificabilă, și într-un loc, mai deluros, un sat celebru pentru pruniul lui e transformat brusc în zonă cerealiară cu un rezultat evident dezastroos. Țărani rămin și fără pruni și fără griu fiindcă,

Opinia unui alegător

Forța prostiei

normal, fiind regiune deluroasă zăpada se ia tîrziu și vine repede, bietul griu nu apucă niciodată să se coacă.

Tot o prostie, desigur, rămasă de pomina și acum foarte greu de reparat, fiindcă cele cîteva zeci de hectare transformate peste noapte în spațiu cerealiar au ajuns în statistici, după numărul hectarelor cerealiere s-a făcut calculul producției și județul e judecat ca atare și am auzit pe cineva care zicea „Domnule, aștia sînt producători de griu, să se ducăre!” Dar ei, săracii, numai griu nu produc! Iată, toată lumea știe că s-a făcut o prostie și că prostia a intrat în planul județului cu urmări dintre cele mai triste dar nimeni nu are curajul să spună lim-

pede... „Fraiților, depinde de noi să îndreptăm isprava”, iar isprava merge ca pe roate. Sigur, n-o să colecționez eu, acum, toate exemplele care atestă cît de puternică e prostia și cîtă ambiție presupune apărarea ei mai ales atunci cînd la ea participă mai multă lume pentru că, paradoxal, cu cît mai numeroși sînt cei care știu că slujesc o prostie, cu atît se și ambiționează ei s-o păstreze intactă.

Mai grav este faptul că se știe că anume fapte sînt rezultatul prostiei, izvorite din incompetență, din lașitate, din

știți bine, corijent nu mă puteți lăsa, n-aveți voie. S-a dus dracu' rușinea, s-a dus dracu' ambiția învățăturii, s-a dus dracu' educația, absolvirea școlii nu mai are nici o valoare și atunci de ce să ne mai mirăm că nimeni nu mai ia în serios patalamaua. De ce nu se dau publicității perlele de la diversele examene ca să vedem cum stăm, exact. Să dau eu una: La o teză cu seralști care dau examenele în plină zi acum, subiectul e Scrisoarea III. Ce ne scrie viitorul absolvent pe care, după absolvire, nu-l mai poate oprî nimeni să ajungă cine știe unde și e sigur că pentru el deosebirea dintre bine și rău nu e prea mare, iar prostia e la îndemînă. Deci ce ne scrie?

„În această poezie poetul îl pune pe Baiazid să-l întrebe pe Ștefan: Tu ești Ștefan? ! Ceea ce înseamnă că Domnul nu era prea cunoscut în epocă deși duse-se multe bătălii”.

Paralel cu școala de mintuală, flăcăul făcea și un învățămînt ideologic de mintuală și în capul lui era o amestecătură de cunoștințe numai bune să-l facă aproape periculos pentru societate.

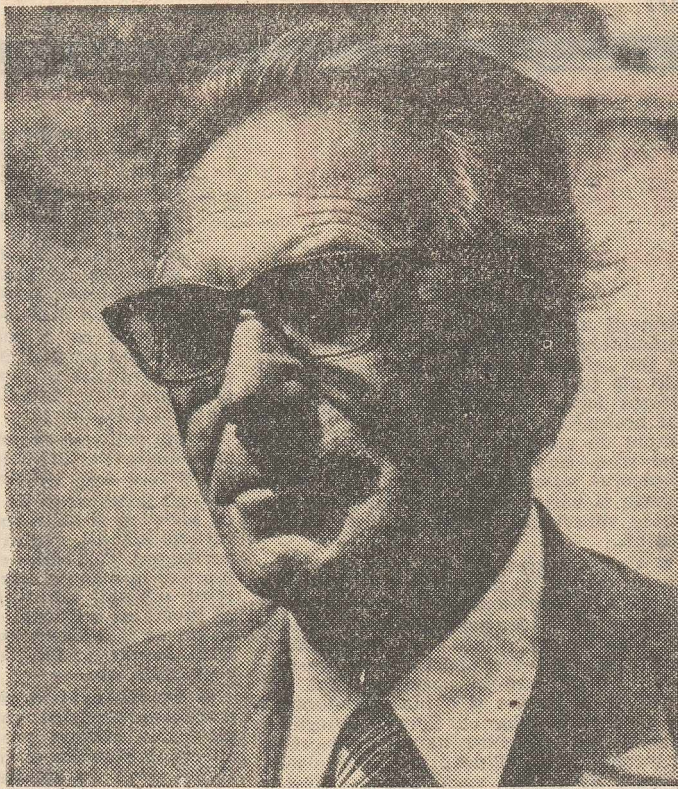
E de mirare că dintr-o asemenea școlarizare s-a ajuns ca mai toate cererile de încadrare să sune cam așa: Subsemnatul, absolvent al școlii de zece clase, sau de douăsprezece clase, vă rog să mă încadrați pe un post corespunzător pregătirii mele. Care pregătire? Pentru că el cu pregătirea asta de mintuală nu mai vrea să muncească ci să conducă, să supravegheze pe alții să muncească, și prostia ia proporții.

La proporții și devine o forță. Dar despre forța ei concretă în numărul viitor!

DINU SĂRARU ■

Despre patrie e o jignire să scrii altfel decît din inimă

— In primul rînd, la mulți ani, Virgil Cărianopol!

— Vă mulțumesc. Și mulțumesc din inimă revistei Flacăra pentru frumosul obicei de a-1 sărbători pe scriitorii.

— Ați împlinit, în aceste zile, 75 de ani. Haideti să recapitulăm împreună câteva din episoadele semnificative ale vieții dumneavoastră.

— N-aș începe de la anii copilăriei, deși as avea cu siguranță multe să-mi amintesc. Aș porni de la debutul meu, din anul 1929, în Gazeta noastră, apărută sub conducerea lui Ignat Hertz. Acolo mi s-a publicat poezia Pentru cine iese luna, o compilație după Maupassant.

— Cum era atmosfera culturală în acea perioadă?

— Cam îmbăcșită. Era greu să descifrezi tendințele literare și artistice. În perioada aceea, numai în București apăreau cam 30-40 de reviste literare. Dar marea lor majoritate aveau o existență efemeră și trecerea lor nu rămânea multă vreme în conștiința publicului. În afară de asta, ziarele aveau pagina a doua consacrată artelor și literaturii. Acolo se publicau știri, articole culturale, poezii, mici proze... Debutul în volum era foarte anevoios. Dacă nu-ți plătea singur cheltuielile de tipărire, riscai să nu mai publici niciodată o carte.

— Ce șanse avea un scriitor tînăr să se afle în preajma celor vîrstnici, să se bucure de sfaturile, de sprijinul lor?

— Încă de tînăr i-am cunoscut pe cîțiva dintre scriitorii importanți ai epocii: Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Cezar Pe-

respectivi nu-și recrutau prozele în taberele lor cu ajutorul astelor filantropice. Cînd i-am dus un volum lui Octavian Goga, acesta și-a chemat secretarul și l-a pus să-mi dea 10 hirtii de cite 1.000.

Mi-a zis doar atît: de la mine mai puțin, de la cel de sus mai mult. Nu mi-a cerut nici un contraserviciu. Singurul mod în care mă pot revanșa e să fac public gestul lui de mare omenie. Pentru că, deși aveam serviciu — eram artificier, specialist în pulberi și explozii la fabrica Ducești —, nu-mi puteam permite nici o extravaganță financiară.

— Ce făcea un artificier?

— Făceam pulbere pentru cartușe, încercam proiectile... O vreme am fost șeful atelierului de grenade. După cum poate știți, eu nu văd cu ochiul drept. Am luat niște pulbere în mină și mi-a sărit în ochi. Aveam doar 23 de ani.

— Dar cum se împăca meseria dumneavoastră cu poezia?

— Parcă aveam încotro? Cum terminam lucrul la fabrică, mergeam la Capsa. Urmau discuții pe teme literare și pînă la miezul nopții. Un alt loc unde-mi plăcea să merg era redacția Revistei literare condusă de I. Valerian. Era un scriitor foarte apropiat de literatura tinerilor, pe care îi încuraja pe cit îi stătea în puteri. Era foarte greu să te

eu: ca un protest împotriva războiului, a batjocoririi omului.

— Am avut prilejul să vă citeș în șpalț volumul de poezii care trebuie să apară în colecția Biblioteca pentru toți. Pentru oricine îl parcurge este evident că la început ați fost mai „vijelios“ în exprimare, pentru ca după aceea să fiți adevărat unei formule poetice mai „blinde“.

— E-adevărat, nene! Oricît de răzvrătit am fost, vremea a făcut din mine un om blind. Iar fericirea mi-a venit foarte tîrziu.

— Ca artificier, contribuiați la distrugerea materiei. Ca scriitor însă ați fost destul de cuminte. N-ați prea avut dorința să dinamitați cuvîntul.

— Întreaga mea poezie e o elegie. N-am scris decît despre ce-am simțit: despre țară, părinți, iubită, soție. Nu m-am depărtat de linia omenească a cuvîntului scris. De-aceia mă uit cu uimire la tineretul de azi care nu mai are venerația cuvîntului și crede că-l este permis să-l folosească după cum îl taie capul.

— Ce poezi de azi vă plac?

— Vasile Nicolescu, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Dan Verona.

— Nu v-ați întrebat niciodată dacă nu cumva aveți și dumneavoastră o vină în această instrăinare pe care-o resimțiți față de poezia contemporană?

— Nu mi-am pus niciodată această întrebare. Din experiența mea șocotesă că simplitatea este cea mai mare condiție în artă.

— Dar cum vi s-a consolidat această experiență literară?

— În contact cu supremul judecător: publicul. Vreme de 50 de ani am frecventat șezătorile literare. Ele au fost o mare pasiune de-a mea. Mi-am dat seama cu ocazia participării la ele cit de dornic este publicul nostru să asculte poezii care să meargă la sufletul omului, să-l ajute să-și învingă necazurile. Mai ales în timpul celui de-al doilea război, șezătorile literare erau un protest împotriva sărăciei, foamei, a conducerii oarbe a țării... Pe cînd noi trăiam în mizerie, soldații germani chefulau din seară pînă-n zori în localurile Bucureștiului. La sfîrșitul intrunirilor noastre cîntam Deșteaptă-te române și Hora Unirii, cu speranța întru-un „miine“ mai bun.

— Versurile dumneavoastră de început exprimă deseori revolta față de mai marii zilei.

— Și cum să fi fost altfel? Am scris odată și-un pamflet împotriva reginei Maria. Bineînțeles că am fost arestat. Nu mi-a fost prea mare acolo unde-am fost dus.

— Ce rol îi acordați scriitorului într-o lume în care atenția omului este solicitată în atîtea direcții?

— Scriitorul, după părerea mea, este cel care educă, îndreaptă, face de cele mai multe ori ca viața omului necăjit să fie mai frumoasă. El are — și trebuie să-și păstreze — un rol de frunte în societate; prin scrisul său dă aripi celor deznădăjduiți și-i flagelează pe cei care sînt împotriva binelui omenirii. Niciodată n-am crezut că scriitorul este o cantitate

— Sînteți mulțumit de destinaul dumneavoastră?

— Din moment ce mi-am putut publica volumele!

— Ați vrea să spuneți ceva tinerilor de azi?

— Aș vrea să-i asigur că poezia vîtului este numai o poezie care merge direct la inima omului. E-adevărat că tineretul de azi diferă mult de ce-am fost noi la vîrsta lui. E mai îndrăzneț, mai grăbit, știe mai multe și poate e chiar mai capabil. Dar prea adeseori crede că are dreptul la lucruri pe care mai întii trebuie să probeze că are motive să le pretindă. Îi rog pe tineri să mă creadă că le vorbesc cu toată dragostea. Eu nu mai am nimic nici de pierdut, nici de cîștigat, așa că le vreau doar binele; n-aș vrea să bată zadarnic niste că lăturănice, chiar dacă uneori sînt mai spectaculoase. Uneori, e foarte greu să mai revină în matca adevăratei poezii.

— Credeți în poezia dumneavoastră?

— Cred cu tărie. Nu se poate că timpul să ștergă atît de ușor urma pe care-am lăsat-o cît am fost în această lume.

GEORGE ARION

Omagiu limbii române

Cînt și-acum ca-ntotdeauna
Dragostea ce mi-a fost seut,
Maica mea Limba Română,
Șiinta care m-a născut.

Rolul ei de cînd mi-e viața
Și-azi ca-n depărtări o cînt
Ca pe cea mai scumpă mamă
Și mai dulce pe pămînt.

Ea m-a luat de mult de mînă
Și m-a pus de-am învățat
Cu iubire, tot ce-n lume
Era vrednic de cîntat.

De la ea știu meșteșugul
Vorba neaș strămoșească,
Ca atunci cînd scriu, scriind-o,
Să-i fac vorba să-nflorească.

I-ngenunchi acum, la vîrsta
Ce tăcut m-a-nzăpezit
Și-i sîrut cu umilință
Mina ce m-a ocrotit.

VIRGIL CĂRIANOPOL

După culegerea de Versuri din 1967 universul poetului se încarcă tot mai mult de lumină, iar versurile murmurează neînțecat un cîntec al minunilor vieții simple precum și al împăcării senine cu trecerea anilor. Toamna, cu podurile pline de amintiri din vară, de mîngă-

mele ierburilor trecute, de soare și căldură acumulate în cămări secrete, este aș-timpul ideal al unei senectuți solare. Acum apare mai limpede unda sufletului calm al poetului tînjind după fericiri horățiene, după o viață așezată, lipsită de convulsii, într-un cadru domestic, ordonat, Arcadie rustică închipuind o ideală gospodărie țărănească: cu „minunile de soare“ ale cîmpului, și grăunțele puse în hambar, cu pomi „buni ce ne-au umbrit cu seară“ și-și revărsă roadele culese de „mîini însoțite“. Versurile transmit regretul melancolic al unui poet capabil de mare vibrație elegiacă („cad zilele grăbite și galbene-n noroi“).

În Cîntece de amurg (1969) liniștea, calmul senectuții se traduc într-un sistem de metafore naturiste al căror rol este de a ascunde sau de a catifelea sentimente mai complexe, mai ascuțite: „Pădurea mai păstrează din darurile verii, / Deși un vînt subtil se strecură prin foi, / Deși își pune toamna pecetea durerii / Pe frunza care-ncepe să plece înapoi.“

Creația mai nouă a poetului conține multe și frumoase poeme patriotice (un volum se intitulează Cîntece românești), elogii ale naturii mirifice a țării, îmnuri în care se păstrează statornic expresia tradițională a solidarității cu pămîntul și cu strămoșii: „Dacă tai numai un pic în mine, / Dai de ei, nencovoiați de ani / Dacă-mi sapi sub stînci și sub ruine, / Dai în jos de daci și de romani“. Apelînd la vitalitatea și robustețea doinei olteneste, poetul a scris un remarcabil și foarte cunoscut Cîntec oltenesc, plin de jovialitate și neastîmpărul caracteristic omenilor din acest tînut românesc: „Muică, noi sîntem un neam / Ca frunza zbîntind pe ram. / Dacă n-aveam Jiu de soi / Trăgeam Olul mai spre noi. / Cerul, cit e de-nsořit, / De la noi s-a-mbogătit, / Din ștergarul nostru-a luat / Curcubeul lui vîrgat“. Prospețimea și savoea acestor „cîntece olteneste“ n-au egal în lirica actuală de această factură.

Virgil Cărianopol se arată, în acest luminos anotimp al senectuții, un poet adevărat, marca lirismului său fiind, cum scrie Al. Piru, „autenticitatea necontrafăcută“ alimentată de o permanentă revenire la izvoarele cîntecului românesc.

C. STANESCU

Poezia lui Virgil Cărianopol n-are poate prea multe nuanțe, dar are o persuasiune de accent, o bătaie repede de imagine și un sentiment de obsedantă nostalgie a satului; alăturîndu-se tradiției semănătoriste, o depășește prin tot ceea ce timpul a adus ca mijloace noi formale și prin o anume frenezie scurtă, e drept, dar de simțire autentică.

POMPILIU CONSTANTINESCU

Senzitiv cu nostalgia simplității, meditativ inclinat spre elegie, prieten timid al lucrurilor și al ființelor tot atît de firesc ca și el, Virgil Cărianopol aduce o notă distinctă în poezia noastră.

OVIDIU PAPADIMA

„...Virgil Cărianopol a fost și a rămas statornic atîți amar de ani, un poet al sentimentelor, într-o epocă de adeseori sterilă chinuire a intelectului...“

ȘERBAN CIOCULESCU

Din grijă pentru înfățișarea cit mai acurată a acestui real talent de poet voi spune însă cu aceeași limpezime și fermitate că volumul de „Versuri“ pune din nou în circulație un poet autentic și va servi de îndemn la simplificarea și adîncirea lirismului altora.

VLADIMIR STREINU

„...Timbrul poeziei lui Virgil Cărianopol se diferențiază individualizînd o voce interesantă în epocă“

AUREL MARTIN

Adevărul este că, dialogînd cu lumea și cu timpul, Virgil Cărianopol cade adesea pe o temă lirică fundamentală, aceea a identificării destinului său cu alta.

AL. PIRU

„În transparențele volumelor lui Virgil Cărianopol, poet de incontestabilă originalitate, elegia și cîntecul senin se diafanizează, dar prin repețiție concurează cu muzica“.

CONSTANTIN CIOPRAGA

impui: și atunci, ca și azi, unii publicau mai mult fiindcă aveau relații.

— Care v-au fost colegii de generație mai apropiați?

— Noi am făcut parte dintr-o generație „strivită“ între cei mai mari dinaintea noastră și cei care au urmat. De-aceia, de cele mai multe ori am rămas necunoscuți. Dintre poeții generației mele m-am simțit foarte apropiat de Teodor Scarlat. Cu el și cu alții am scos în comuna Militari revista Vraja, de esență tradiționalistă. Eram totuși socotiți de stînga. Revista și-a încetat apariția cînd ni s-a cerut să publicăm pe prima pagină portretul lui Carol al II-lea. Noi am vrut să publicăm portretul lui Alexandru Ioan Cuza. Pînă la urmă n-a mai apărut nici unul iar aventura noastră gazetărească a încetat.

— Experiența războiului v-a marcat?

— Păi, să știți, nu vreau s-o fac pe martirul, dar eu am suferit foarte mult. Și una dintre cele mai mari suferințe a fost cea provocată de război. Deseori a trebuit să mă supun unor rigori cu care nu m-am împăcat. Dar niciodată parcă n-au fost atît de multe ca în timpul războiului. Am și scris, dealtfel, în acea vreme, volumul Poeme de pe front, care a fost interzis de cenzura maresalului Antonescu, mai precis de scriitorul Mircea Stoican de la cenzură. Volumul mi-a fost masacrat. Am regăsit manuscrisul original la Mihail Drumeș. Poate, cine știe, va apărea vreodată așa cum l-am gîndit

neglijabilă, care-și pierde timpul visînd la universuri iluzorii, intangibile altfel decît pe calea visului. Scriitorul e o prezență concretă și decisivă în viața noastră. Prin el, timpul poate să intre în istorie.

— Deseori în paginile revistelor și ziarelor se pot întîlni poezii patriotice semnate de Virgil Cărianopol. Așa cum remarcă criticul Marian Popa, „patriotismul său e de adîncime, antidiscursiv, sprijinit pe sugestii din folclorul oltenesc“.

— E o jignire să scrii despre patrie altfel, decît din inimă. Mai ales astăzi, cînd, datorită partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, trăim o viață cu adevărat românească. Mă bucur de libertatea de a gîndi, de a scrie așa cum simt, potrivit celor mai înalte năzuințe ale neamului nostru. E minunat să trăiești într-un timp în care poți să cînti fără teamă cîntecele dragi ale acestui popor, să recîți în gura mare poeziile lui cele mai iubite, ținute într-o vreme sub obroc. O spun asta eu, în cunoștință de cauză, suferînd la un moment dat din pricina instrăinării noastre de ceea ce este esența acestui neam.

— Scrieți ușor cînd vi se cere o poezie de către vreo revistă?

— Eu nu admit decît comanda sufletească. Ea este, în cazul nostru, aceeași cu comanda socială. E un caz fericit. Nu zic că trebuie să laudăm totul. Dar am fi mincinoși dacă n-am spune urmașilor cu exactitate ce se petrece în timpul nostru. Dacă nu cîntăm vremurile de-acum pe care să le cîntăm?

Muntelui

Bună ziua, munte bun!
Vrei să știu ce caut eu?
De-am venit acum la tine,
Am venit la tatăl meu!

După ani și ani de zbateri,
După timp ce mă bătu,
Am aflat după tîrie
Că-mi ești tată, numai tu!

Mama, nu mi-a spus săraca,
I-o fi fost poate rușine
Că așa cum sînt, de piatră,
Biata, m-a făcut eu tine!

După cite-au fost în viață
Și-nă nu m-au sfărîmat,
Altul nu putea să fie
Tatăl meu adevărat.

Sîncile ce sînt în mine
Spun eu cine mă-nrudește
Și-am venit să ne cunoaștem,
Am venit să-ți mulțumesc!

VIRGIL CĂRIANOPOL

trescu, Ion Minulescu, Ionel Teodoreanu, G.M. Vlădescu... Legăturile noastre, ale celor mai tineri, cu ei, seniorii literaturii române din acea vreme, erau strînse și frumoase. Îmi aduc aminte, de pildă, de Corneliu Moldovan; în calitate de președinte al Societății scriitorilor români, el îi ajuta pe tinerii care băteau la porțile literaturii, cu ajutoare săptămîniale de 300-500 lei. Pe tinerii pe care îi socotea de un mare talent îi trimitea la casele de creație de la Simbăta de Sus și de la Bușteni. La Capsa, oricare dintre marii scriitori ai momentului putea fi abordat fără nici un protocol special de către oricine. Iarna, pe frig, vedeai deseori pe cite un tînăr poet zgribulit cum intra în cafenea și se așeza țîda la o masă. Vroia măcar să se încălzească. De-abia își scoțea paltonașul și imediat l se aducea un lapte cald, un corn, comandate de vreunul dintre scriitorii mai vîrstnici. Deseori nu știai nici măcar cine țîda făcut cînte. Nu-ți atrăgea nimeni atenția.

— O astfel de relație amicală presupunea cumva și aservirea scriitorului tînăr față de cel care deja se afla instalat în fotoliul consacraților?

— Nicidecum. Tinerii nu erau obligați la nimic. Asta mi se pare și acum extraordinar de frumos: faptul că scriitorii

atelier literar

de G. Dumitrescu

EXTAZIATĂ SUB ROATA LUMII

Beții de octombrie bintuie.
Soarecii pe cimp — lorzii surzi —
Fac tumbe de pomină.
Și eu rămân aici
Ca viermele într-un măr zemos,
Abia mă mișc
Sub hainele de fată bolindă,
Toama ea o iapă nărăvașă
(O, auziți cum nechează !)
Răvășind în memorie
Vraful cu amintiri pufoase
Din verile fierbinți ?
Alcooluri pure, Beții de octombrie,
Hipnotizind profeții naivi,
Putredul devine frumos
În convulsiile luminii,
Apele s-au prelins bolborosind în cer
Și eu abia mă mișc
Năclăită de timp,
Extaziată sub roata lumii.

Adriana Lăscău

CRAILIC

Și să ieșim în urbe
Crailic împotmolit
Să fie încă toamnă
Și-n turn să bată ora
Să dăm prin idealuri
Din eind în eind cu flit
Și vă vinăm nostalgicii
Domnițe de angora
Să ne dedăm la foșnet
De pulpe nebelunje
Să innoptăm în filme
Cu Chaplin și Astair
Și-n zori cind intristarea
Aruncă-n noi cu frunze
De la parterul vieții
Să ne-aruncăm în cer

Lucian Codrin Mănăilescu

TARC

Mă închid în acest țarc
peste care priviți
în fiecare duminică
hrănindu-mă cu te-miri-ce
vă vine la îndemână
mai întotdeauna nemulțumiți
de insolenta mișcărilor
în care vă înec entuziasmul
ca un crocodil somnoros
în igheabul cu nisip
la grădina zoologică.

Emil Petrescu

PICTURĂ

Sfinți descărnați călărind
Pe deselate.
Asinul acela,
Ziduri mauze,
Turme de oi rimelate,
Un rug :
Cîțiva nori argintii
Trași de ingerii strengării,
Placidă madonă
Și... el,
Campion absolut
La toate cele cinci
suferințe.

O. Caliban

OMUL DE RÎND

Delatorii de mană și fată, trișorii
Ne-nvățau rădăcinile țării.

Cu acte, ștampile și timbre fiscale
Au strins un vagon de dosare.

Stăteau în palate, în fotolii de pluș
Trăgiod peste singele nostru cu tuș...

Apoi au venit demagogii, la care
Speranțele noastre serveau de covoare.

Apoi birocrății, lingăii... Apoi
Birocrății cu diplome noi.

Singur trudind pe un loc de pămînt
Se uita ca la bilci omul de rînd.

Constantin A. Ciortan

MITUL CÎNELUI

Ce singuri sint oamenii care mîncea
mereu la Autoservire.

Aluneacă tăvile pe bandă,
mîncare pe bandă,

viață pe bandă,
suflet înregistrat pe bandă,
iubire pe bandă...

Mîncecă speriați,
înfulecă de pe tăvile de plastic,
beau pe apucate tristete,
fură fericirea
și sint tare singuri
duminicile cînd mîncecă acolo
cu dumicați mari,
cu ochii căzuți în șosul colorat
Acasă i-așteaptă singurătatea
rozind ca un ciine un os.

George Strunieru

SĂRUT

Nu primăvara mă cerșeste
reazăzindu-mi biografia
pe temelul ploii
nu vietățile-pictor mă-mpurplează
reazăzindu-mi pe față
fardul speranței ;
se poate să fie realitatea
din moment ce toți
o susținem
se poate să fie
expresia sumului
din moment ce sumul
e și el o realitate albastră, inecăcioasă
și chiar tu l-ai indicat
ca fiind temelul iubirii
(...pină nu faci foc...)

Lorena Păvălan

ZIDUL

Pe zidul acesta
strămoșii și-au scrijelit numele
stînd în picioare.
Urmașii lor s-au ridicat pe schele
umplînd cu semnături ilustre
locurile goale de deasupra.
În fața miliardelor de litere
în toate limbile pămîntului
noi, cei de acum, verificăm infrigurăți
motorul elicopterului.
Urcăm planînd spre marginea de sus
a zidului,
găsim un loc liber,
ștanțăm rapid slovele noastre anonime,
apoi coborîm pentru a muri
N-am avut timp să citim
numele celor dinaintea noastră.

Constantin Buiciuc

Const. Dieneș : S-ar
părea că există un anu-
mit dar al povestirii, în
scheitele dv. Lipsește,
încă, experiența „tehni-
că”, a meșteșugului nara-
tiv, a scrisului (de p. ....și
un fior nebănuț de im-
posibilă înălțare fizi-
că“ ? !..).

Sava Fieraru : E o ne-
înțelegere. Lucrarea dv.
nu prea are contingențe
cu literatură (oricît v-ați
străduit să le asigurați
aparența), ci mai ales cu
sportul. Sugerîndu-vă să
apelați la „Flacăra”, a-
veam în vedere, firește,
sectorul ei de sport, mai
îndreptat să judece și să
decidă în acest caz. În ce
ne privește, n-avem nici
competența, nici mijloa-
cele, spre a vă putea fi
de folos. (Pentru alte lă-
muriri, dați-ne un tele-
fon).

L. Haree : N-am sesi-
zat schimbări importante,
decisive (dealtfel, după
atîta timp de la prima
lectură, elementele de
comparație s-au cam pier-
dut...). Astfel că impresia
dv. actuală despre
manuscris pare îndrep-
tătită.

Marius Cordis : Scrieți
prea mult și zăboviți prea
puțin asupra cărților, în
general, asupra operii
marilor maeștri ai poe-
ziei, în special. Rezultate-
le, în mod firesc, nu pot
fi decât așa cum sint, slabe,
stîngace, superficiale.

V. Tușa : Nu ne-au
convins încă textele dv.
Poate, ceva în „Dacă-n-
tr-o zi” (care nu si-a gă-
sit, însă, un final con-
cludent).

G. P. Riki : E bine că
vă cunoașteți „Jagunele”,
cum spuneți. Acum ar fi
cazul să vă ocupați și de
lacune, care sint nume-
roase și grave (adică,
să puneți serios mîna pe
carte, în primul rînd pe
manualul de Limba româ-
nă !). Alțeva încă nu e
de observat în versurile
dv. stîngace, primitive,
agramate.

D. Ionan : E amuzantă
schita ; poate ar trebui
întărită, ici-colo motiva-

ția confuziei de persoane
(care uneori pare nevero-
similă). Finalul e, însă,
slab, expeditiv. E bine să
rămîneți la dom', în care
e tot hazul caragialesc,
oral, al personajului bo-
nom, caracteristic, pe care
l-ați descoperit ; celelalte
variante sint mai slabe
sau chiar absurde
(Tom ? !).

On. Cucuereanu : Sint
pagini modeste, de caiet
școlăresc, al căror preț e
mai de grabă sentimental,
familiar. (Vă puteți regăsi
„albumul” la redac-
ție).

Camelia Corlățeanu :
Lucruri inegale, cele mai
numeroase păcătuind prin
imagini forțate, incon-
gruente (ex. „Calul mi-a
dat să m-adăp din coama
lui / și-am devenit coam-
ă de cal“... ? !.. Etc.).
Citeva pagini, însă („Mar-
mura” I, II, IV, „Cito-
rie”, „Fertilitate”) dau
unele semne promiță-
toare.

Luciana Marinescu :
Noi vă scuzăm, firește,
scrisul — ce putem face ?
— (care după cum recu-
noașteți însă e ilizibil-
bil...). Ne veți scuza și dv.
că n-am putut să descif-
răm în întregime textele
și, mai ales, lungă scri-
soare. Am rămas, totuși,
cu impresia că versurile
sint modeste, fără pers-
pectivă.

Cornel Mihalache : Sint
și unele elemente intere-
sante și promițătoare
în acest portret scris cu
acuratețe, cu spirit de ob-
servație și capacitate de
sinteză.

Vera Vladimirovici :
Textul e încărcat cu o
mulțime de detalii inutili-
le, disparate, relatarea
sare de la una la alta, în
frinturi vagi, suspensii, și
totul devine inclicîț, in-
coerent, de neînțeles.

Felicia : Citeva pagini
mai dezlegate, promisiune
(poate) pentru o mai de-
plină întoarcere la sem-
nificație („Părăsire”,
„Autodepășire”, „Auten-
ticitate”). Asemenea, în
celălalt plic („Un sfat”,
„Iubire”, „Revenire”).

Foarte frumoasă, scrisoa-
rea, plină de miez, de-a
dreptul onenească !

Daniel C. : Un început
promițător, în pagini ca :
„Taina eternă”, „Amin-
tiri despre oameni”, „Fa-
bulă”, „Cristos”, „Primă-
vară”, „În zori”.

Marian Dumitrache,
Romulus Cămpan, Ana
Daciana, Dinu Gh., A. Te-
lescu, Pavel St. Mircea,
Ioan Mihuleț, Maria Ursa-
chi, Mitică Dodoi, Dan
Basarab, Radu Marines-
cu, Ioana Mihalcea, Nicu
Albu (ceva, în „Meteo”),
Sorin Tiliță, Roa, Ștefan
Barbu, Simona Brandt,
Eugenia Teodorescu, Ion
Pascu, Aureliu Domaș,
Sorin Negru, Florina-Ora-
vița, Cristina-Isidora, Că-
ătălin Stănescu, Daniela
Soledad, Traian Talpă,
Camelia Ladima, Vasiliță
Paltin, Alexandru Ale-
xandru, Val Crețu, Miron
Micu, Viorel Popescu,
Mihaela Püspöki, Ghiță
din Arad, Petre Petre,
Const. Parashiv, Victor
Stan, Paula Văduva, Ale-
xandru Popa, Nelu Iva-
nov, Alina, I. G. Horin-
ecanu, Carmen Marcoci,
Gelu I. Petrar, Teodora
P., Monica Știrbu, M. I.
Ambiescu, Lucian Gerô
(ceva, în „De echilibru”),
D. T. — Galați, Elena
Frincu, Ioan Ionel, Suzana
Roșu, Maria Urmuliță,
C. M. Căruntu (mai bine,
în „Stau și privesc”), Tu-
dor Mira (ceva, în „Să
visăm”). Florin Dumitres-
cu, Ediș Alb, Ion Mica
(parțial indescifrabil),
Victoria Istrate, V. F. —
Oradea, Dim. Brăzduță,
Ioan Cheta, Lucretia Chi-
că, Costinel Ștefiuc, Vi-
viana Pop, G. Cotofană,
Dante Dana-Maria (ceva,
în „Familia Moromete”),
G. Adidum, Veronica Pro-
dan, L.R.C., Nicolae Ma-
vrodin, Cristiana V., V. S.
Sobol (ceva, în „Ningea”),
Teodor Moldovan, Aurel
Albeșeanu : Pagini de
nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se
înapoiază.

Cezar Ivănescu

(Urmare din pag. 9)

familii... Am devenit deplin conștient de
aceste lucruri destul de tîrziu, și faptul
că profesorul G. Ivănescu din 1948 de la
Problemele capitale ale vechii române li-
terare și pină în 1930 cînd i-a apărut
Istoria limbii române, n-a mai tipărit nici
o carte timp de trei decenii, și faptul că
fratele meu, Dumitru Ivănescu, a publi-
cat căii de „Documente Cuza” și a ter-
minat o monografie Cuza, și faptul că
fratele tatălui meu, poet și germanist a
dispărut în război și multe alte fapte mi
s-au revelat ca tinînd de un destin co-
lectiv la care participăm cu toții... Abia
mai îndrăznesc apoi să vorbesc de vede-
rea la față a academicienului Octav Oni-
cescu înrudit cu Ivăneștii... după ce l-am
cunoscut mi-am dat seama că umanitatea
a avut și o vîrstă de aur...

— Prin ce credeți că se distinge spațiul
cultural al Moldovei ?

— „Moldova iubită, tu cea care de
veacuri ne dai pe istoricii Patriei” — spu-
ne Vasile Părvan... Tot Moldova a dat și
drumul regal al poeziei românești, Emin-
escu, Bacovia, Labiș... Tot Moldova i-a
dat și pe cel mai mare prozator al Pa-
triei, Sadoveanu, și pe cel mai mare mu-
zician, Enescu... și pe cel mai mare pictor,
Pallady... Dar nu sint importante aceste
ierarhii prin ele însele cit sînt grăitoare
despre vechimea vieții românești, despre
așezarea temeinică de civilizație euro-
peană în „dulcea țară a Moldovei”, nu-
mită astfel cum numai „la douce France”
mai e numită... La tot ceea ce e specific
romănesc, Moldova adaugă un plus de
gravitate și de adîncime, o zăriște afecti-
vă...

— Cu toate aceste deosebiri — istoria
fiecărei provincii face parte din istoria
întregii țări.

— Da, da, da... Dar să nu începem să in-
șirăm la locuri comune că nu ne mai
oprim...

Seismele istoriei pe care le-am îndurat
aici la Porțile Orientului („teroarea is-
torică” cu expresia lui Mircea Eliade)
ne-au obligat să gîndim obsesiv unitatea
noastră națională, de la Congresul de la
Berlin și pînă azi, numai că astăzi cînd
ne-am cîștigat deplina conștiință a uni-
tății noastre naționale, cred că ne ame-
nînță un anume fenomen de entropie și
ar trebui ca artiștii să reafirmăm „parti-
cularismele” civilizației românești, fabu-
loasa diversitate a provinciilor românești
și de asemenea rolul creator al românilor

în Balcani sau în alte ținuturi. Iată, de
exemplu, românii din Banatul sîrbesc, de
pe teritoriul R.S.F. Iugoslavia, aproxima-
tiv 50 000 de români, au dat cîteva zeci de
scriitorii notorii.

— Vi se reproșează adeseori că sinteți
un poet monoton, că nu cîntați decît pe
o singură coardă. Așa e ?

— Acum, ca să vă răspund chiar sin-
cer, aș zice că mai degrabă sint lăudat
pentru monotonie... În toată cariera mea
literară am colecționat doar cîteva texte
critice care conțin „reproșuri” : un tînar
necunoscut mă sfătua în „Viața româ-
nească”, prin 1977, cam cum ar trebui să
evoluez, un alt tînar îmi reproșa în 1979
că scriu prea mult (sau public prea mult) :
am publicat cu totul 6 (șase) cărți de
poeme ; nu știu cum de nu l-a observat
tînarul critic pe un coleg de-al nostru
care-a publicat 60 (șaizeci)...

— Dar să revenim la întrebare... Expe-
riența umană ca și experiența poetică sint
limitate : cîți oameni reușim să cunoaș-
tem în profunzime într-o viață ? Cîțiva,
cei pe care-i iubim... Cit din enigma un-
iversală care ne terorizează reușim să
exprimăm ? Foarte puțin ! Și atunci nu e
firesc să încercăm să adîncim, cu riscul
monotoniei, acel ton al adevărului pe
care credem uneori că l-am descoperit ?
Cred că poetul are datoria să trăiască
precum un „ins comun”, neprivilégiat, și
din această perspectivă, ca oricare cetăț-
ean de rînd, să „mărturisească cum e
lumea în care trăim, urită sau frumoasă,
rea sau bună și numai dacă are putere
și vocație mesianică să ne descopere vi-
ziunea altei lumi, căci dacă nu avem șansa
să constituim o mare epocă literară să
nu ne răpim singuri și șansa de a fi niște
martori ai adevărului, documente sensi-
bile și netrucate ale acestui sfîrșit al mi-
lениului al doilea din România... Sint mo-
noton pentru că încerc cu obstinație să
aproximez un adevăr al experienței și nu
să inventez o retorică înșelătoare, con-
solatoare...

— Versurile dumneavoastră, deseori,
parcă aparțin unui ritual de exorcizare a
răului. Ca și tinerii nobili din Decamero-
nului care se apără de moarte prin povestir-
ile lor, tot așa și dumneavoastră scrieți
despre moarte pentru a-i alunga parca
umbrele neliniștitoare. Cuvintele capătă
misiunea de a vindeca, sint invocate pen-
tru a camufla pe autor după o perdea
protectoare. De ce aveți această obsesie
în scris ?

— Am avut, mai exact, pentru că toate
cărțile pe care le-am publicat pină acum
au fost scrise în prima tinerețe, dacă nu
ar fi fost Marin Preda, nu le-aș fi publi-
cat nici pe acestea. Cărțile pe care le-am

scris în ultimii ani și cele la care lucrez
acum le voi publica probabil la bătrînet
(dacă voi ajunge).

Deci obsesia morții care transpare din
toate cărțile mele publicate pină acum e
urmarea unei experiențe impuse : moar-
tea unor ființe iubite pe care am trăit-o
cu un enorm simț „realist” și apoi pro-
pria-mi moarte biologică, amenințătoare
ădesea la propriu, nu la figurat. Trăind
cu obstinație în această situație limită,
mi-am descoperit poziția artistică privi-
legiată care-mi dezvăluie adevărata con-
diție umană : mi-am văzut semenii „real-
list”, așa cum sint, biete ființe muritoare,
fără credința într-o transcendență mi-
nutoare, dînd înapoi și din fața expe-
rienței abisale a morții, or, umanitatea nu
a evoluat refuzîndu-și experiențele capi-
tale ci valorizîndu-le : experiența morții,
după ce a fost proclamată „moartea lui
Dumnezeu”, trebuie trăită pină la capăt
căci numai astfel putem deveni din nou
„creatori”, transformînd această trăire în-
tr-o cunoaștere, într-o „gnoză”...

— De ce omului modern nu-i place să
discute despre moarte ?

— Pentru că „omului modern” nu-i plac
lucrurile „serioase”, el vrea distracții...
Nici despre „pace” nu vrea să discute...
Cînd un coleg ziarist mi-a cerut un ar-
ticol „despre pace”, i-am spus că singu-
rul articol pe care-l pot scrie despre acest
subiect după ce am meditat o viață ar
conține cîteva cuvinte : „dacă planeta se
va pulveriza într-o explozie nucleară în-
seamnă că așa trebuia să se întîmple, în
economia cosmică rása umană a fost pro-
gramată ca o rasă sinucigașă, iar că nu
a fost programată ca o rasă sinucigașă,
trebuie s-o dovedim...” Firește, colegul
ziarist mi-a răspuns că nu-s „serios”,
păi nu... „Omul modern”, schingiuit, bat-
jocorit, torturat, gazat, descreierisit, nu
poate eluda această experiență a secolu-
lui douăzeci care este „moartea omului”...
Adevărata pictetă a unui artist astăzi e
solidaritatea cu suferința delirantă a omu-
lui terorizat de propriu-i sfîrșit... Artis-
tul trebuie să-și învețe semenii să se
creeze pe ei înșiși din această viziune a
sfîrșitului, să creeze „omul nou” de după
„moartea omului” : mesajul acestei arte
trebuie să fie un nou realism, nu un
defetism...

Păcat că multe dintre cărțile funda-
mentale ale umanității, de la cărțile de
înțelepciune asiatică, egipteană sau grea-
că și pină la unii autori moderni, sint cu-
noscută numai de o elită intelectuală.
Cei care le cunosc îndeaproape știu bine
că nu e vorba numai de religie sau de
mistică, ci de multimilenara experiență
umană, de experiențele capitale ale uma-

nității peste care nu putem trece... Mă
întreb uneori dacă pe un marxist ar tre-
bui să-l deranjeze o descoperire științ-
fică, dacă, spre un exemplu, medicina ar
proba într-o zi că sintem nemuritori...
Marxismul s-a impus ca o filosofie des-
chisă către științele experimentale, ca o
filosofie a veșniciei îndoilei, a veșniciei
experieri a umanului... Nu ne-ar strica
deloc să fim nemuritori, nu e nimic de-
zonorant în asta...

— Un om care nu se teme că este pie-
ritor, mi se pare deosebit de puternic și
de liber. Ce înțelegeți, mai concret, prin
libertate ?

— Un om care nu se teme că este pie-
ritor, ca și un om care se teme că este
pieritor, un ateu ca și un credincios, ori-
care făptură umană ar trebui să gîndească
logic și să descopere că existența uma-
nă nu are nici un preț dacă nu e trăită
în libertate. Concret, prin libertate înțe-
leg să-ți construiești singur propriu-ți
proiect uman și să încerci să-l realizezi
cu orice risc...

— Ați scris poezii patriotice care nu au
nimic lozincard în ele.

— Pentru a fi credibil, poetul — am
mai spus-o — trebuie să adopte con-
diția cetățeanului simplu, modest, care
are dreptul să-și lubească țara, să o lau-
de și să se revoltă împotriva înșilor și
faptelor care-o „murdăresc”...

— Deci scriitorul trebuie să aibă și
spirit critic !

— Sper că nu-mi reproșați că nu aș fi su-
ficient de critic ! În ceea ce privește poe-
zia contestatară aș face doar cîteva mici
observații : nu-mi plac falșii contestatari
care trăiesc în vile luxoase și divulgă ve-
hement cozile noastre la pline, nu-mi
plac nici obediințele carieriste care după
ce și-au făcut plinul aici pleacă în Oc-
cident și-și împoacă cu noroi colegii
rămăși în țară, uneori dau lecții întregu-
lui popor român, să facă el ceea ce nu
au făcut ei cit au stat aici... Cel care su-
feră pentru poporul lui, să sufere lingă
poporul lui... Mai avem apoi o altă spe-
ță de contestatari, printre noi, băfeți ti-
neri care pină mai ieri scriau reportaje
festive și deodată au devenit contestatari
fiindcă nu au fost făcuți „șefi”...

— Scrieți, din cîte știu, extrem de mult.

— Da, și public extrem de puțin... Toți
trebuie să scriem mult fiindcă avem
enorm de recuperat, timp pierdut, expe-
riențe ratate, lecturi inutile... Toți sintem
în fapt handicapați de experiența nega-
tivă a proletcultului, toți sintem niște au-
todidacți, de aceea trebuie să depunem
un efort mai mare decît generațiile de
dinaintea noastră...

Un muzeu in labirint

De ce nu-l înțeleg pe Poussin

Autoportret la cincizeci și cinci de ani

2.
Cineva îmi scrie: „Am certitudinea că există undeva un adevăr pe care-l voi descoperi. Azi, mâine, nu contează. Într-o zi...” Nu, eu nu m-aș mai putea hazarda să vorbesc astfel. Poate fiindcă de o bună bucată de vreme, fără să disprețuiesc aspirația spre absolut, nu mai cred până la capăt decât în plenitudinea adevărilor relative, adică în viața pe care o iubesc și o voi pierde, din nefericire, într-o zi. Și pentru a compensa, probabil, această carență am nevoie să mă întorc mereu la exemplul lui Sisif al cărui eroism poate ajuta pe oricine să refuze lecția dezgustătoare a resemnării. Căci el, Sisif, nu renunță să urce un munte care nu-l va răsplăti niciodată. Știe că în vîrf stinca lui se va rostogoli din nou și, în fond, eroismul său stă tocmai în faptul că știe. Dacă ar sui muntele cu iluzia că sus, pe culme, stinca se va opri, n-ar face decât ceea ce fac alți oameni care speră și apoi își trăiesc dezamăgirile. Dar el știe. Știe că suie muntele zadarnic. Și că, odată ajuns în vîrf, va trebui să reia totul de la capăt. Și totuși urcă. Nu renunță. Nu acceptă să renunțe. Muntele, stinca și chiar zădărnicia efortului său nu depind de el. Fac parte din destinul său. De Sisif depinde un singur lucru. Dacă va urca mai departe muntele sau va renunța. Dacă se înclină în fața zădărnicii sau o înfruntă. Iată problema lui. Și iată victoria lui. Pentru că refuzînd să se oprească, el refuză să se resemneze.

Ar exista aici un motiv de reconciliere cu crezul clasic. Pentru că, am impresia, asta fac și adepții lui. Ei știu că nu există eternitate, dar nu renunță la ea. Știu că nu există adevăr absolut, dar nu încetează să-l dorească. Și pentru că, în aceste condiții, urcușul este foarte greu uneori, ei surd. În definitiv, Sisif poate avea și acest chip, de artist din secolul al șaptesprezecelea, îmbrăcat după moda timpului, cum ni se arată Poussin. Cu părul lung și cu o mantie bogată din care miinile ies albe, una sprijinită pe o carte, cealaltă ținînd penelul. Cu — de ce nu? — o vagă melancolie învăluindu-i fața neuzată totuși de trecerea timpului și cu privirea visătoare și îngîndurată. Aproape ca la romantici.

Dar capul, ușor plecat într-o parte, în așa fel încît lumina să cadă mai bine pe obraz, și mai ales ironia discretă, perfect stăpînită, care plutește pe buzele strînse și precise nu lasă loc la îndoieli. Acest om nu cunoaște riscul de a fi vulnerabil.

Pare chiar un autoritar. Cu desăvîrșire calm. Și, deci, nedrept. Pentru că orice calm desăvîrșit e nedrept. El ignoră faptul că omul e silit uneori să-și clădească fericierea foarte aproape de disperare, că e silit să se teamă, să albă regrete, îndoieli. Nu, Poussin e calm. Sigur de sine. Stăpîn pe scopul său și pe mijloacele sale. Incredințat pe deplin că singurul drum bun e cel pe care merge el. Toate celelalte drumuri duc într-un nor de praf, în vreme ce al lui duce spre o glorie nepieritoare. Pare convins de asta. Și cum să-l contrazicem? Ingratitudinea i-a lovit pe El Greco, pe Rembrandt. În schimb, el, Poussin a fost răsfățat de destin. După moarte a fost invocat ca model și de academiciști și de Cézanne și, de peste trei secole, celebritatea lui e ca un cer fără nori. Vedeați?, pare să ne întrebe. Și tace. Liniștit. Ironic. Arbitrar. Pentru că orice excludere e arbitrară. Și pentru că liniștea lui se bazează pe excluderea unei părți de adevăr.

Poussin ne silește chiar să simțim seninătatea ca o remuşcare. Așadar, de ce nu mai putem vedea lumea ca el? Ce s-a schimbat și cînd? Ce am pierdut sau ce am cîștigat? Sintem mai vinovați sau mai puțin înțelepți?

Intrebări cărora nu le-am putut da niciodată un răspuns satisfăcător. Ceea ce știu e că în secolul nostru Rouault a zis despre pictură că ea e un strigăt în noapte, un hohot de plîns ratat, un rîs sugrumat și că Poussin se află exact la polul opus. El și teoretizează, de altfel, punctul său de vedere. Declară ritos: „Dacă mă gîndesc bine, orice mi s-ar întimpla iau partea cea bună a lucrurilor, împăcîndu-mă cu cele rele”. Nimeni n-a exprimat mai clar filosofia crezului clasic. Nici chiar grecii.

Dar nimeni n-a arătat mai clar că acest crez este, totuși, interieat pe o jumătate de adevăr.

E, oare, o înțelegiune să iei partea bună a lucrurilor și să te împaci cu răul? Te gîndești mai întii că reversul virtuții nu e păcatul, ci eroarea. Cu o consecvență admirabilă, Poussin face să triumfe rațiunea ordonatoare în tot ce pictează și cu o savantă naivitate vrea să ne convingă neapărat că lumea arată astfel. Numai că unde sfirșește virtutea și unde începe eroarea în această armonie al cărei stăpîn și prizonier ne privește calm arătîndu-ne, parcă, penelul? Dacă Poussin refuză să vadă partea mizerabilă a lucrurilor, nu înseamnă că ea nu există. În plus, a te împăca cu răul înseamnă a renunța să-l combați. Și, poate, chiar a-l ajuta să existe.

Din această cauză, mai ales, sint reticent în fața liniștii lui Poussin. Însă nu pot duce, recunosc, această reticență pînă la capăt. Undeva mă opresc. Acolo unde îmi aduc aminte că jumătatea de adevăr pe care se bazează echilibrul său incoruptibil nu e mai puțin importantă decât aceea care lipsește. Și n-a enunțat chiar Poussin, într-o scrisoare, principiul că „nimic nu se dezvoltă fără margini”? Poate că acest principiu ar trebui să-i fie aplicat și lui. Dacă nimic nu se dezvoltă fără margini, nu poți să-l admiri pe Poussin decît după ce i-ai dezvoltat limitele.

Și e o glorie să fii vulnerabil?

Privesc autoportretul lui Poussin, dar nu mă mai gîndesc la Poussin. Unora li s-a părut că Sisif promite totul și nu ne oferă nimic. De fapt, el ne oferă chiar permanenta lui promisiune.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Tudor Mușatescu

A intrat în librării, scos de Editura Eminescu — în atît de laudabila și utilă colecție „Rampa” — savurosul și neperisabilul **Titanic Vals** al lui Tudor Mușatescu. Și, neîndoios, că Valeriu Răpeanu, meritosul și destoinicul director al editurii, a ținut să marcheze prin actul săvîrșit acum, o îndoită comemorare: trecerea unei jumătăți de secol de la premieră — s-a reprezentat întîia dată la Teatrul Național din București, în noiembrie 1932 — și, dacă n-ar fi fost așa de grăbit să ne pășesească în 1970, anul acesta l-am fi sărbătorit pe Tudor Mușatescu, la împlinirea celor opt decenii de la naștere.

Și mai e nevoie, oare, să-l înfățișez aici? Opera lui de dramaturg și-a luat sarcina, cu prisosință, să-i păstreze numele viu și în posteritate; iar cei care l-am cunoscut, l-am prețuit și l-am iubit — pentru toate harurile de niște și de inimă — îl avem prezent în amintire ca pe un om desăvîrșit și ca pe un prieten statornic, loial și fermecător.

Inteligența lui, într-un vesnic neastîmpăr, spiritul său neseecat, sublinierile, vorbele de duh și riposte cu care ne-a desfătăt de-a lungul anilor, îl vor face întotdeauna deopotrivă de regretat și de neuitat.

Poet în tinerețe — a debutat în 1926 cu volumul de versuri **Vitrinele toamnei**, care se citește și astăzi cu plăcere și cu melancolie și în care găsim, în embrion, atmosfera din multe lui piese de mai târziu, — a fost desigur și prozator, care a excelat cu predicție în schițele de umor, a scris și un roman, dar intensă și prodi-

gioasa lui activitate a consacrat-o scenei, care la rîndul ei l-a consacrat.

Director de teatru, regizor, traducător, autor de nenumărate localizări și adaptări făcute singur sau în colaborare, pentru Tudor Mușatescu teatrul devenise unica rațiune de a fi și dăruirile lui de fiece zi, cu generozitate risipite. Iar piesele originale pe care ni le-a lăsat, între care acest **Titanic Vals** în special și apoi **Escu**, ni-l arată ca pe un strălucit emul al lui Caragiale, pe care parcă l-ar fi avut dascăl în măiestria dialogului. Era un meșteșugar de clasă al teatrului și știa să păstreze surpriza replicii, fără să altereze și fără să se depărteze de la caracterizarea personajului și — trebuie să spun — că între cele două războaie a fost, necontestat, autorul nostru dramatic cu cel mai deplin și stăruitor succes de public; de la generație la generație — deși circula, poate cu dreptate, opinia că teatrul este genul literar sortit cu ușurință demodării — aplauzele entuziaste ale spectatorilor de azi ai pieselor lui Mușatescu, re-luate, ratificate pe acelea ale publicului de odinioară, unificînd parcă vremea și gustul și asigurîndu-i mereu durabilitatea. Cred că nici unii dintre cronicarii din epocă, de specialitate, care i-au elogiat „Titanicul” după premieră — între care Dem. Theodorescu, Ion Marin Sadoveanu, Emil Fagure, Paul Prodan, Ion Dimitrescu, Romulus Seisănu, Camil Petrescu, Tudor Teodorescu Braniște — toți umbre — și prietenul meu N. Carandino, care supraviețuiește, alert și neobosit ca și în junete — n-a intuit și n-a bănuit că va avea această priză longevivă și că nu-și va slei interesul la public, după cincizeci de ani. Sint convins, de asemenea, că nu numai **Titanic Vals** și **Escu** — marile lui izbînzii — dar și celelalte piese ca „Sosec diseară”, „Visul unei nopți de iarnă”, „Ma-

dona”, „Domnișoara Butterfly” sau „A murit Bubi”, ar fi întîmpinate cu aceeași delectare și căldură de orice public — dincolo de timp și de timpuri — amator de teatru bun.

L-am întîlnit cu citeva luni înainte să-și sfirșească zilele. Era vizibil marcat de neiertătoarea boală pe care o cunoștea și o înfrunta cu bravură și dispreț. Am făfăsit în Piața Amzei și, din vorbă în vorbă, am ajuns să-l întreb cum se simte și cum o duce, ca să-mi răspundă în stilul lui amărui: „M-aș simți mai bine dacă m-aș duce mai repede, fiindcă acolo unde am mă duce, nu mai simți nimic și nu-ți mai trebuie nimic”.

Și inchei puținele mele cuvinte, răsfoind „Vitrinele toamnei”, cartea lui de început de drum — drumul călîmării, al osîndei și arare ori al satisfacțiilor — de unde culeg trei strofe dispartă: din lungul poem **Fotoliul**, cu care dialoghează într-o întoarcere în casa bunicii, a părinților și a copilăriei, care-l vor rezuma și-l vor defini mai bine în structura lui, cu alternări de zîmbet și de lacrimă. Ascultați-le: „Venisem să găsec aicea, în casa plină de blestemuri / Unde din colțurile toate ne-ntîmpina blajin trecutul / Venisem să găsec lumina și liniștea din alte vremuri / Învis, ca toți învinșii lumii ce-și frîng în lupta vieții, scutul. Dar anii-s păsări călătoare... S-au dus bătrîni și copii / La noi aici s-a-ntins ruina, singurătatea și uitarea / Căci tu copilul nostru fraged, — un strop în valul vijeliei / Spre alte țări, spre altă lume, infrigurat și-ai luat cărearea.

Acum te-ntorci, bolnav și singur, spre liniștea de altădată / Spre casa unde părăsirea și moartea și-a durat cuprins / Eu te primesc cu-aceleași brațe și dragoste îndepărtată / Copil ce-ai vrut să birui viața și viața asta te-a învins”.

L. KALUSTIAN

Biblioteca în aer liber

Există nu numai Faust, alchimistul legendar și — mai târziu — personajul literar cu același nume, ci și un Faust real, de la care a pornit totul. S-a născut pe la 1480, a murit probabil în 1540 și avea, ca orice om, și un prenume. Pe Faust îl chema Georg, și ne putem imagina o Margareta care să-l întrebe: „Mă iubești, Georg?” Georg Faust, Georg... Șarlatan, „avocat al diavolului”, mare amator de parascovenii bănoase și aducătoare de glorie, dar și om al visului și al faptei, doritor să afle, să știe, să cunoască, ahtiat de tinerețe și de dragoste, Faust spune „Mai bine nu m-aș fi născut” și în același timp înaltă ode vieții, slăvește abstracțiunea, dar în spiritul unei nepotolite pofte de concret, e geniul creator, „omul european”, arhitectul unui nou tip de cunoaștere... Fascinant, acest ins de o infirmită complexitate, și ne putem reînțîni cu el lesne. Datorită eforturilor ferice ale unui mare poet Ștefan Aug. Doinaș, avem — și chiar acesta e verbul potrivit, a avea, fiind vorba de avuția spirituală a națiunii — un nou Faust de Goethe (Editura „Univers”), tradus integral și însoțit de o introducere, de o tabel cronologic, de o bibliografie, de două sute de pagini de note și comentarii, aparținîndu-i toate traducătorului. Nu

cădem într-o stare de uluire admirativă în fața cantității, dar de data aceasta, fiind vorba de o cantitate impunătoare de frumusețe și de inteligență, nu ne dăm în lături să subliniem că e vorba de traducerea în ritmurile originale a peste douăsprezece mii de versuri și că „aparatură” ediției, el singur, poate fi cîntărit în mulți ani de muncă. Așa cum și cartea poate fi cîntărită, la propriu: trage la cîntar cit o piine. Iar acest Faust al lui Doinaș e o piine bine coaptă, cu miezul dens,

sează...) pe care le-am numi: de uitare întru Eminescu, de reverie întru Eminescu, mici cîntece nu goetheene ci eminesciene, melodii sau numai începuturi de melodie care, precum niște cuie de aur, ținutiesc și mai decît în trupul culturii noastre opera lui Doinaș. Strofe, versuri, frînturi de vers: „Pri veam — răpînd cu ochi merei / Ba cea mai mindră din femei, / Ba taurii-n greoi alai, / Ba herghelile de cai”; „Ah, vederea e măreață; / Însă locu-i sumbru, strîmt; / Ne cuprînd fiori de gheață: / Dă-ne drumul, tată sfînt!” Iată-l pe Emi-

rea, / Iar cerul este tatăl meu / Și muma-mea e marea”.

A fost odată un poet, pe numele său Hugo von Trimberg, un poet german medieval. A trăit între 1260 și 1313, deci a murit înainte de a se naște Faust, Georg Faust cel adevărat. În epoea sa intitulată **Fugarul**, von Trimberg recomandă, între altele, pentru nevoiași călători prin lume în căutarea unei indeletniciri profitabile, învățarea valahie, a limbii române. Recomandarea aceasta — emoționantă pentru noi, și semnificativă — e făcută cu două sute de ani înainte scrisorii (din 1521) a lui Neacsu din Cimpulung. Încă de pe atunci nu orice german și un poet îi sfătuia pe contemporanii săi să învețe limba noastră. (Versurile respective au fost traduse în românește și publicate de descoperitorul lor, Ion Dumitriu Snagov, într-un număr relativ recent al revistei **Steaua**). Cum noi considerăm Faust un basm, un magic basm desore omul european, nu ni se pare neobtrivită ideea (de basm) că tînărul călător Faust a învățat, la recomandarea lui Hugo von Trimberg, românește, și ne explicăm astfel deplina naturaleză cu care se exprimă el în limba noastră, în cartea nu tîlmăcită, ci gîndită și simțită după un model goethean, de Ștefan Aug. Doinaș.

FLORIN MUGUR

Vorbii și scrieți românește

Nu călcați pe... gramatică!

Lingvistul care se ocupă de cultivarea limbii se află adesea în situația nefericită a lucrătorului care se îngrijește de spațiile verzi ale orașului. El sapă la înfinit cărăruia bătătorită peste peluzele de iarbă de pașii grăbiți ai trecătorilor care scurtează astfel drumul spre stația de autobuz, pune tăblițe de avertizare („Amendă pînă la 200 de lei”), pune chiar gîrdulețe de sîrmă ghîmpată sau metal, dar degeaba... Gîrdulețul este dărîmat, tăblița dispăre, iar oamenii continuă să-și urmeze cu încăpătînire cărăruia.

Uneori, constatîndu-se că drumul ales de trecători e mai normal, mai logic și nici nu deteriorează ansamblul, cel de la spații verzi taie o alee. În limbă se zice atunci că „uzul impune norma”. Vom admite atunci și pe datori și pe da-

torat, și pe inconjură și pe inconjoară, și pe mînăstire și pe mînăstire. Cu alte cuvinte, vom admite ca trecătorii să meargă și pe aleea asfaltată proiectată inițial, și pe aleea presărată deocamdată numai cu nisip, dar considerată ca normală.

Alteori însă, șeful de la spații verzi (citește „lingvistul”) constată că trecătorii n-au dreptate cu nici un preț. Ori cărăruia nu se încadrează în ansamblu, ori apariția ei duce la murdărirea aleeilor asfaltate (plouă, se face noroi, noroiul se ia pe tălpi...), ori pur și simplu nu e estetică.

Auzim, la radio, la televizor (chiar și într-o emisiune pentru copii, duminică dimineața!), construcții de genul **trebuie ca să... pot ca să... vreau ca să...**

Caragiale a compromis demult

construcția aceasta („Pot pentru ca să vă rog”), exagerînd-o la maximum, încît ar fi fost de așteptat (știindu-se cit de iubit e Caragiale) ca ea să nu mai prolifereze.

În litera... gramaticii, n-am să fac decît următoarea precizare: ca să este o locuțiune conjuncțională de scop, iar în construcții cum sint cele de mai sus, nu se indică de fapt un „scop”. Cînd spun: **Trebuie să merg**, înseamnă că „este necesar să merg”, nu că „este necesar (ceva) pentru a putea merge”. De fapt, în bună literă a limbii române, dacă aș vrea să comunic această din urmă idee, n-aș putea s-o fac decît într-o anumită situație pe care voi încerca s-o reproduc aici: „**Clientul** (cître mecanic): — Trebuie să-mi faci mașina pînă mine! **Mecanicul**: — Chiar trebuie? **Clientul**: — Trebuie. Ca să merg acasă”. Punctul (sau, cel puțin, virgula) marchează însă ruperea legăturii dintre cele două verbe. Altfel, nu e corect. Nu e în spiritul limbii române.

CEZAR TABARCEA

Ministerul Educației și Învățământului: Urmare scrisorii tovarășului Ion Andrei din comuna Dărăști-Ilfov, județul Giurgiu, Inspectoratul școlar județean a luat măsuri de încadrare a catedrei de fizică de la școala din localitate cu un cadru didactic calificat.

Gheorghe Olteanu din Brăila sesizează dezinteresul edililor din Galați față de statuile orașului.

Ioan Sergiu Olariu, din Arad, caută de luni de zile prin oraș armături pentru baterii auto și i se răspunde peste tot „Nu avem”.

Întreprinderea pentru construirea și vânzarea locuințelor din București ne răspunde, la scrisoarea Asociației locatarilor din strada Saidac Gh. nr. 6, bloc 34, că „toate defecțiunile sesizate vor fi remediate până la 15 aprilie 1983, conform procesului-verbal întocmit de reprezentanții asociației de locatari”.

Eftimie Bociciaru din Băile Herculane, strada Trandafirilor nr. 54, bloc 6/7, scara B, ap. 12, a achitat integral această locuință, în care stă, dar n-a devenit încă proprietar al ei, cu toate actele în regulă, pentru că, în loc de sprijin a găsit birocrație la cei ce fac aceste acte. Nu cere decât un pic de respect pentru bătrânețea lui.

Înșuși directorul Întreprinderii Electronice semnează răspunsul la sesizarea lui Tinel Cică din Craiova, strada Putnei nr. 9: i s-a reparat aparatul.

Veronica Fasoală din Galați, strada Brăile nr. 189, blocul J, scara 7, ap. 133, nu primește la timp pensia alimentară pentru că Întreprinderea Telecomunicații București îi expediază banii cu întârziere, iar, uneori, femeia trebuie chiar să vină din Brăila după ei.

Din Rimnicu Sărat, ne scrie prof. Vasile N. Uță: În acest oraș s-au născut privighetozii cîntecului românesc, Florica Cristoforeanu și marele savant Traian Săvulescu, aș propune ca două instituții de aici să le poarte numele, de pildă casa de cultură s-ar putea numi Florica Cristoforeanu, iar liceul agroindustrial Traian Săvulescu.

Oficiul forței de muncă Vaslui, răspunzând la scrisoarea Elenei Bălan din Birlad, ne anunță că a fost repartizată ca agent de asigurare la Sucursala ADAS Vaslui, punctul de lucru Birlad, cu dispoziția de repartizare nr. 3649 din 15 martie 1983.

Toma Partenie, șoseaua Colentina nr. 4, bloc 3, scara B, ap. 61: Avem de mai mulți ani în țară mii de biciclete marca „Ucraina”. Sint bune, rezistente, dar pe cale de a fi abandonate de posesori, fiindcă pentru ele nu se găsec în comerț decât extrem de rar anvelope și alte piese de schimb.

Primăria din Petrosani comunică: În urma scrisorii adresate redacției și avîndu-se în vedere situația în care se află tovarășa Fulga Ana, cu 3 copii minori, s-au luat măsuri ca, începînd cu 15 martie 1983 să fie încadrată în muncă la Întreprinderea comercială alimentară, în calitate de muncitor necalificat, i s-a făcut mutația în Petrosani și i s-a repartizat apartamentul în care locuiea.

Procuratura Generală ne anunță că s-a declarat recursul extraordinar cerut de Maria Baciu din București, alea Altorului nr. 6, bloc R 8, ap. 1.

Florea Gheorghe din Craiova, cartierul Valea Rosie, bloc G 3, apartamentul 16, este revoltat că în Bănie a fost scoasă din fabricație piinea hipoglicidă. „Această piine nu poate fi înlocuită de diabetici cu nici un alt produs de panificație fără a le fi afectată mai mult starea generală...”

Ioan Buz din satul Poienii de Jos, comuna Buntesti, județul Bihor, a dat aparatul de radio la reparat lui Viorel Avrămuț, la atelierul din sat, de aproape doi ani și — degeaba: aparatul e mai rău ca acum doi ani.

Halalișan Traian din Brad, strada Părăieni nr. 9, a tot sesizat pînă acum în zadar transformarea în depozit a Căminului cultural din cătunul Gura Ruzii care ține de oraș.

Gheorghe Mihăilă, muncitor la C.P.L. Pitești, face naveta de la Titu și s-a trezit, ca și ceilalți navetiști de pe traseu, că, de la 7 februarie a.c., a fost desființat, pe distanța Titu — Găești, trenul de persoane cu care ajungeau în Pitești la 6,20 dimineața, tocmai bine ca să nu întîrzie la lucru.

Nicolae Tokacek ne trimite poza alăturată pentru a ne încredința că nici măcar pe

Scrisoare necomentată

Sint doctorul Amzulescu Mihai, medic primar la secția de medicină internă a Spitalului orașenesc Tîrgu Neamț. Iată de ce vă scriu. Ministerul Sănătății a publicat în ziarul „Muncitorul sanitar” că pe data de 25 mai 1983 se va ține examenul de medic șef de secție la acest spital. Prin articolul „Unul cu retribuția, celălalt cu indemnizația”, publicat în FLACĂRA din 20 martie 1980 precum și prin rubrica „FLACĂRA revine” din 11 iunie 1981, revista a luat atitudine în sprijinul dreptății și legalității de care am fost frustrat atîția ani. Datorită atitudinii revistei FLACĂRA, Ministerul Sănătății a scos la concurs postul de șef de secție medicină internă de la Spitalul orașenesc Tg. Neamț (publicat în „Muncitorul sanitar” din 29 august 1981) și, indirect, tot cu ajutorul FLACĂRII, s-a aprobat și s-a înaintat dosarul meu la Ministerul Sănătății, în vederea acestui concurs. Concursul urma să se țină în octombrie-noiembrie 1981, dar s-a tot amînat și, în fine, acum s-a hotărît să se țină pe 25 mai a.c. Așa cum bine știți, sint singurul medic primar din secția de medicină internă a spitalului nostru și, deci, singurul care are dreptul să dea examenul de șef de secție. Apelez la dumneavoastră cu rugămintea de a fi sprijinit în continuare, în sensul că postul să rămînă scos la concurs așa cum s-a publicat în „Muncitorul sanitar” din 29 august 1981, iar dosarul meu de examen, aprobat de organele de partid și de stat ale județului Neamț, să rămînă aprobat. Fac acest apel pentru că vă dați seama cît de ușor mi-ar fi ca, după atîția ani de nedreptăți, ele să continue.

proprietarii de autoturisme nu-i deranjează peisajul în care își lasă mașina. Alături de blocul D 10 de pe alea Tebea din cartierul Berceni, sectorul 4, unde locatarii aruncă gunoiaele chiar alături de „melcul” rezervat depozitării acestora.

Elena Bogătoniu din Drobeta-Turnu Severin, strada Kiselef nr. 5 A, a expediat un colet la București, dar, după o lună, nu era încă primit. Adresa destinatarului: Suciu Ion, strada Sălaj 267, bloc Bacău 1, parter, ap. 5, sector 5, oficiul poștal 69, București.

Mirela Tăbăcică din București, strada Dionisie Lupu nr. 86, sesizează că satul Sibicium de Sus, Comuna Pătrîlgele, județul Buzău nu are apă potabilă: în sat nu există nici o fîntînă cu apă de băut.

U.J.C.A.P. Mehedintzi comunică redacției că direcția agricolă a luat măsurile de rigoare, în urma scrisorii lui Iustin Velcu din Scăpău, comuna Devesel, intrucît s-a confirmat că persoane care nu muncesc la cooperativa agricolă dețineau terenuri ilegale.

Marioara Căvășdan din Oșorhei, județul Bihor, ca și alți consăteni ai ei, e nemulțumită că, atunci cînd iese din schimbul trei și se nimereste să fie duminică, trebuie să meargă din Oradea 12 kilometri pe jos. Autobuzele nu circulă normal duminică, dar costul abonamentului a rămas ca pe vremea cînd circulau.

Răspunzînd la o scrisoare publicată la această rubrică, **Procuratura județeană Arad** transmite: Executorul judecătoresc, sprijinit de miliție, a evacuat din imobilul situat în Arad, calea Aurel Vlaicu, bloc X 34, pe numitul Haaga Florian și a fost integrată în locuința soția acestuia Hanga Eudochia.

Simion Constantin din București, strada Paul Ionescu nr. 2, a cumpărat cu factura nr. 39, din 11 noiembrie 1980, un motor D-127 pentru ARO, de la Autoservice Comișani, ce aparține de C.A.P. Comișani, județul Dimbovița. A plătit 33,76 lei. De curînd i s-a mai cerut aproape încă pe atîta, fiindcă s-a constatat că trebuia să se încaseze mai mult. Dar — spune corespondentul nostru — această sumă a fost recuperată deja de la doi foști lucrători ai autoservice-lui care fuseseră găsiți vinovați de această neregulă.

Nicolae Roșca din Sebeș Alba, strada V. I. Lenin nr. 59, a încercat zadarnic, timp de două săptămîni, să ridice de la agenția C.E.C. din localitate

propriii săi bani. După ce a fost amînat nejustificat de la o zi la alta, o funcționară fără ecuson a sfîrșit prin a-i reține buletinul de identitate drept pedeapsă că n-a acceptat să plătească 7 convorbiri inutile cu Alba Iulia.

La scrisoarea trimisă de Aurica Bucă din Moinești, primăria orașului ne înștiințează că a fost ajutat să se încadreze în muncă, la C.P.L. Comănești.

Maria Nicola, strada Caporal Ruică nr. 4, bloc O 4, ap. 9, sector 3, a cumpărat un scul de ATĂ PENTRU LUCRU DE MÎNĂ (19,60 lei bucata) de culoare albă, produsă de Filatura de bumbac Foșani. La 100 de grame de ată a găsit 60 de noduri. Pe eticheta din plic scrie cu litere foarte groase și roșii NOU și EFECT.

Giorgău Șt. din Craiova, strada N. Titulescu, bloc 9, scara 1, ap. 6, propune constituirea asociațiilor de locatari pe centrale termice, măcar pentru a se evita prea multe păreri divergente între asociațiile actuale din care buna gospodărire are de suferit.

La sesizarea lui Nicolae Popa din Pereni, comuna Belotî, județul Dolj, ni se răspunde de la C.E.C. București că depunerile în discuție au fost însușite de lucrătorul de la agenția la care s-au operat. Dar vinovatul a decedat. Conducerea C.E.C. a aprobat restituirea către titularul libretului a sumei cu care fusese judecîciat.

Francisc Mihăilescu din Bacău, strada Prieteniei, bloc 9, ap. 8, a cumpărat, la 7 decembrie 1982, de la unitatea 23 MOBILA Bacău, o sufragerie „Sirus” pe care n-o poate folosi din cauza unor defecte de fabricație. Certificatul de garanție i-a folosit doar pentru a fi purtat pe drumuri. Pînă la urmă a venit un meșter care a constatat hibe, a încheiat procesul-verbal, dar i-a spus că-l costă vreo două mii de lei ca să i-o schimbe. Oare asta garantează certificatul... de garanție?

La scrisoarea lui Florea Voicu din Pitești, strada 1 Decembrie 1918, bloc M 6, ap. 2, primăria municipiului ne răspunde că s-au făcut demersuri la organele competente pentru aprobarea introducerii de gaze la toate blocurile care nu au instalație la bucătărie.

Iosefina Nicoară din Lonea, strada Parcului nr. 24, păstrează o amintire dezagreabilă de la Făgăraș unde, în februarie anul acesta, fiind în concediu, a încercat să viziteze, cu un grup, cetatea restaurată și muzeul din incinta ei. Personalul muzeului s-a purtat necuviincios și, în loc de explicațiile așteptate de la gazde, vizitatorilor li s-au arătat cu degetul etichetele pe care au fost indemnăți să le citească fiecare dacă nu sint analfabeți.

Consiliul popular al județului Mureș, la scrisoarea trimisă de Lucia-Rodica Pușcaș din Reghin, în care spunea că i s-a desființat ilegal contractul de muncă la Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor și caprinelor Reghin, ne transmite că a fost repusă în drepturi în funcția avută anterior, iar directorul unității „a fost atenționat”.

Emilian Pricoiu din Timișoara propune — pentru ca nimeni să nu mai întrebze ce mașini circulă într-o anumită duminică — să circule mașinile cu număr cu soț în acele duminici care cad în zi cu soț și celelalte

în duminicile ce cad la date fără soț. E drept, n-ar trebui prea multă trigonometrie pentru atîta aritmetică, dar să vedem ce zic și pasionații geometriei în spațiu.

La scrisoarea trimisă de Lucia Stuparu din Rm. Vilcea, Direcția comercială județeană Vilcea ne răspunde că petenta a fost sprijinită și a obținut transferul de la oficiul P.T.T.R. la chișocul din incinta spitalului județean, unde își poate realiza retribuția tarifară de încadrare.

Ion Dedeoglu, strada Snagov nr. 51, sectorul 2, a cumpărat în vara trecută o anvelopă cu care n-a putut circula decît vreo sută de kilometri și nici n-a fost chip s-o repare. S-a adresat uzinei producătoare din Florești, dar de acolo nu i se răspunde nimic de luni de zile.

În urma sesizării publicate în FLACĂRA din 11 februarie a.c. **directorul Grupului școlar cooperatist Brăila** ne răspunde că, în adevăr, planul de școlarizare pentru anul școlar 1982-1983, aprobat de M.E.I. și Ministerul Muncii încă din aprilie anul trecut, cu adresa comună nr. 6100/33695, nu prevedea vacanțe școlare pentru cei de la cursurile de calificare în meseria de depanatori radio-tv. Tocmai de aceea, CENTROCOOP cu adresa nr. 44056, din 15 noiembrie 1982, a aprobat ca acestor cursanți, în timpul vacanțelor elevilor din școlile profesionale, să li se acorde învoiri acasă pe durata vacanțelor. Au fost restructurate planurile de învățămînt.

Iosif Boros din Cluj-Napoca, strada Aurerei nr. 6, ap. 6, nu găsește „două piese mici de plastic ce fac legătura la cele două capete ale tubului flexibil de la bateria de duș. Din cauza asta trebuie schimbat tot dușul. Această piesă a cărei denumire tehnică n-o cunosc nici vinzătorii, costă 1,10 lei. Dar nu se vinde la Cluj-Napoca, fiindcă nu vine la magazine”.

Anica Petraș din Voviești, comuna Bacești, județul Vaslui, roagă să fie sprijinită să dea de urma soțului ei Petraș Romică, de 25 de ani, care a părăsit-o de la 1 noiembrie 1982, dezinteresîndu-se și de fiul lor în vîrstă de 9 luni, Petraș Aurel, la creșterea și întreținerea căruia încearcă, astfel, să nu participe.

D.P.M.O.S. Prahova răspunde la scrisoarea lui Nicolae Eugen din Cimpina, strada 23 August nr. 7, bloc P 2 ap. 40, și precizează că a fost repartizat la Întreprinderea mecanică din localitate.

S-a declarat recurs extraordinar cerut de Ioan Gura din Gheorghe Gheorghiu Dej, strada Saturn nr. 4, ap. 97, ne comunică **Procuratura Generală**.

Întreprinderea de anvelope Victoria din comuna Florești, județul Prahova, răspunzînd la scrisoarea lui Ion Albu, strada Zorile nr. 2, bloc I.P.E.G., scara A, ap. 15, Caransebeș, comunică: i s-a expediat o altă anvelopă în locul celei defecte, cu avizul de expediție nr. 1587 din 4 martie 1983.

Nicolae Gemănu din Petrița, strada Republicii, bloc 31, ap. 74, căruia i-a căzut tencuiala de pe tavanul bucătăriei în farfurii, încă din aprilie 1982, așteaptă și acum meșterii care să repare defecțiunea, deși blocul lui se află, zice, la 4-5 sute de metri de biroul șefului E.G.C.L., „tov. Choireanu, care m-a ținut numai în promisiuni”.

În urma scrisorii trimise de Florica Dulgheru din comuna Schitu Golești, Direcția sanitară a județului Argeș ne răspunde că petentei, care era soră pediatră la dispensarul Poenari de Muscel, i s-a aprobat transferul la dispensarul din Schitu Golești.

Valentina Popescu din comuna Dragoslavele, muncitoare la U.F.E.T. Voinești Cimpulung Argeș, secția Dragoslavele, s-a trezit că, fără justificare, nu i s-a mai dat alocația pentru cei trei copii în perioada octombrie 1981 — februarie 1983. Contabilul de la U.F.E.T., ne spune corespondenta, a refuzat să ia în seamă chiar o hotărîre judecătorească.

Departamentul căilor ferate din M. T. Te. În viitorul plan mers care va intra în vigoare la 29 mai 1983, trenul accelerat 534 va pleca din Botoșani la ora 22,24 și va sosi în Mărășești la ora 2,10, avînd legătură spre Galați cu trenul 7562/7551 care va pleca din Mărășești la ora

4,10, satisfăcîndu-se astfel și cererea tov. I. Lungu din Botoșani.

La scrisoarea trimisă de Lucia Duță din București, bulevardul G. Coșbuc nr. 36, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului ne răspunde că petenta a fost repartizată la Întreprinderea de încălzîminte „Dimbovița”, ca muncitoare cu munca la domiciliu.

În răspunsul la scrisoarea lui Gheorghe Birsan din satul Gîndiți, comuna Sanga, județul Neamț, U.J.C.A.P. precizează: „Se confirmă că la unele cadre de specialitate și în activitatea consiliului de conducere a C.A.P. Gîndiți s-au manifestat unele lipsuri pentru care au fost luate măsuri organizatorice de înlocuire a unor șefi de fermă din zootehnie și sectorul vegetal. Pentru anul 1983 s-au stabilit măsuri de îmbunătățire a activității economico-financiare”. Se spune ceva extrem de important și de concret chiar și despre conducerea cooperativei: „a fost atenționată privind organizarea producției și a muncii”. Foarte concret! Atît de concret, că numai producțiile mai rămîn să devină abstracte.

Pagină realizată de DORIN GHERGHINESCU

Poșta redacției

Petre Ilina — Merișani (Argeș) ș.a.: problema reconstituirii cu martori a perioadelor de vechime este de competența oficiului raporturi de muncă din cadrul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județene, iar condițiile sint: a) să fiți încadrați pe baza unui contract de muncă; b) să dețineți un act care să ateste că nu mai există arhiva unităților la care ați lucrat; c) să aveți un înscris oficial (adeverință, legitimație de serviciu etc.) atostator al existenței raportului de muncă între dv. care solicitați reconstituirea și firmele la care ați lucrat; d) să indicați doi martori care, la rîndul lor, să dețină acte oficiale că au lucrat în același timp și în același loc cu dv.

Otilia Petrea — Cîmpeni (Alba): Detașările cadrelor didactice titulare se efectuează de către inspectoratele școlare județene în interesul învățămîntului, în condițiile legii.

Florea Filote — Movilița (Vrancea): Prin instanța de judecată **Ioan Matias — Beclean (Bistrița-Năsăud)**: Nu ne-ați scris grupa de muncă.

Ștefania Alupoae — Piatra-Neamț: Învățătorii și educatoarele care au obținut gradele didactice II și I și după aceea au absolvit cu examen de diplomă o instituție de învățămînt superior, fiind numiți în posturi de profesori, se pot înscrie pentru obținerea gradelor didactice în această calitate, fără să li se mai ceară condiția de vechime prevăzută pentru aceste grade.

Elena Doboliță — București: Dacă doriți să continuați activitatea și după împlinirea vârstei de 57 de ani, o puteți cere cu 3 luni înainte de împlinirea acestei vârste, ca unitatea să vă mențină în muncă pe o perioadă de cel mult 3 ani. În cazul în care unitatea nu vă aprobă, vă puteți adresa organului ierarhic superior, care va decide menținerea în muncă sau înscrierea la pensie.

Ion Marin — Reșița: Vă interesează la notariatul local **Valer Gheorghe — Sibiu**: Numai după 1 ianuarie 1984.

Constantin Popa — Tâtaru (Brăila): Nu puteți deține două autoturisme.

Aurica Munteanu — București: Trebuie să aveți 25 de ani de muncă.

Dumitru Vîrșaru — Videle (Teleorman): Ați putea beneficia de pensie din sectorul de stat numai dacă dovedii o vechime în muncă în sectorul de stat de cel puțin 10 ani.

Stana Ciobanu — Bălăești (Galați): Prezentarea la examenul de definitivare în învățămînt este obligatorie la expirarea stagiului efectiv de 3 ani în activitatea didactică de predare. La acest examen vă puteți prezenta în trei sesiuni consecutive.

Radu Caraciuc — Suceava: Consultați un avocat.

Traian Pascu — Oradea: Se ia în calcul.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Cînd mai mulți oameni se însoțesc și la drumul, de sute de kilometri al Bucureștilor, pentru a se plînge că ceva nu este în regulă în satul lor, înseamnă că au motive puternice să o facă, că au — poate — chiar dreptate. Aici nu mai este vorba despre o sesizare anonimă, ci de un act de curaj, de responsabilitate civică, respectiv apărînd ca niște apărători ai interesului general, dispuși să pună la bătaie atît starea lor de cetățeni al locului cît și propria demnitate.

Cel trei sosiți la redacție se numesc: **Gheață Lidia, Diaconu Ion și Sandu Avian**, toți din **Lenauheim, județul Timiș**. Ce doreau ei să ne spună? Că în celebra așezare (celebră mai ales prin cooperativa „Unirea”, și prin președintele acesteia, **Eroul Muncii Socialiste Viorel Uibariu**) s-au instalat dezordinea și dezonoarea, furtul și neomenia, necinstea și abuzul. În fruntea tuturor acestor nelegiuiri: însuși președintele numit și (mai ales) soția acestuia. Toate demersurile vajnicilor cetățeni amintiți, îndiferent căror foruri le fuseseră adresate, au rămas fără rezultat pentru că „la Lenauheim totul a fost cumpărat”, adică autoritate publică, politică, statală, „totul, dar absolut totul, trecînd prin Jimbolia și Timișoara” și, vezi bine!, „chiar pînă la București”. Conducerea ceapului cumpărat, cu același preț, mașini și conștiințe!

Promitem lui **Diaconu Ion** că-l vom lua de la domiciliul său din Timișoara, str. Apoteu nr. 37 A, cînd vom veni, dar nu-l găsim acasă ci tocmai la Lenauheim unde, întîind bine data sosirii noastre se și ocupase de „mobilizarea” acelor oameni care trebuiau să întărească cele spuse de el, de **Lidia Gheață** și de **Sandu Avian**. Pe acesta din urmă îl găsim acasă, în pijama (era trecut de orele 11,00 dimineața), omul fiind, după sussele sale, bolnav. Ne primeste, totuși, în casa sa frumoasă și încăpătoare, ca mai toate casele din comuna vestită prin bogăția oamenilor de aici. Vrea să revină în cadrul ceapului Lenauheim, unde mai lucrase, deși necalificat, în sectorul zootehnic. Respinge propunerea de a fi încadrat în satul vecin (5 km.) tot la zootehnie și preferă să se ducă la **Comloșul Mare**, mult mai departe și mai greu de ajuns din cauza legăturilor, decît la **Grabați**. Chestie de logică? Nu. De ambiție. El vrea să-l arate președintelui (și celorlalți cetățeni) că a ieșit așa cum a vrut el să iasă. Îl lăsam în ale lui și mergem la librăria din Lenauheim. Aici lucrează, de o vreme, **Gheață Lidia**. Este de față și **Diaconu Ion**. Îl ascult, căutînd prin rafturi cărți epuizate la București. Aparent neatent. Cu frecvență de mitralieră se succed nemulțumirile celor doi, imprecățiile lor, atacurile la adresa autorităților locale și județene. Dar, **Gheață Lidia** nu este în stare să răspundă despre nici o carte din cele aflate în rafturi. Ea nu are o pregătire corespunzătoare pentru funcția pe care o deține și nici nu pare interesată a suplini lipsa calificării printr-o muncă serioasă, aplicată. Ea vrea să se reîntoarcă la grădinița din comună (splendidă, poate cea mai frumoasă din cîte am văzut pe undă am umbat) dar de unde a fost alungată din pricina scandalurilor provocate și care ajunseseră pînă la bătaie (nu cu copiii, ci cu o biată

femeie mai în vîrstă și ea muncitoare la aceeași grădiniță). Deci, un prim bilanț: atît **Sandu Avian** cît și **Gheață Lidia** vor să revină în posturile pe care le-au deținut și pe care le-au pierdut la un moment dat. „Rău cu rău, dar mai rău fără rău” zice o vorbă ce pare a se potrivi aici de minune... **Gheață Lidia** știe bine că oricînd poate fi scoasă de la librărie, din cauza studiilor insuficiente cît și a faptului că nu s-a organizat concurs, așa cum scrie în lege, fapt adevărat și de care se fac vinovați atît tovarășii din fruntea comunei, în primul rînd primarul **Trifa**, cît și cel care au validat angajarea **Lidiei Gheață**. Ca să nu mai vorbim despre președintele cooperativei locale, de care aparține librăria, tovarășul **Nistor**! Ideea că procedînd astfel, se vor calma lucrurile, iată s-a dovedit falsă! Acum cea protejată (îpă că nu stă pe un post la care legea să-i dea dreptul!

În acest timp, **Diaconu Ion**, fost ospătar la braseria din Lenauheim, se precipită ieșind și intrînd, alergînd pe străzi cu bicicleta, agîtînd oamenii și încercînd să-l convingă să încuviințeze cele spuse de el și de **Gheață Lidia**. O derută pare să domnească în comună. Unii ne întrea-

Între patru ochi își dă drumul. I-a dat bani soției președintelui 3 și 4 mii de lei, în fiecare an, ca să-l țină pe soțul ei pe funcția de paznic. I-a dat păsări, mari și mici, i-a lucrat perne și plapumă fetii președintelui. Soțul ei este plătit cu 700 de lei pentru munca sa, deci cu 8400 lei pe an. Scăzînd cei patru mii, șperțul plătit pentru post, înseamnă că soțul a cîștigat numai jumătate din leafă. **A muncit, adică, pentru 4 mii de lei. Curios...**

Dar, cel mai curios fapt este un altul: **Diaconu Ion** este văr cu **Lidia Gheață**, iar aceasta nu este alteinea decît fiica **Anei Laza**! Deci o familie nemulțumită împroșcă cu tot felul de minciuni pe un om demn de toată lauda.

Dar nu numai atît: plecînd de la **Timișoara** am luat un dosar cu plîngerile adresate conducerii județene de partid de către cetățeni din Lenauheim. Printre ele și aceea a lui **Diaconu Ion**. Altele semnate de **Radu Ion** (persoajă care nu există în comună!), **Horst Iacob** (de asemenea imposibil de găsit intrucit nu există nici el!), **Gheorghe Ilie** și **Dobra Ilie**. Aceștia sînt găsiți. Cel dintîi, un om de toată isprava, acum în vîrstă de 65 de ani, fost primar aici, la Lenauheim, re-

mai iau în seamă. Adică cel care muncesc, pentru că **Sandu Avian** era acasă, fie pe drumuri, **Lidia Gheață** turtea scaunul librăriei iar **Diaconu**, vărul ei, conducea camarila trăind nu se știe din ce, intrucit de trei ani nu are slujbă!! Aceștia sînt cei care-l denigrează pe vrednicul gospodar **Viorel Uibariu** și pe soția lui, cea care munceste pe gratis la grădiniță și-l ajută pe oameni, așa cum a făcut și cu **Ana Laza**, pe care a dus-o cu mașina ei la operația de rinichi, asistînd-o și punîndu-i plosca la nevoie, căci nu avea cine s-o facă. **Diaconu Ion** afirmă că munceste la **I.L.F. Timișoara**, dar el ține, de fapt, locul unei alte rude, **Aurelia Dolga** care, din pricina relațiilor nu prea morale cu studenții străini și, ispășește o pedepsă pentru prostituție.

Cam acesta este „decorul” pe care l-am găsit la Lenauheim și care arată, cu totul altfel decît ar fi vrut să ne convingă **Sandu Avian, Diaconu Ion și Lidia Gheață**. Dealtfel, dacă n-ar fi fost așa, nu s-ar fi explicat cum de a putut ceapul din Lenauheim să dea fărîl, anul trecut, peste 5 milioane kilograme de griu, alte aproape 6 milioane și jumătate kilograme știeulei porumb, peste 27 milioane de kilograme de sfeclă de zahăr, etc. producții la care cel trei nu și-au adus nici o contribuție. Cei care muncesc n-au timp de scrisori calomnioase. **Viorel Uibariu**, desigur afectat de cele auzite, nu se lasă, totuși, copleșit de ingratitudea celor citiva. „Îl știu de peste 15 ani de cînd mă tot reclamă. Uneori mi s-a acrit de ei, dar nu-l mai bag în seamă. Am altele treburi serioase de făcut. Dealtfel, nu sînteti primii care ați venit în anchetă. Au fost și de la partid, și de la miliție și de la alte instituții. Ciinii latră, vorba ceea...”

Bucuroși că **Eroul Muncii Socialiste Viorel Uibariu** știe treacă, cu curaj și demnitate, peste tentativele de denigrare cărora le-a fost supus, revenim la **Timișoara**, la forul județean de partid, unde ni se confirmă cele spuse de vîrșul președinte: s-au făcut mai multe cercetări la nivele superioare. Am fost lăsați să ne convingem noi înșine. Dar, pentru că tot am ridicat problema, ni se înmînează un document, din care spicuim: „Sesiunile la care se referă autorul scrisorii (**Sandu Avian n.r.**) au fost verificate de activiști de partid, de cadre de specialitate de la organele de stat și financiare. Penultima scrisoare, adresată **Comitetului județean de partid** a fost verificată la fața locului, în prezența autorului scrisorii, au fost audiate persoanele indicate de el, s-au verificat documente de evidență economică a unității și a circumscripției medico-veterinară, s-au organizat confruntări între ei și persoanele solicitate de el. Din toate verificările întreprinse nu s-au confirmat sesizările sale”. Aceasta s-a întîmplat în 1982. Ancheta noastră acum, la începutul lui 1983. Poate va fi și cea de pe urmă. Are cuvîntul acum opinia publică din Lenauheim. Căci oamenii cinstiți nu pot fi obligați să-i țină la piept și să-i răsfețe pe cei care le turbură nu numai liniștea dar care încearcă să le păteze onoarea. Este tocmai ceea ce, de ani de zile, fac **Avian Sandu, Gheață Lidia și Ion Diaconu**. Pînă cînd?

EMANUEL VALERIU

Clevetitorii

bă dacă am venit cu reflectorul... De la librărie, încercînd să ne eliberăm de prezența stînjenoasă și inoportună a tinărului **Diaconu**, aflat într-o stare de surescitare cumplită, la fel ca și **Sandu Avian**, care și-a făcut apariția, frumos îmbrăcat în haina sa de blană, uitînd de suferința care-l țineuse acasă, ajungem în sectorul zootehnic, unde — am fost asigurați — vom afla de la **Ocolisan Teodor** cîți porci s-au tăiat și ce direcție au luat. **Teodor Ocolisan** e un om zdravăn la trup și la minte. El ne spune clar și fără ocolșuri: „Am tăiat numai din dispoziția șefului de fermă, așa cum trebuie să și fac. Am văzut multe mașini, dar niciodată că ele ar fi încărcat carne de aici. Porcul tăiat pleacă de la mine la bucătărie, așa cum se cuvine. Ce se întîmplă de acolo mai departe nu știu. De ce să zic, dacă nu știu!” Încheiere logică, zicem noi. Nu?

Ne intercepăm, iarăși, cu **Diaconu** intrat pur și simplu în călduri. Și-a scos frumoasa haină gri-perle și a rămas în vestă. S-a făcut cald și bicicleta solicită efort. Comuna e mare. Ai de alergat. Ne-am notat numele **Anei Laza**, de la nr. 607, către care ne conduce, la solicitarea noastră, **Ana Heim**, muncitoare la **C.L.F. din Lenauheim**. Întrebînd-o ce știe despre neregulile din comună, despre soția președintelui, femeia își face cruce zicînd: „Păi asta e o femeie de toată isprava. Îi ajută pe toți. Am văzut-o cum a luat de pe stradă copiii ducîndu-i la grădiniță. Nu-i om căruia să nu-i sară în sprijin, la nevoie. E de omenie, domnule, ce v-a venit să glumiți cu mine?”

Ana Laza este foarte suspicioasă. Nu vrea să fie nimeni de față cînd vorbim.

tras prin propria sa voință, atunci cînd a înțeles că trebuia să lase rîndul altora mai cu carte și mai tineri, deoarece vremurile se schimbaseră, este revoltat la culme și nu spunem decît atît, vorbele sale neputînd fi transcrise, dar avertismentul său trebuie amintit: „Dacă pun mina pe ticălosul care m-a semnat, eu mina mea îl omor. N-am scris eu așa ceva, tovarășe. Uite, asta mi-e scrisul, nu ală”, și adaugă încă un șir de podoa-be verbale destinate aceluiași ticălos. **Ilie Dobra** este mai tînăr, în jur de 50 de ani. Deține funcția de secretar al organizației de partid de la ferma zootehnică. A fost chemat la județ, la **U.J.C.A.P.**, să dea lămuriri cu privire la scrisoarea trimisă județului **P.C.R.** „E o tîlhărie ce s-a întîmplat aici. Avem copii mari și sîntem oameni serioși, nu ne ținem de prostii. Eu dacă am ceva de spus o fac în cadrul organizației nu pe la spate ca mișeii. E o rușine mare ce se întîmplă la noi. N-am scris eu porcăria asta. Ia vedeți: uite e același scris, numai semnătura diferă, ca la **Horst Iacob**. Ce mișeie!”

Pe stradă mai opresc două femei care vin de la cîmp, cu obrajii arși de soare. Le întreb dacă președintele e așa și așa... dar femeia lui? Cele două schimbă între ele, în dialectul local, niște păreri, după care **Lorenz Terezia** zice: „V-a chemat unul **Ionel**, de la braseria”. Confirm. Continuă: „V-a trimis la una **Gheață Lidia**? La **Goșa Ludovica**? La **Laza Ana**?” Confirm, tot mai uimit. Răspunsul femeii: „Vezi domnule de treaba dumitale. Nu înțelegeți că aici e vorba de complot?” Și pleacă.

Prim urmare, sînt cunoscuți în comună acești clevetitori, pe care oamenii nu-i

Trei scrisori anonime destinate unul for de decizie, o acuză pe Simule Ghizela, printre altele, de vinzare preferențială și comportare necivilizată față de clienți. S. G. era la acea vreme — iulie-septembrie 1981 — gestionară la auto-servirea alimentară **Girbou**, județul **Sălaj**. Cele trei anonime, rețineți, scrise de aceeași mină, au fost trimise imediat spre cercetare, verificare încredințată unui colectiv de la județ din care făcea parte însuși șeful C.F.I.-ului **U.J.C.C.** din acea vreme și un inspector de la **Inspektoratul comercial de stat**. Cum s-a făcut cercetarea, vom vedea, după cum vom vedea și urmările care, în câteva cuvinte, s-ar putea sistematiza astfel: un om, pentru o simplă reclamație ajunsă unde trebuie, este aruncat precum o minge de pinpong pusă în mîna unui începător, atunci cînd cercetarea se face cu patimă și, mai ales, din fotolii!

Patru sînt motivațiile cuprinse în nota de constatare a amintitului colectiv de cercetare, care stau la baza desfacerii disciplinare a contractului de muncă a lui **S. G. I.** Vinzare preferențială, 2. Comportare necorespunzătoare față de clienți, 3. Vinzare pe credit 4. Nerespectarea indicațiilor date de consiliul popular comunal în ceea ce privește repartizarea produselor agro-alimentare dirijabile (ulei, zahăr, făină), către cetățenii din localitate. Ce vor să precizeze cele 4 capete de acuzare? Că ea, gestionara, supusă exigentului control, nu a putut justifica produsele vindute către populație și către consumurile colective (în dosarul instanței există o astfel de justificare — extrasă din documentele contabilicești, care înlătură această afirmație). Că ea, **S.G.** ar fi profitat de „o greșală” a mai marilor comunei și cooperativei care nu au precizat, în documentele emise, decît modalitatea distribuirii pe persoane a unui singur produs (făina), **S. G.** respectînd doar acest înscris. Pentru celelalte produse ar fi profitat, cu bună știință de inexistența înscrisurilor, vînzînd după cum o tăia capul, dînd și la nunți și înmormîntări astfel de produse dirijabile. (Dovezile din dosarul instanței arată clar că lucrurile au stat altfel — aprobările, în asemenea cazuri, erau date de primărie și de președintele cooperativei de consum). Se mai reține în nota de constatare că ar fi vîndut unui consătean, **Mureșan Augustin**, un sac de făină neagră, faptă pen-

tru care **S. G.** ar fi fost sancționată cu avertisment, pentru servire preferențială. Vom vedea și cum s-a dat acest avertisment. Se mai consemnează că ar fi vîndut pe credit fostului președinte al cooperativei, mărțuri în valoare de 400 lei — consemnare care nu putea să se nască decît dintr-o șoaptă veninoasă intrucit fapta în cauză nu are nici un temei real. Nici o vorbă însă despre experiența acestei femei în comerț — aproape un sfert de veac; despre lipsa, fie și a unei singure reclamații în tot

pe merceologul **Nicolae Major** să caute în documentele existente vreo măsură sau vreo indicație dată în acest sens. După o lungă așteptare a sosit și răspunsul: nu au avut raționalizate aceste produse în acea perioadă, neprimindu-se nici o indicație în acest sens! Era și firesc! Decretul cu raționalizarea produselor agro-alimentare dirijabile a apărut imediat după această perioadă! Atunci, cum să luăm de bune explicațiile biblice ale celor de la cooperativa de consum **Girbou** că **S. G.** nu ar fi respectat dispozițiile le-

verbal” în care trec ce le convine; dovada că instruirea ar fi avut loc cu mult timp mai înainte. Așadar, nu s-au sfiit să apeleze la un fals pentru a-și construi o probă! Și, credem noi, nu este singurul! Cum se explică altfel oare că propunerea pentru sancțiunea de avertisment a **Simulei Ghizela** a fost făcută în **C.O.M.**-ul din 27 august 1981, în timp ce sancțiunea „a primit-o” (doar la dosar există!) pe 20 august? Mai întîi se dă sancțiunea și apoi se propune aplicarea ei? Sîntem în măsură să facem o precizare: (după ce am verificat dosarul faptei de la **Miliția Girbou**): avertismentul primit de **Simule** s-a dat doar pe o suspiciune! Nici o dovadă nu există că ar fi vîndut făină neagră cu sacul consăteanului ei, ci doar că acest sac a fost împrumutat de la soacra ei. De cînd se sancționează împrumutul de produse? În sfîrșit, o ultimă întrebare: cum se face că exact pentru perioada în care lui **S.G.** i se atribuie încălcările grave, acesteia i se dă o gradăție?!

Ar fi multe de spus despre acest caz. Însăși situația la zi a comerțului din **Girbou** subliniază că măsura a fost nu numai pripită. Cel care a fost pus în locul ei a reușit în nici un an de zile să delapidaze peste 10000 lei. Alte două gestiuni stau închise din cauza unei gestionare asupra căreia toată lumea este unanim de acord că trebuia schimbată de multă vreme. Cuvîntul deputatului județean **Vasile Berar**, al **Anei Cristea**, președinta comitetului sindical comunal, al celorlalți oameni cu care am stat de vorbă, subliniază unul și același lucru: s-a făcut o mare nedreptate cu această femeie și continuă să se facă, nefiind reîncadrată ca gestionară nici azi, în situația critică a comunei, la una din gestiunile libere. Conducerea **U.J.C.C.** deși, de acum, cunoaște adevărul, se ascunde în spatele hotărîrii instanței, rămăse definitiv. Cineva de „sus” nu o iubește pe **S. G.**! Iar **U.J.C.C.**-ul nu are nici un motiv să se pună rău cu acel cineva. Intuiția mea — ne atrage atenția o persoană în responsabilitatea căreia intră și comerțul cooperatist al județului — este că **Simule** este totuși necinstită! Iată deci motivul neprimirii lui **S. G.** în comerț, intuiția! Cuiva. Dar de cînd acționează criteriul acesta subiectiv în judecarea oamenilor.

GEORGETA ȘTEFANESCU

CERCETAREA DIN FOTOLIU [SAU CUM AJUNGE UN OM PRECUM O MINGIUȚĂ DE PING-PONG]

acest timp (cu excepția anonimelor); nici o vorbă despre prezența ei permanentă pe lista fruntașilor în comerțul comunal. Grăbiți să-și aducă la îndeplinire sîngurcios, negrele constatări, de parcă ar fi fost instruiți, în prealabil, ce trebuiau să găsească amintitul colectiv și-a trimis nota de constatare celor în drept, cu propunerea schimbării locului de muncă al gestionarei. **U.J.C.C.**-ul însă hotărâște să fie și mai ferm față de atît de gravele încălcări înscrise negru pe alb în nota de constatare, dictînd cooperativei de consum **Girbou**, nu schimbarea locului de muncă, ci desfacerea disciplinară de contract a **Simulei Ghizela**. Să nu fi observat nimeni dintre cei care au hotărît această măsură maximă că nu există anexată la nota de constatare și nota justificativă a celei incriminate? Însăși legea impunea o astfel de prezență ca drept de apărare a celui acuzat!

Instanța reține, din această înșiruire de motive, un singur punct — și anume, ultimul: nerespectarea indicațiilor date de consiliul popular comunal și cooperativei de consum **Girbou** privind repartizarea produselor agro-alimentare dirijabile. L-am rugat pe tovarășul contabil șef al **U.J.C.C. Sălaj** să ne răspundă la întrebarea dacă în iulie-august-septembrie 1981 la nivelul județului au fost raționalizate aceste produse. Domnia sa l-a pus

gale?! Pe cele care au existat, le-a respectat — dovezile sînt de nelăgădui. Pînă și ei, cei din conducerea comunei și a cooperativei sînt obligați să recunoască spașiți că au avut o „scăpare”, o mică greșală, că nu au emis documente și pentru celelalte produse — greșală de care ar fi abuzat înșin ea, **S. G.** Preiau deci, pentru că le convine, adnotarea răuvoitoare din nota de constatare, încercînd astfel să se spele pe mîini, găsînd în **S. G.** țapul ispășitor care le trebuia pentru a ieși cu fața curată. Pentru că dacă e să căutăm neapărat o vină cuiva această nu trebuie urmărită la **Simule**, ci chiar la cei direct răspunzători de nerespectarea ritmicității aprovizionării. Cum să fi reușit ea, **Simule**, să păstreze echilibrul repartiției echitabile a acestor produse cită vreme mai mari ei vindeau cu lăzile uleiului din magazia centrală a cooperativei? Oricum, în final aceștia au fost puși să aducă probe care să demonstreze instanței că, în ce-i privește, au făcut instruirea oamenilor cum să distribuie uleiul populației și de aci, reaua credință a lui **S. G.** Și, au dovedit, trimițînd instanței în locul procesului verbal solicitat, — cel din 19 septembrie 1981 — (cînd de fapt a avut loc prima instruire de acest fel — dată la care **S. G.** a respectat intru totul indicațiile primite — cu această ocazie), un „extras al procesului

Flacăra scrisă de cititori

O sentință ca o mîngiere

Stimați tovarăși,

În primul rînd vă rog să-mi permiteți să vă adresez cele mai calde și sincere salutări și urări de bine de pe meleagurile Gorjului. Sint inginer în cadrul C.M. Rovinari și vă scriu această scrisoare cu ferma convingere că vinovații vor fi pedepsiți așa cum se cuvine și în nici un caz, raportat la ceea ce au făcut, simbolic dar iată despre ce este vorba:

Luni, 14.03. a.c. la mina Ordari s-a comis o crimă la care au participat patru indivizi. Pentru o documentare mai completă vă rog să citiți articolul „O viață curmată la numărul 26 de ani” apărut în „Gazeta Gorjului” din 26.03.83, pe care îl reproduc integral:

Luni, 14 martie a.c., la Ordari s-a comis o crimă. Victima: excavatoristul Constantin Vulpe, de numai 26 de ani. „Un muncitor harnic, priceput, corect, cum avea să ne spună, ulterior, șeful lui direct, maestrul Grigore Poenaru. Ei, dacă ar fi toți ca el...”

Cum s-a produs acest act demențial?

Din excavatorul pe care lucra C. Vulpe se furase, în ultima vreme, o mare cantitate de motorină. În seara respectivă, acesta vede un tractor intrînd în microcariera Ordari, unde se afla și utilajul său. Nu era la prima pază. Il urmărește, gîndindu-se că, cine știe, poate îl descoperă pe hoț. Tractoristul Nicolae Basaraba și cu amicul său, Miron Roncea, șofer la I.T.U.C. Rovinari, observă însă la timp prezența excavatoristului și fac cale întoarsă cu tractorul. Se asociază cu Virgil Văduva și Aurel Cenușoiu, cumnății de-ai lui Roncea, și-și propun să-l bată pe Vulpe. Protejați de întineric, cei patru indivizi înrăiți depășesc măsura și-l uci. Rănille provocate la cap — constatate organele de specialitate — sint rezultatul unor lovituri sălbatice aplicate cu o chete tubulară pentru roțile de tractor. După cîteva ceasuri cercetările-l scot la iveală și pe autorul lor: Virgil Văduva, sondor la I.F.L.G.S.

Cazul, relatat de maiorul Ion Stăcu, șeful serviciului judiciar al Miliției județene Gorj, ne zguduise. Să omori un om? Să comiți o crimă? Să lași o familie îndoliată și doi copii orfanți? Incalificabil fapt!

Aflați în arestul miliției, încă din a doua zi, agresorii fac declarații, repetînd invariabil: „N-a fost vorba decît de o bătaie. Văduva l-a lovit cu levierul. Ce puteam să mai facem?” Iar criminalul parcă s-ar referi la o întimplare oarecare: „I-am dat în cap. Cine putea să știe că moare?”

Iresponsabilitatea celor trei, care au asistat la comiterea crimei, nu i-a scutit să primească, la proces, ce și cît merită. N. Basaraba, M. Roncea și A. Cenușoiu, judecați în baza Decretului 153, au fost condamnați la cîte 4 luni de detenție. Procesul lui Virgil Văduva se află în curs. Pedepsa prevăzută în cazul lui este de la 10 la 20 de ani închisoare.

Participînd la elucidarea cazului, ne-a fost dat să constatăm un adevărat lanț al toleranței. Despre criminal, de pildă, n-am putut schimba prea multe vorbe cu șefii lui de la I.F.L.G.S.: „E un om care vine dimineața la lucru și, după amiază, se înapoiază acasă”. Atît! După 4 zile am aflat, în sfîrșit, unde lucra N. Basaraba: Șantierul panouri mari Rovinari, al I.M.C. Birșești. Maistrul Ion Sprinceană declară: „Parcare păzită pentru tractoare n-avem... Și-apoi, cum e criză de motorină, băieții se descurcă așa cum pot!” (Pot, deci, cu o asemenea toleranță, să și fure!) Cît îl privește pe M. Roncea, șeful de coloană, Gh. Ghiță, spune: „Auzisem că le cam dea! Educație? Cum să nu fac șoferilor! Am pereții biroului plini cu articole decupate din ziare, reviste...” Pe A. Cenușoiu, brigadier la Pesteana-nord, zic unii că l-ar fi tras ceilalți după el. În rest, ar fi băiat bun!

Ne-am întrebât, reflectînd asupra tuturor acestor aspecte, cum se poate explica faptul că un loc de muncă, cum este microcariera Ordari, unde există utilaje valoroase, poate fi lăsat fără pază, în cîmp? Căci, în condiții normale, fostul excavatorist C. Vulpe n-ar fi fost nevoit să urmărească cine-l fură motorina din utilaj. Iată deci ce mai sint întrebări la care încă nu s-a răspuns, dar trebuie să se răspundă!

CĂLIN NINICA

Articolul ne-a lăsat pe toți „cu gurile căscate”, cum spune o vorbă din bătrîni. Oare este posibil ca cei 3 (trei) complici la crimă să fie pedepsiți numai cu 4 (patru) luni închisoare? Dacă lovesti pe cineva la o discuție mai aprinsă ești pasibil să fii pedepsit cu cel puțin 6 luni de privare de libertate. Și atunci, ce este mai grav, lovirea unei persoane și rămînera ei în viață, sau crima comisă de cei patru imbecili, care după ce că sint hoți, pentru a putea fura în continuare, se decid să omoare pe păgubaș. Fantastic, așa ceva nu am mai auzit pînă acum! Nu știu cine i-a judecat, dar mă întreb dacă respectivul judecător cunoaște bine legile drepte ale acestei țări. Pentru a face lumină în acest caz și pentru ca cei patru criminali să poată fi rejucecați și pedep-

siți după gravitatea faptei comise, apelez la dv. și la opinia publică. Nu cred că această pedeapsă (simbolică) poate curma neregulile ce se mai comit pe platforma minieră și în minele aferente (furturi de combustibili, de carburanți, de mașini și piese din motoare etc., etc., etc.).

Personal cred că s-a judecat superficial. Alfel nu-mi dau seama de ce aceasta „pedepsă”? Nu sint rudă cu victima, nici n-o cunosc, dar faptele (crima și judecata ei) sint revoltătoare — ultima neconformă cu gravitatea faptei. Pentru a vă ajuta într-un fel în elucidarea acestui caz, vă aduc cîteva argumente care cred că trebuiau să fie luate în seamă la judecarea respectivului proces și anume:

1. Motivul prezenței celor patru în microcariera Ordari la acea oră — furtul de carburanți din avutul obștesc.

2. Motivul prezenței victimei — pentru a asigura paza (din proprie inițiativă) a utilajului pe care lucra pentru a curma furturile de carburanți ce se mai produceau.

3. Doi dintre criminali, N.B. și M.R. (numele complete sint trecute în ziar) care veniseră să fure carburanți din avutul obștesc, cu tractorul care trebuia să fie la acea oră în garaj. La vederea victimei, fac cale întoarsă după ajutoare (!?)

4. Cei patru criminali cunoșteau victima.

5. Lovirea bestială a victimei care se afla acolo din motive diametral opuse ale hoților. Aceasta (lovirea) fiind comisă de toți patru.

6. Victima, lovită bestial de cei patru, cade la pămînt și bătaia continuă. Cei patru nu se mulțumesc doar cu lovirea victimei, unul dintre ei, V.V., l-a lovit în cap cu un corp contondent. La această scenă au asistat și ceilalți trei. Deci infracțiunea de complicitate la crimă există! Crima s-a comis și cei patru criminali părăsesc locul faptei fiind prinși mult mai tîrziu și recunoscîndu-și vina (de parcă ar fi rupt un pom!). Acesta este esențialul (sau cel puțin așa îl înțeleg eu din lectura articolului) iar dreptatea este alta, cu totul alta, din păcate. Nu sint de acord, repet, cu pedepsele acordate celor trei complici pentru că nu putem și n-avem dreptul să confundăm furtul unui portofel cu complicitatea și participarea directă la crimă!

De aceea, apelez la dv. cu rugămîntea de a publica această scrisoare și de a pune adevărul în drepturi în acest caz, pentru ca toți vinovații să-și primească pedeapsa cuvenită.

Ing. PAUL DUMITRESCU

Cușca suflerului

Filipeștii de Pădure

Opera House

Vară. Zăduf, să te afunzi pînă la gît ca răspopitul din Țicău, Ion Creangă, în butoiul cu apă... Se lipește creanșă, nădușesc ciorapii... De zile și nopți nici un strop de ploaie. Cerul apasă încins viu, încins, de arșiță. Or fi secat piraiele, pierzîndu-și cristalul undelor, să-l facă paparudele farmece... Nici Mărăcineanca nu mai e bună de nimic — cu strachina cu sare, ardei pisat și cenușă, cum să desfereci neîndurarea cerurilor? ... Nici o pasăre măiastră nu planează pe vreo uitucă adiere. S-a rătăcit un fluture beat de-atîta soare și colorat de lumină. Se scurge miera din fagurii expuși la soare. Trotuarul moleșit din fața „Capșei” duce dorul picăturilor de ploaie, pește pe uscat... Decantat de aer, pirjolul face ravagii. Respirăm greu și Bucureștiul e un captor în care se răscoc castraveții din piață, plesnesc harbuji. Sudațea generală.

În atari condiții, masiva personalitate a lui Ștefănescu-Goangă — 130 kg — încheiată, pătrunde în cafenea, cu un pricajit student de la clasa lui, blond cîrlionțat, Gigel, după el. Instalîndu-se la

masa mea, comandă două cafele și, crezînd la foame, face semn invățelului să se infurpe din platoul cu pateuri.

— Atacă!

După care mă ia în primire:

— Ți-am spus să faci ceva să ne treacă prăpădul și lipsa de bani...

— Stăpin pe situație, îi dau certitudinea:

— S-a făcut! Am aranjat. Simbătă spectacol la Filipeștii de Pădure.

Maistrul nu mai duce nici o grijă. E împăcat. Își îndeamnă ciracul. Privind într-o parte și pe furiș, Gigel e la al șaptelea pateu...

În după-amiază de simbătă, cu norocul chior al lui Bimbo Mărculescu — cîștigă la Loz în plic — trupa, obișnuită cu care lucrăm, e protos la Filipeștii de Pădure. Localitatea, asudată, încetată în praf și prăpădiată de caniculă, așteaptă cu ochi zgîiți pe marii cîntăreți Petre Ștefănescu-Goangă și Dinu Bădescu... Printre ariile lor, exclusiv de operă — Verdi, Puccini, Massenet — vor face ca toți dracii, să se veselească filipeștenii, comicii prezentatori, Nae Roman și Bimbo Mărculescu, în mare vogă. Biletele toate vindute dau exuberanță Maistrului Goangă, care, năclăit de căldură, întinde cărțile de joc ale unei încurcate pasienențe, pe masa din cabină. Lăsîndu-l în beatitudine, trecînd prin scenă să ajungă la controlul biletelor, constat că nu există pian. Concert de muzică clasică fără instrumentul ridicat la suprem rang de fuga virtuoză a lui Franz Liszt?! Neglijența neglijențelor. Impresar: orbul găinilor...

Disperat, revin la cabină. Intrat la aman, îngaim:

— Nu putem da concertul...

Potrivind o rigă de caro, fără să mă privească, ilustrat artist îmi bagatelizează noutatea:

— Pe ce motiv?

— Nu există pian.

Săgetîndu-mă și crescendo:

— Nu-i nimic. Te faci pian! Nu cumva vrei să dăm banii înapoi? ...Intră-ți în cap: unde e Ștefănescu-Goangă se iau banii, nu se dau!

Am dat peste cap întreaga comună, ba și Filipeștii Tîrg. Și am revenit cu un nenorocit de acordeon, cu clipele sărite.

Atunci, o dată mai mult, am constatat puterile nebanuite ce tronau în arta lui, căci a cîntat „Herodiada” (Massenet) și aria lui Germont din „Traviata”, împlîndu-și viguroasele accente în sufletele auditoriului, cît restrînsele clipe ale salvatorului instrument să cedeze, impuținîndu-se...

Au mai sărit cîteva, cînd Dinu Bădescu, impresionat de năstrușnicia uriașului, i s-a raliat, „arzînd” „La donna e mobile”, cu „șignale” pe sus...

Cînd am plecat, din senin, s-a pornit ploaia... Tună, aprig, Sfîntul Ilie și suveran își poartă faetoanele fulgerate. Frunzele pomilor se scaldă înviorate, înghîțînd pe nerăsuflăte lichidul binefăcător, ca Stan Pălăncă paharele cu vinăț la „ciorbă de burtă”.

GABY MICHAILESCU ■

Un fals ofițer și un veritabil credul

„S-a prezentat ca fiind ofițer... A spus că are de îndeplinit o misiune urgentă și m-a rugat să-l transport cu mașina personală pînă la Suceava — declara Mircea V., din orașul Siret, într-una din nopțile trecute la miliția județeană. Cînd am ajuns, mi-a explicat că eu nu pot să merg acolo unde are el de executat misiunea aceea și să-l aștept puțin că mai departe merge doar el cu mașina, dar se va întoarce foarte repede. Am așteptat, o oră, două, dar de întors... Greu mi-a căzut fisa că ăla nu putea să fie un ofițer adevărat...”

În treacăț fie spus, mai ales că Mircea V. nu este unica victimă a escrocilor

care își atribuie calitățile oficiale, se pot întimpla și situații cînd un militar autentic poate solicita cuiva să-l transporte de urgență în vederea unei misiuni care nu suferă aminare, implicînd interese de stat deosebite. Dar, în astfel de cazuri știe și un copil că solicitantul prezintă legitimația de serviciu, care și aceasta trebuie privită cu multă atenție, și numai după o convingere fermă că ai de-a face cu un om serios te urci la volan și pleci cu cel în cauză în direcția indicată.

Mircea V. s-a jenat, chipurile, să-l ceară necunoscutului, simplu și răpăcat, legitimația de serviciu. N-a îndrăznit nici să-l refuze cînd acesta i-a cerut să coboare de la volan, că mai departe conduce chiar el mașina, cu toate că autovehiculul nu se încredințează unei alte persoane, decît după ce te convingi că posedă permis de conducere corespunzător.

În schimb, falsul ofițer nu s-a jenat

cîtuși de puțin să-l ducă de nas pe naivul posesor de autoturism.

După semnalmente descrise de victimă, cadrele de la Miliția județului Suceava și-au dat imediat seama că autorul isprăvii din seara aceea nu putea fi altul decît recidivistul în materie de înșelăciuni și alte fapte penale, Mihai Tapoveț, din comuna Calofindești, același județ, de profesie tractorist, dar fără ocupație de mai multă vreme, preferînd viața parazită.

Intr-adevăr, dat în urmărire generală, Mihai Tapoveț avea să fie identificat și prins în timp scurt, în orașul Cimpulung Moldovenesc, autoturismul pe care îl condusesse ilegal fiind găsit mai înainte, abandonat pe teritoriul comunei Botoșana, după ce fusese grav avariat în urma impactului cu un pom.

Să nu-ți vină a crede ce surprize amare poate oferi o simplă... naivitate!

MIHAI GROZAVU ■

Cronica șoselei

„Pană” de civilizație

Drumurile ce străbat dealurile Moldovei au un specific deosebit. Șoseaua cu aliniamente lungi și curbe dulci pe care rulăm se transformă deodată într-un drum cu viraje în loc și pante atît de înclinate încît îți pui întrebarea cum oare le pot urca, mai cu seamă iarna, cei care se deplasează din sens opus. Apoi, cînd ajungem sus, pe platou, parcă pentru a-ți recompensa prudența cu care ai condus, traseul devine total lipsit de dificultăți. Dar aceasta nu durează mult. Peste cîteva kilometri drumul seamănă din nou cu Transfăgărășanul.

Intrăm într-un sat. După o curbă cu rază foarte mică, zărim un pîrc de oameni care comentează ceva în jurul unei epave ce pare să fi fost cîndva un autoturism. Cu calmul tipic moldovenesc, un bărbat între două vîrste ne explică cum un tinăr șofer a reușit să transforme un nou-nouț ARO 10 într-o jalnică arătură.

„Flăcăul a venit de cu seară să-și vadă pe taică-său. Abia a terminat armata. Are carnet numai de două luni. Tocmai îmi zicea cumnatu-meu care a fost așezat la ei că, așa, pe la 12 noaptea, băiatul și-a amintit că la 6 dimineața trebuie să fie la uzină. Au urcat în mașină, tinărul la volan, proprietarul mașinii în dreapta, și tatăl în spate. Bătrînul ținea moriș și-și vadă feciorul la volan. „Uite, am trăit-o și pe asta, să-mi vadă feciorul conducînd mașina, zicea el în momentul intrării în autoturism”.

„Da” cu stîlpul asta de susținere a rețelei telefonice, ce s-a întimplat?”, îl întreb pe sătean, arătînd spre obiectul cu pricina, tăiat parcă cu ferăstrăul.

„Păi ce să fie, l-a doborît turismul”. Parcă nu-ți vine a crede că o mașină ușoară poate doborî un stîlp atît de zdrăvăn.

„Dar ocupanții, intervine colegul meu, cred că-s la spital ori poate și mai rău?” „Aș, de unde, is toți vii și nevătămați. Băiatul are doar o vinătaie la genunchi, iar taică-su e puțin zgriat pe frunte”.

Alt miracol. Dintr-o mașină făcută zob ies, ca prin minune, trei oameni fără să pătească nimic, cu excepția doar a unei teribile sprieturi.

La reședința de județ, lucrurile se clarifică. Tinărul care a „luptat” cu cămile de căpșunică, cot la cot cu ceilalți comenseni, a demarat vijelios pentru a demonstra bătrînului cit e de talentat. „Tată dragă, eu am învățat în 30 de ore cît n-au prins alții în ani de zile la volan”. „Ce vorbești, mă, băiete!”, se mîrșăie taică-său. Într-un fel arată un drum ziua, fie el chiar foarte dificil, și în alt fel noaptea. Fiecare viraj, serpentină poate ascunde o capcană, mai cu seamă cînd cel aflat la volan a mai condus pe întineric doar o singură dată, cu prilejul examenului.

La o curbă strînsă, mașina nu-l mai ascultă pe pilot. Autoturismul lovește un podet. Unul dintre pneuri explodează, autovehiculul ricoșează puternic, transformîndu-se într-un veritabil proiectil care lovește necruțător cu partea laterală stîlpul cu pricina, și-l retează. Apoi, aldoma elicii unui elicopter, autoturismul face în aer o rotație completă, după care, parcă neobosit de năzdrăvăniile făcute, „bărbiereste” un gard, bîgînd spaima în orătanii.

În sfîrșit, mașina, văduvită de roțile pierdute pe drum, aterizează, plasîndu-se ca o punte peste șanțul adînc al șoselei.

Șoferul și ocupantul locului din față au fost „catapultați”. Pilotul a căzut pe un fel de boschet care a jucat rolul unei saltele pentru săritorii cu prăjina. Pasagerul din dreapta a zburat din mașină după impactul cu parapetul podetului, căzînd și el destul de „comfortabil”.

„Dar cu matale, taică, ce s-a întimplat?” a fost întrebare bătrînului. „Eu m-am culcat pe podea. Mi-am dat seama că nu mai sintem pe pămînt. M-a zdruncinat rău cînd mașina a căzut pe șosea. Dar mă bucur că-s în viață și nu-s deloc vătămat”.

Există o relație directă între circulație — această latură indispensabilă a vieții sociale — și cultură, civilizație. A-ți asuma răspunderea să transporti pasageri noaptea, pe un drum dificil, cu o zestre de nici 1500 kilometri rulați la volan și, în plus, aflîndu-te în stare babilică, contravine nu numai legii, regulilor de circulație și de conduită preventivă, dar reprezintă în același timp dovada unor carențe de elementară educație.

La urma urmel, nu trebuie să fil neapărat șofer pentru a înțelege niște lucruri care sînt de bunul-simț, ce a fost întotdeauna o caracteristică demnă de stimă a oamenilor noștri, chiar și atunci cînd au ținut în mîini hățurile și nu volanul.

VICTOR BEDA ■

Din cantecele Cenaclului Flacăra

Iancu la Tebea

Versuri și muzică: Adrian Păunescu

Trăiască dubul lui Iancu!
Trăiască moțul între moți!
Cimpia libertății spune,
Că Avram Iancu sintem toți,
Că Avram Iancu sintem toți.

Ce vești mai aveți voi români despre

Iancu,

Să spună ce știu toți acei care știu,
Ce vești să avem, sinlem oastea lui Iancu,
La Tebea, la Tebea eroul e viu!

Eroul ne cheamă, ne cheamă la Tebea,
Al nostru frumos, pătimit crăisor.
Aici ne rugăm pentru Iancu, la Tebea,
Roș galben albastru altar tricolor.

Popor românesc nu uita niciodată
Că nu ești urmaș de fricoși și bastarzi,
La tine acasă, cit faci ochii roată,
De dragul eroilor veșnic să arzi.

La Tebea fosește românește gorunii,
Întreg calendarul se-aude pe drum
Și clopote fierb undelemln furtunii
La Tebea, la Tebea, la Tebea acum.

Și nu e român omul care în viață
Odată măcar, într-un ceas minunat,
Pe sine privindu-se parcă în față
Lui Iancu Avram nu i s-a închinat.

Tu, Iancule sfânt, ne-ai purtat idealul
La Tebea venim, fiii tăi te cințesc,
Lui Iancu-nchinare, Trăiască Ardealul!
Trăiască întregul popor românesc!

Ce spun preferințele lor

După o lună de la inițierea noului top al cenaclului e timpul poate să desprindem câteva considerații. Mai întâi, locul întâi, se știe, a fost ocupat pe rând de patru cantece: „Totuși iubirea”, „La adio”, „Rugă pentru părinți” și „Iancu la Tebea”. Șefia acestor cantece în clasamentele noastre a fost determinată printr-o participare masivă, vorbind de la sine de gradul implicării în acest act de determinare (în sensul stabilirii măsurii la un moment dat, dar și sensul educării, influențării sale) a gustului public. Privind clasamentele acestei luni, atât piesele din vîrf dar și conformația sa de ansamblu, observăm o detașare a folk-ului în raport cu muzica rock, în cadrul primului gen al canteceelor de profunzime în raport cu cele manieristice, iar în cadrul celui de-al doilea a pieselor mizind pe inteligibilitatea mesajului în raport cu cele ce etalează doar virtuozitate tehnică.

Luna aceasta în topul săliilor ca de altfel și în acela al scrisorilor a câștigat Adrian Păunescu, „Iancu la Tebea”, o alegere fericită a publicului cenaclului nostru dovedind că dragostea profundă pentru istoria neamului și eroii săi, cu care tinăra generație este înaintată azi, este o potențialitate pe care creatorii de artă adevărată o pot exploata și chiar au datorită s-o facă. Au urmat acestui cîntec impus, credem noi, definitiv în conștiința oamenilor, alte două creații exemplare pentru modul în care s-a realizat simbioza poetico-muzicală și care, beneficiind și de interpretarea celor mai în vogă cîntăreți ai cenaclului, Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru, s-au aflat practic într-o permanentă dispută pentru întâietate. Dincolo de aceasta însă a ieșit în evidență înclinația oamenilor către temele general umane aprecind în acest sens traturile cele mai adecvate. Faptul că „Iancu la Tebea” a mers la câștig nu întâmplător ci răspunzător unor nevoi afective o demonstrează și constanta prezență în acest top a pieselor de aceeași factură, „Dor de Eminescu” și „Jurămint la Putna”. Același lucru pentru seria deschisă de „Rugă pentru părinți” și „La adio” și continuată cu piesa tinărului Măjaj Gyözö, „Totuși iubirea” sau cu cele ale grupurilor Ecoul și Poesis, foarte muzicale, foarte dense în exprimare dar și foarte expresive. Și desigur nu întâmplător s-au aflat în acest top cantecele „Măriei Sale Poporul Român” datorate fie nordului (Cînd s-o 'npărțit norocu') fie sudului (Foaie verde spic de piine), dar iubite în egală măsură ca un semn distinctiv al apartenenței cu care ne min-drim.

Dintre grupurile de rock, timișoreni de la Pro Musica și-au confirmat în fața scepticilor îndreptățirea premiului cu care au fost răsplătiți pentru activitatea în cadrul cenaclului, dovedind că este grupul cu cea mai mare popularitate. De unde unii erau înclinați să-i conteste a-

ceastă calitate apreciind că muzica mai elaborată pe care o practică i-ar îndepărta de mulți dintre susținătorii cei mai tineri, înclinați astăzi către ritm, forța mesajului ales i-a ținut constant în fruntea trupelor cenaclului, Iris, după unica sa prezență în primul top alcătuit, după prefaceri de personal și altele conceptuale, pare că vrea să revină cu forțe noi. Propulsarea sa în primele zece locuri prin opțiunile bucureștenilor pentru cîntecul lor „Trenul fără naș” le dă astfel dreptul să reintre în disputa coplegială cu cei de la ProMusica dar îi și obligă.

Modul de alcătuire a acestui top a încercat și va face eforturi în continuare pentru a reflecta o realitate aflată în mișcare și a cărei obiectivare are loc în planuri succesive. Nu avem de aceea pretenția că vom putea reda cu exactitate matematică o situație chiar amen-dată de decalajele de timp pe care nu le pierdem din vedere. Suma lor însă, statistic vorbind, ne va da imaginea acestui fenomen în care ne implicăm cu toată responsabilitatea. Sintem conștienți de diferența între exprimarea preferințelor unui ascultător aflat într-o sală de spectacol și aceea transmisă în plic. Altul este timpul opțiunilor, altele sint criteriile de influențare, altul este modul prin care se dobîndește informația necesară, și cu toate acestea, cantecele asupra că-

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, anunță pe iubitorii săi că intenționează să înceapă un nou turneu, după următorul program probabil:

10 aprilie 1983, județul Prahova
11 aprilie 1983, județul Prahova
12 aprilie 1983, județul Prahova
13 aprilie 1983, județul Brașov
14 aprilie 1983, județul Brașov

15 aprilie 1983, București
17 aprilie 1983, București
18 aprilie 1983, județul Dolj
19 aprilie 1983, județul Dolj
21 aprilie 1983, județul Dolj

Toate manifestările cenaclului, cu excepția acelor programate în aer liber și prevăzute să înceapă de la orele 15, vor începe de la orele 19.

Cenaclul va încerca și la București (pe Stadionul Republicii, dacă va fi posibil) și în celelalte orașe să susțină spectacole în aer liber. Detalii la telefon 17 60 10 — 17 00 sau 25 59. Dacă spectacolele din București vor avea loc în aer liber, biletele se vor pune în vânzare începînd de sîmbătă, 9 aprilie, la casele de bilete ale Stadionului Republicii și Sălii Polivalente, precum și la redacția revistei Flacăra.

Cenaclul din 15 aprilie 1983 din București va încerca să fie și o prefață de artă tinăra a meciului de a doua zi, România — Italia.

Cenaclul Flacăra intenționează de asemenea continuarea turnelului său în județele Gorj, Hunedoara, Bihor, Cluj, Mureș, Bistrița, Maramureș, Suceava, Iași, Vaslui, Galați, Brăila, Buzău, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Sibiu încercînd astfel să satisfacă numeroasele cereri primite din partea tinerilor săi prieteni.

Dacă reprezentanții județelor în care intenționăm să dăm spectacole nu doresc sau nu pot organiza aceste spectacole, așteptăm răspunsurile la redacția Flacăra.

De asemenea, așteptăm confirmarea posibilității organizării cenaclului în locurile enumerate ori în altele ce-și oferă serviciile de gazdă.

Traseul ulterior al cenaclului va fi publicat în numerle noastre viitoare.

Oricum, cenaclul are obligația morală să susțină echipa României înaintea meciului cu Italia (16 aprilie), echipa Universitatea Craiova în returul cu Benficia (20 aprilie) și publicul ieșean care ne așteaptă cu cea mai mare căldură posibilă.

ora s-au oprit aceia care au participat la realizarea topului nostru scriindu-ne, chiar ordinea lor, nu diferă fundamental de cele stabilite prin participare directă. Dar iată clasamentele săptămînale stabilite prin totalizările scrisorilor primite:

În prima săptămînă: 1. La adio (561 pct.), 2. Rugă pentru părinți (339 pct.), 3. Iancu la Tebea (317 pct.), 4. Totuși iubirea (287 pct.), 5. Cîntec șoptit (171 pct.), 6. Dor de Eminescu (170 pct.), 7. La o cană cu vin (163 pct.), 8. Jurămint la Putna (157 pct.), 9. Te salut generație-n blugi (89 pct.), 10. Cînd s-o'npărțit norocu' (78 pct.).

În cea de-a doua săptămînă: 1. Rugă pentru părinți (329 pct.), 2. Iancu la Tebea (321 pct.), 3. La adio (308 pct.), 4. Totuși iubirea (202 pct.), 5. Cîntec șoptit (180 pct.), 6. La o cană cu vin (161 pct.), 7. Jurămint la Putna (124 pct.), 8. Te salut generație-n blugi (98 pct.), 9. Dor de Eminescu (92 pct.), 10. Cînd s-o'npărțit norocu' (82 pct.).

În cea de-a treia săptămînă: 1. Rugă pentru părinți (289 pct.), 2. Iancu la Tebea (257 pct.), 3. La adio (239 pct.), 4. La o cană cu vin (145 pct.), 5. Cîntec șoptit (132 pct.), 6. Totuși iubirea (130 pct.), 7. Te salut generație-n blugi (95 pct.), 8. Foaie verde spic de piine (78 pct.), 9. Viitorul (Valeriu Penișoară la prima sa apariție în primele zece locuri — 68 pct.), 10. Cînd s-o 'npărțit norocu' (58 pct.).

În fine, în cea de-a patra săptămînă: 1. Iancu la Tebea (458 pct.), 2. La adio

(236 pct.), Rugă pentru părinți (139 pct.), 4. Totuși iubirea (84 pct.), 5. La o cană cu vin (72 pct.), 6. Cîntec șoptit (62 pct.), 7. Te salut generație-n blugi (43 pct.), 8. Cînd s-o'npărțit norocu' (32 pct.), 9. Foaie verde spic de piine (31 pct.), 10. Dor de Eminescu (29 pct.).

Trebuie spus că în afara cîntecelor prezente în top, opțiunile acelor care ne-au scris au avut în vedere și alte piese ale căror punctaje au contat în adîncurile celor mai bine clasate ale aceluiași autor. Spre exemplu, Ștefan Hrușcă a mai fost prezent cu „Sacra banalitate”, „Întorcerea țaranului” sau „Colind”, Vasile Șeicaru cu „Aruncarea în valuri”, „n-possibila nuntă” sau „Blues de dragoste”, Gil Ioniță cu „Lăsați-mă să merg pe bicicletă” sau „Să ne iubim”.

Dar odată cu cîștigarea topului lunii martie, la rugămintea autorului, „Iancu la Tebea” iese din concurs. Toate celelalte piese își păstrează însă șansele intacte, pornind practic de la zero și, de asemeni, pentru a ne deschide spre nou, alte cîntec pot intra în luptă pentru consacrare. Așteptăm includerea lor nu doar pe o listă de propuneri, cum au făcut mulți dintre cei care ne-au scris, ci direct în șirul celor zece. Sperăm ca topul lunii aprilie să ateste definitiv valoarea unor cîntec, aducînd totodată în atenția auditorului altele noi și odată cu ele sentimentul împlinirii unui gen a cărui maturitate o dovedește în primul rînd creația sa.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Topul cenaclului

Topul din această săptămînă a fost realizat prin opțiunile cumulative ale acelor care ne-au scris din întreaga țară pe parcursul primelor patru săptămîni ale lunii martie. Includerea în totalizările pentru topul lunii aprilie se va face alăturînd opțiunile primelor zece preferințe, talonului de participare. Dar iată configurația acestui nou top:

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Iancu la Tebea	Cenaclul Flacăra	Adrian Păunescu	1353
2. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	1344
3. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	1096
4. Totuși iubirea	Ildiko Szabo	Măjaj Gyözö	703
5. Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	545
6. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	541
7. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	344
8. Jurămint la Putna	Gil Ioniță	Gil Ioniță	326
9. Te salut generație-n blugi	Pro Musica	Pro Musica	325
10. Cînd s-o 'npărțit norocu'	Ducu Bertzi	Cîntec popular	250

Cenaclul Flacăra
al Tineretului
Revoluționar
TOPUL
MUZICII TINERE
Talon de
participare
nr. 1
aprilie 1983

Mondo umano?

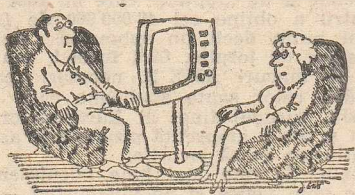
De toate pentru toți

Formula mi-a venit în minte citind câteva relatări despre ce se mai vinde prin corespondență. După ce se dau asigurări multe că acest gen de comerț nu are decât avantaje — și eu cred asta, arătând însă la sfârșit de ce — ni se înfățișează conținutul unor cataloage. Pentru că, luat cu vorba, să nu uif să spun că înainte de a comanda, prezumtivul cumpărător are în față câteva, uneori chiar zeci de cataloage din ale căror pagini — însoțite de precizări, reclame, prețuri, întrebări umane în aparentă, publicitare în realitate — el își alege produsul căutat sau este îndemnat să-și facă rost de ceva foarte util, foarte bun, foarte rentabil, foarte căutat, foarte rezistent și foarte garantat. Pentru că, odată cu trecerea timpului, autorii cataloagelor n-au rămas insensibili la evoluția gusturilor, a hobby-urilor și chiar a modei vestimentare. Așa că, azi, unul poate face reclamă cârnii iar în paginile următoare mantourilor de ris (mamiferul carnivor, puternic și agil, cu urechi ascuțite și cu un smoc de păr în vârful capului) apoi brânzei italiene sau desuurilor foarte erotice. Altfel spus, pentru toate plăcerile la un loc. Un inconvenient mare, pe care-l tot subliniază cititorii sau răsfătorii cataloagelor: ele n-au cuprins, astfel încât vrei nu vrei este obligat să le parcurgă integral, să-ți risipești atenția chiar și parțial pe diverse texte sau imagini soc până se va găsi, în fine, colierul visat pentru ciinele șoricar, buldog sau dalmațian. Gurile rele, invocând sondaje sociologice, comerciale și psihologice, susțin chiar că după o asemenea căutare nu se scapă, de regulă, fără alte trei-patru lucruri ce se vor dovedi total inutile. Să nu se înțeleagă aici cumva că pun sub semnul întrebării o formă de comerț civilizat dar asemeni altor colegi de pe meleagurile respective parcă nu-mi sună bine această supergoană după originalitate dovedită de o firmă care, în catalogul ei, propune centură de castitate (la prețul de cinci dolari) pentru gura gurmanzilor, un covoraș muzical pentru pisici, o mașină de făcut buturugi. Dar să privim și spre cele specializate în articole de mare lux pentru căi, la urma urmei, aflăm lucruri noi și în acest sector. Firește, firmele specializate în așa ceva le numeri pe degetele de la o mină iar produsele sună cam așa: un fotoliu cu televizor stereo, telefon și distribuitor de băuturi încorporate (pentru moșta sumă de 32 000 dolari), o masă de cristal (cu 30 000 dolari); pentru cei foarte mici și foarte dragi o replică, la scară redusă, a unei mașini franceze de pompieri din „Belle Epoque” (cu 48 500 dolari); un lucru foarte sofisticat, în mărime naturală, cu 2 430 000 dolari!

Și astfel, după ce istoria comerțului respectiv a consemnat cu exactitate că din anul 1872 când s-a editat primul catalog de vânzare prin corespondență, la 110 ani de atunci s-au distribuit peste cinci miliarde asemenea cataloage familiilor americane, adică, în medie, o sută de familie și circa unul la patru zile, unele veșminte n-au talia exactă, coletele mai întinz pe drum, uneori sucurile își pierd gustul sau se mai incurcă uneori comenzile. Dar genul asta de comerț e „profitabil”, cum suflă cineva, unii spun că, anul trecut, s-a înregistrat un volum de 40 de miliarde dolari și vânzarea prin corespondență nu stagnează. Gustul evoluează mereu.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Lumea în care trăim

Dulce-amară

Cum este viața?

La această întrebare, a unui ziarist de la „New York Times”, un tânăr negru din Manhattan, celebrul cartier new-yorkez, a răspuns prin două cuvinte: dulce-amară.

Pentru locuitorii planetei viața este într-adevăr, așa cum o sintetiza răspunsul tânărului din Manhattan: dulce-amară. Viața fiecărui om este compusă din nenumărate clipe de bucurie și fericire, de satisfacții și incitare, de plăcere și extaz. Dar, din păcate, și din nenumărate clipe de amărăciune și tristețe, de neplăcere și suferință, de necazuri și dureri. Așa e viața.

Și totuși depinde...

Depinde, într-adevăr. Pentru unii, viața e în permanență o fericire, o bucurie. Pentru alții — pentru cele mai multe ființe umane ale Terrei — viața este în permanență plină de suferințe și necazuri. Aici trebuie adăugată reflecția ziaristului american: „Viața este dulce-amară, dar depinde de bani”.

Este, într-adevăr, o realitate. În lumea occidentală, lume bazată până în cele mai adânci fibre ale ei pe exploatare, pe goana după profit, pentru bogății, pentru cei avuți, viața e dulce. Pentru săraci viața este însă amară. Și nu este vorba de o zi sau două, de o situație de moment. De plăcerile sau amărăciunile unei clipe. Ci de întreaga viață pe care o trăiește omul nevoias, cel cu venituri modeste.

Pentru cei avuți, pentru cei cu conturi substanțiale la bancă, pentru cei care oferă unei limuzine „ulimul tip” constituie un dar obișnuit făcut copiilor de ziua lor, pentru cei ce fac inconștientul și iahuri superluxe sau pentru cei care pierderea citorva milioane într-o seară, la ruletă, este un fleac, viața este într-adevăr dulce, plăcută. Spre exemplu, pentru cei aproximativ 400 de superbogați din Statele Unite, oameni care își calculează posesiunile de la câteva sute de milioane de dolari până la câteva miliarde — și pe care nu i-a întrebat nimeni cum au devenit ei bogăți, cum au reușit ei să acumuleze imensele averi — viața nu poate fi decât plăcută.

Dar pentru cei ce nu dispun de averi și bani, pentru cei săraci?

Pentru ei, pentru cei ce nu dispun uneori nici de banii necesari închirierii unei locuințe sau pentru asigurarea hranei zilnice, viața este cu adevărat amară. Să ne oprim chiar la săracii celei mai bogate țări a lumii, la săracii Statelor Unite. După date oficiale — arată revista „Newsweek”, veniturile a 30 milioane de americani abia ating „baremul sărăciei”, trăind în mizerie. Peste un milion de americani, dintre care cea mai mare parte tineri, nu au o locuință stabilă. Mulți călătoresc din oraș în oraș în căutare de lucru, ducând în permanență o viață de nomazi.

Vă imaginați însă ce înseamnă sărăcia în țările „lumii a treia”, în țările sărace ale lumii, țări aflate, multe dintre ele, la un nivel de dezvoltare incredibil pentru acest secol, secolul XX? Experții apreciază că soarta unor întregi popoare este dramatică și, din păcate, va continua să rămână astfel, dacă nu se vor lua măsuri. Datele O.N.U. arată că în lume sînt peste un miliard de oameni ce trăiesc în grea sărăcie. 800 000 000 de oameni sînt subnutriți. Anual, 15 milioane de copii ai lumii mor de foame sau din cauza bolilor produse de foamete.

Pentru toți aceștia, viața nu numai că nu este dulce, dar este cumplit de amară.

Bogați și săraci. Viață dulce. Sau amară.

Unii care au reușit în viață, care se scaldă în lux și au la dispoziție tot ce există în lume și își doresc. Alții care n-au nici măcar un minimum necesar pentru asigurarea unui trai decent. Pentru unii există „toate posibilitățile”, iar pentru alții singura „posibilitate” este aceea de a fi și de a rămâne săraci. Adică de a nu avea decât griji și necazuri, de a avea o viață amară, de a trăi de pe o zi pe alta.

Iată, de altfel, câteva date care mi se par revelatoare: în Germania occidentală 1,7% din populație deține 70% din întregul capital productiv al țării. În Anglia numai 1% din populație stăpânește 24% din întregul avut al populației și 65% din suprafața agricolă. În Spania 1% dintre familiile primesc 22% din venitul național sau tot atît cît jumătatea „inferioară” a familiilor din această țară. În Austria abia 0,1% din populație deține 0,39% din averea națională. În Danemarca 10% dintre familiile „pături de sus” dețin 55% din venituri față de 45% din venituri pe care le dețin restul de 90% de familie. În Peru 5% din familiile „de sus” își însușesc 48% din produsul național global. Și exemplele ar putea continua. Ceea ce trebuie subliniat însă, este faptul că decalajele dintre bogați și săraci se accentuează tot mai mult.

Sigur, sărăcia nu este o fatalitate. După cum nici bogăția nu reprezintă un produs al hazardului. O lume nedreaptă perpetuează nedreptatea. Iar viața devine pe măsura banilor fiecăruia: pentru unii dulce, pentru alții amară.

Va fi mereu așa?

Aceasta este o altă problemă. Oamenii încep să înțeleagă că inechitățile sociale pot și trebuie să își elimine. Sărăcia nu este o boală fără leac. Diagnosticul ei a fost pus de mult, însă „tratamentul” ei implică eforturi, sacrificii și, mai ales, luptă. Căci sărăcia poate și trebuie să fie eradicată.

Atunci lumea va putea fi văzută în alte culori de un tânăr din Manhattan sau din altă parte a planetei...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației

Mașinile de cusut

Sugestia pornește de la Hegel. El spunea: Exact așa cum uscatul terestru reprezintă suportul sigur al vieții de familie, marea este elementul natural, extern, vital al industriei.

Fluxul informațional trebuie privit ca element de vitalizare a multor deprinderi și fenomene ce ne dau tircoale. Se fac afirmații în acest sens, plecându-se evident de la adevărul, de acum consacrat, că o poziție dominantă în cimpul informației înseamnă, recunoașterea sau nu, putere și, ceea ce este important, avantaje economice.

Informația și-a croit o viață a ei, mi-nată din urmă de nevoia comunicării. Specia umană a vădit această slăbiciune. Cine își inchipuia că se va ajunge la ideea de sărăcie prin subinformare? La dominație prin suprainformare? La bătaia pentru informație? La noțiunea de superputere informațională?

Imaginați-vă că biții informaționali s-ar vizualiza și am fi obligați să viețuim într-un mediu populat de materia informației, în diverse stări de agregare, după caz. Am călca pe dale de marmură in-

formațională, am aștepta troleibuzul respirînd particule microscopice de informație, am sorbi odată cu ceaiul homeopatie particule în suspensie exprimînd informație. Pînă una alta să luăm lucrurile așa cum sînt și să primim informația ca pe o materie primă, precum minereul, piatra de var sau cărbunele, disputată cu cerbicie. De cine? Evident, tradiția, senatorii de drept: ziarele, radioul, telefonul, telexul, poșta. Au pășit în arenă cartelele perforate, benzile magnetice, discuri, filme. De aici la sateliții cei mulți și, nu-i așa, pașnici ca niște mașini de cusut n-ar fi decât un pas.

Cît să fie de cînd sateliții de telecomunicații ni s-au instalat sub pervaz? Un deceniu și jumătate. Tiptil, și-au făcut clientelă, și-au ajustat silueta și cum nu mai arată a marșieni iviți în plină zi pe Strada Mare s-a mai atenuat și prețul. Mai ales de cînd microelectronica a căpătat voga concurabilă doar de, să zicem, moda ceasurilor electronice.

În 1965, un satelit abia ieșit în lume era capabil de 240 legături telefonice. În 1980 ultimul răcnet în materie realiza 12 000 de legături. Cît costa anual circuitul telefonic în primul caz? 20 000 dolari. Cît costa acum? 750 de dolari. Optimiștii trag nădejdea să se ajungă prin 1985, la 30-40 dolari. Cu condiția ca ultima generație a sateliților de telecomunicații să atingă o performanță respectabilă: 100 000 legături telefonice.

Să tragem cu ochiul spre costuri. În 1965, stația de sateliți la sol pretindea o cheltuială de 8-10 milioane dolari. Costul actual se plasează în jurul a 300 000 dolari. Se estimează reducerea în continuare a acestor cheltuieli, cînd vorbim de stații locale sau regionale.

Să mai reținem că spre sfîrșitul acestui secol vor începe să furnizeze sistemele de sateliți de afaceri. Formele de livrare a informației: poșta electronică, facsimile, servicii de înregistrare cu facilități pentru teleconferințe.

O singură vină au aceste jucărioare, ofertante peste măsură, nerăbdătoare a se pune în slujba noastră pentru a ne mijloci comunicarea cu to miri ce colț al globului terestru. Scăderi, scăderi de preț, dar costă al naibii. Și atunci din două rele se produc amîndouă: tu n-ai, deci nu te bagi; cel ce are îi dă zor înainte. Și așa ajungem că unii, cum ziceam, au complicații ce să mai facă cu sateliții, iar ceilalți, au învățat asta de multă vreme, stau la mina lor.

Îmi vin în minte vorbele unora care vor să închidă gura altora: „De ce dom'ne îi obligăm noi să ne cumpere informațiile? N-au decât să-și dea programele lor la televizor”.

Ca și cum i s-ar spune celui din Sahel, că nu-l oprește nimeni să alterneze la maza de prînz biftecul în singe cu salata de homari.

NEAGU UDROIU ■

Enigma din Capela Sansevero

Procedeele de conservare a corpului uman, după moarte, utilizate din cele mai vechi timpuri, au fost cercetate cu atenție de oamenii de știință din zilele noastre. Și dacă „secretul” unora din aceste metode (uscarea, îmbalsamare, pietrificare s.a.) n-a fost descifrat, metodele inșeși au putut fi explicate. Însă cea mai recentă dintre descoperiri, cea din capela Sansevero din Napoli, continuă să rămînă o enigmă pentru specialiști. Despre ce-i vorba?

Cu cîțiva ani în urmă, într-o fridă zidită a amintitei capele, s-a găsit ceea ce presa a numit „un coșmar pietrificat” și „o dilemă perpetuă pentru savanți”: două figuri umane monstruoase, semănînd cu ilustrațiile la un tratat modern de anatomie. S-a pietrificat întregul sistem circulator (venos și arterial), inima, iar la unul din corpuri și ochii. Locul în care se aflau înspăimîntătoare rămașe pămîntești, vechimea lor, de peste 200 de ani, n-au lăsat nici o îndoială asupra autorului unei astfel de experiențe. El a fost identificat în persoana lui Raimondo di Sangro, principe de Sansevero, care a trăit în prima jumătate a secolului al 18-lea și care a și construit capela ce-i poartă numele.

Atît manuscristele din vremea aceea, cît și tradiția orală îi înfățișează pe principe ca pe o figură cu totul originală, un pasionat al cercetării științifice, mereu neliniștit, mereu curios, mereu în căutarea noului și a... insolitului. Tradiția sau poate

fantezia populară i-a atribuit numeroase descoperiri, însă probe concrete nu s-au păstrat. Între altele — și acest lucru este consemnat în manuscristele epocii —, se spune că Raimondo di Sangro de Sansevero ar fi inventat „lampa eternă”, a cărei flacăra ar fi rămas aprinsă două luni de zile și s-ar fi stins numai datorită unei întâmplări. Dar lucrul care ne lasă perpleci, în totală dilemă, este menționarea în documentele amintite a fantului că

materialul ce a servit drept combustibil pentru lampă nu și-a pierdut deloc greutatea specifică, nu s-a consumat, cu alte cuvinte. Ce cîmp vast de acțiune ar avea principiile acum, în condițiile crizei mondiale a energiei!

Originalul personaj s-ar fi ocupat și cu magia. Dacă este să ne luăm după manuscristele amintite, legat de activitatea lui Raimondo di Sangro s-au auzit, la vremea respectivă, voci neliniștite. Se spunea, de pildă, că multe din operele de artă care ornau misterioasa lui capela, printre care figura și o excepțională sculptură de Giuseppe Samartino, ar fi fost executate de artist în stare de transă, provocată tocmai de arta magică a principelui.

Poate că multe din cele ce se spun despre Sansevero sînt doar legende, însă a atribui exclusiv fanteziei populare toate minunățiile ce se povestesc cu privire la această figură deconcertantă a celui de-al 18-lea veac înseamnă a merge pe linia minimei rezistențe. Cel puțin o parte din descoperirile care i se atribuie trebuie să fi fost autentice, de vreme ce, iată, el a lăsat lumii drept moștenire această enigmă: conservarea corpului uman prin procedee totalmente necunoscute oamenilor de știință. Cum a fost posibil să se obțină o asemenea performanță? Cînd anume s-a injectat lichidul (după ce oamenii decedaseră sau cînd mai erau încă în viață), ce substanțe s-au utilizat, în ce doze, cum s-a reușit să se pietrifice mușchiul cardiac și vasele capilare? Iată întrebări la care cercetările făcute din momentul descoperirii corpurilor și pînă în prezent n-au izbutit să răspundă. Enigma din capela Sansevero rămînînd intactă pentru cine știe cîtă vreme de acum înainte.

ION D. GOIA ■

UNIVERSITATEA CRAIOVA

Lung, Negriță, Tilihoi, Ungureanu, Ticleanu, Donose, Irimescu, Dumitru (de la stînga, primul rînd), Beldeanu, Geolău, Crișan, Cămătaru (rîndul al doilea), cărora li se adaugă Ciupitu, zimbînd în pag. 24 după cea mai bună partidă a vieții, sînt cei 13 magnifici care au remizat cu Benfica. La Craiova, cu Ștefănescu și Balaci reveniți între ei, craiovenii pot obține diferența necesară calificării!

la un gol de o mare finală

(Urmare din pag. 24)

fața porții adverse, dar replindu-se cu promptitudine și precizie în fața propriului careu. E suficient, credem, să subliniem că el a trimis de 5 ori mingea în corner și de foarte multe ori s-a situat pe poziția ultimului apărător, respingînd cu calm și siguranță atacurile, uneori furibunde, adesea dezordonate, ale portughezilor. În general, cum subliniam, întreaga garnitură craioveană s-a comportat excelent și fiecare jucător și-a făcut datoria cu prisosință. Respectînd cu fidelitate o disciplină tactică bine gândită, fotbalistii noștri au „închis” zona centrală din fața careului lui Lung, silindu-i pe lusitani să poarte jocul pe margini și să trimită de acolo, ca o ultimă soluție disperată, centrări înalte, cărora fundașii și imbatabilul portar craiovean, ajutat de alonjă, i-au făcut față fără să ne creeze emoții. Una peste alta, profitînd de calitatea de gazdă, Benfica a atacat mai mult. Ea a dominat, dar niciodată dominarea ei nu s-a transformat în asediu, fotbalistii portughezi neputînd să se laude decît cu o singură ocazie de gol în minutul 43, cînd balonul lovit cu capul de Diamantino a izbit stîlpul porții lui Lung. În rest, inteligența tactică, abnegația și singele rece al românilor au echilibrat jocul spre surpriza și deziluzia zecilor de mii de spectatori, care s-au văzut nevoiți, mulți dintre ei, să recunoască înalta clasă a Universității, antrenorul Eriksson remarcînd, după meci, că Universitatea i-a ridicat cel puțin tot atîtea probleme cît A.S. Roma, echipă pe care Benfica a eliminat-o în turul precedent.

În condițiile în care portughezii au sperat pînă în ultimul minut, tensiunea partidei a fost extraordinară, dar băieții noștri s-au descurcat minunat și, prin prisma realității înregistrate aici, deține de acum prima șansă pe tru calificarea în finală. Ora fiind întințată — cînd transmitem aceste rânduri la București urmează să se crape de ziua —, nu mai insistăm, promițînd, să revenim pe larg săptămîna viitoare. Nu putem însă să încheiem fără

a adresa cele mai fierbinți felicitări acestei mari familii, unită și temeinică, care este Universitatea Craiova, campioana unei mari iubiri, fiind pe punctul de a deveni, poate că a și devenit, campioana unei mari iubiri europene.

Cîteva declarații după meci pentru cititorii revistei Flacăra, revista care a fost întotdeauna alături de Universitatea Craiova:

Eusebio: Să fiu sincer, nu mă așteptam ca echipa română să joace atît de bine. Axindu-se mai ales pe apărare, poate și datorită faptului că, din cîte am înțeles, i-au lipsit doi tîlari, ea n-a folosit prea mult contraatac, dar a știut să anihileze cu măiestrie și tact încercările Benficăi de a pătrunde spre poartă. Prin prisma rezultatului de aici, românii au prima șansă de a pătrunde în finală.

Erik Frederiksson, arbitrul partidei: Echipa dv. a urmărit un scop, rezultatul, și a făcut totul pentru a-l atinge. Ea a jucat foarte bine și totodată, în ciuda miziei, nu mi-a pus nici un fel de probleme din punct de vedere al disciplinei. îi felicit pe craioveni și le urez succes în partida retur, care nu cred că va fi totuși o simplă formalitate.

Sven Göran Eriksson, antrenorul Benficăi: Mi-a plăcut Universitatea Craiova în ansamblu, dar cel mai tare m-au impresionat Crișan și, mai ales Cămătaru, care a reușit să fixeze în permanență 3-4 apărători de-ai mei. Sigur, pînă la meciul retur mai sînt două săptămîni și sper să alinez la Craiova o formație mai puternică. Asta nu mă împiedică însă să afirm că, după acest 0-0, Universitatea pare să aibă o șansă în plus. Pentru noi încă nu e totul pierdut, dar echipa dv., mobilă, energică, m-a pus pe gînduri.

Filipovici: Cînd am auzit că nu va juca Ștefănescu am fost convins că mă voi descurca mai ușor și că voi reuși să marchez măcar un gol. Spre surprinderea mea, n-a fost așa. Cel doi fundași centrali craioveni, în sprijinul cărora au venit și mijlocașii, și chiar virful de atac Cămătaru, au avut tot timpul intervenții foarte exacte și, în plus, foarte corecte.

Consider că meciul de la Craiova va fi extrem de greu.

Otto Gloria: antrenorul reprezentativei Portugaliei: Am auzit în ultimul timp o sumedenie de lucruri bune despre fotbalul românesc, dar, sincer să fiu, nu mă așteptam ca Universitatea să scape de la Lisabona fără 2-3 goluri. Ea a acționat însă calm, inteligent și și-a meritat acest rezultat de egalitate. Echipa dv. e cu adevărat o formație de clasă europeană, putînd juca oricînd și oriunde, de la egal la egal, cu orice echipă.

Constantin Oțet: Sînt satisfăcut de modul în care a evoluat echipa, de faptul că toți jucătorii au dovedit o disciplină tactică exemplară. Jocul nostru în apărare a prezentat foarte puține fisuri, iar introducerea lui Ciupitu s-a dovedit o idee inspirată. Modul în care el a jucat ne-a făcut să regretăm că apare atît de rar în campionat, dar aceasta este situația, Universitatea are mulți jucători de valoare și una dintre problemele cele mai grele ale noastre, ale antrenorilor,

este să-i stabilim pe primii 11. În pofida acestui 0-0, meciul retur trebuie pregătit cu multă seriozitate și în liniște, Benfica fiind o garnitură în stare oricînd să obțină calificarea în deplasare, fapt demonstrat ultima dată la Roma.

Costică Ștefănescu: Am fost mult mai emoționat sînd pe banca rezervelor decît aș fi fost în teren. Băieții însă au luptat minunat și înlocuitorul meu, Ciupitu, a fost la înălțime. Portughezii nu m-au impresionat în mod deosebit, dar ei alcătuiesc o echipă solidă, de tehnicitate și abilitate lor trebuind să ținem cont în perspectiva meciului din 20 aprilie.

Mircea Lucescu: Mi-a plăcut întreaga echipă, dar aș vrea să romar serviciul lui Cămătaru, care a fost prezent pe tot terenul, „închizînd” toate posibilitățile de pătrundere pentru Chalana și Alves, cei mai periculoși jucători portughezi. Intrarea lui Beldeanu a dat și ea o mare siguranță, travaliul și clarviziunea acestuia limpezînd jocul. Egalul de aici mă face să cred că echipa națională, alcătuită pe scheletul Craiovei, va aborda cu un moral ridicat confruntarea cu Italia.

NICOLAE CRISTACHE
OVIDIU IOANIȚOIAIA

Mulțumim colaboratorilor noștri statornici în munca de realizare a revistei, linotipistilor, paginatorilor și celorlalți lucrători din tipografie care ne-au însoțit în lunga noapte albă care a dus la apariția acestor pagini de sport. Mulțumim, de asemenea serviciului 071, care a reușit să forțeze legătura cu mereu ocupata Lisabona, tehnoredactorului Mircea Popp și Ginei Vărvici, admirabili membri ai colectivului nostru de redacție, care au rămas la postul lor mult peste programul unei zile, devenită noapte de muncă.

Să pregătim prin muncă marea victorie

E emoționant că oțtenii, după cîte aflăm dintr-o sursă de presă, și-au sărbătorit la Craiova printr-o noapte albă echipa. Nici noi n-am dormit. Dar e important acum ca nopțile să fie dormite cum se cuvine de toată lumea și zilele care urmează să fie zile de muncă pentru toată lumea. Pentru oamenii muncii și pentru fotbalistii oțteni, iar energia creatoare și dragostea față de echipă și devotamentul față de culorile sportului românesc să nu fie consumate și dezamorsate pînă în ziua meciului, ci să fie îndreptate spre a atinge apogeul în minutele meciului retur cu Benfica Lisabona. Acest meci nu trebuie să ne găsească nici oboseți, nici răsușiți, nici plietisiți, ci proaspeți, cîntînd frumos, incurajînd frenetic — incurajînd echipa, mai ales cînd are nevoie de incurajare

nu cînd joacă ea singură bine — și toți care intră pe stadion să aibă sentimentul că le cer sportivilor să-și facă datoria cu autoritatea morală pe care le-o dă îndeplinirea firească și nobilă a propriei datorii de fiecare zi. Pînă-n clipa cînd va trebui să strigăm și să cîntăm „Hai Universitatea, Craiova / Tu campioana unei mari iubiri” este firesc ca în jurul echipei să domnească o atmosferă de liniște rodnică, iar oamenii muncii din Dolj să pregătească prin fapte de muncă, prin victorii în producție marea faptă de muncă, marea victorie pe care o așteptăm de la Universitatea Craiova. Revista noastră va vorbi de altfel în numărul viitor și despre faptele de muncă ale celor ce țin pe suflutele lor fotbalul craiovean.

A. P.

Omul care joacă

Regenerări și...

degenerări

Neplăcută dar să sperăm că instructivă ne poate fi lecția pe care „plavii” ne-au administrat-o miercuri trecută. Astfel de dușuri reci nu pot fi reconfortante decît dacă ai tăria să te admonestezi cu buretele minții, datorită de soluții numai atunci cînd analiza pe care ți-o impune este dreaptă și profundă. Scorul în sine, trebuie să recunoaștem, a fost un 6-1 de tenis ce elimină orice comentarii cu tentă de scuză, aducîndu-mi aminte de un campionat mai vechi în care Universitatea Craiova a lui Cernăianu, Oblesenco și Deselnicu, administra cifre asemănătoare Stelei și Rapidului pe „23 August”. Acum, a fost vorba de cu totul altceva. Fotbalul iugoslav este confruntat și el în ultimul timp (subinierea este făcută pentru a pregăti ideea pe care am s-o expun spre final) cu dificultăți greu de eschivat. Perioada Miljanici a fost plină de încercări, începuturile prevesteau rezultate roze, s-a mîncat cu mult entuziasm și abnegație, dar eșecul din Spania asupra căruia mai planează destule enigme a dărîmat totul. Numai că, pentru ei, materia primă, jucătorul, nu a fost niciodată o problemă, putîndu-se

spune că sînt țara cu cea mai mare „producție” de jucători adevărați din lume, raportați la suprafața și număr de locuitori. Forța lor unică de regenerare în acest domeniu are cîteva principii ce-i stau la bază și cred că acestea sînt foarte bune de urmat și realizat și la noi. Iugoslavii au zile cînd nu le poate rezista nici un adversar, fiind realmente demni urmași ai luptătorilor ilirici sau ai acelor de la Sutjeska. Noi „l-am prins” săptămîna trecută într-o astfel de zi... În afară de talentul și clasă lor recunoscută și particulară — prin care au ajuns să fie căutați din Australia spre Hong Kong și, trezînd peste Europa, pînă în Canada — au adus în cele două jocuri o mobilitate și o agresivitate de grup ce parcă nu au avut-o pînă acum. Așa se explică situațiile de gol la care ajungeau cu doi jucători liberi (!) în disputa olimpicilor; sau blocajul constant de la mijlocul terenului prin care ne opreau acțiunile și se puneau imediat în atac la Timișoara.

Despre „jocul nostru” doar două reflectii, deocamdată. „Răsfățul impus” lui Balaci și anunțarea ca aproape sigură a prezenței lui Artemio Franchi la jocul „țării sale” din 16 aprilie, sînt deja periculoase.

Se argumentează din ce în ce mai mult ideea că fotbalul mondial este într-o criză vizibilă, prin care și performanțele dar și nivelul de joc au scăzut în unele țări renumite pentru culturile pe care sălășluiau. Cîteva fapte pe care le voi expune sugerează neîndoielnic această teză.

Acum citeva luni, Jacques Ferrah, argumenta în editorialul său din France Football, că F.I.F.A., care pare foarte de-

mocratică prin mulții „subordonați”, chipurile, al lui Joao Havelange, acesta conduce doar cu... Franchi, irlandezul Cavan, Neuberger și, poate, de curînd, intrat în grații, mexicanul Canedo, aducînd în multe hotărîri a... veritabilă comorra. Poate că și astfel se explică „eliberarea” — nu la cerere — de curînd, a secretarului Helmut Käser și, după 22 de ani, a prietenului său, șeful presei, René Court... Apoi și lupta pe care Havelange a dus-o pentru a nu fi reînnoit mandatul lui Coutinho ca președinte al Confederației Braziliene de Fotbal, propunîndu-și omul, Hofmeister, are cel puțin unele nebulositate. Ca și acum, cînd a fost anunțată preferința pentru Mexic în organizarea viitorului Campionat mondial, „ignorîndu-se” capacitatea de excelență „descurăreți” cu care se prezentau Canada și S.U.A. — adevărat, cerînd mină liberă în afaceri... Dar să revenim mai spre noi. Nu-i ușor de numărat anul de cînd puternicele soccere engleze și vestgermane se prezintă cu o singură formație (Hamburger S. V., Aberdeen este scoțiană), în semifinalele cupelor europene. În Germania federală — despre care spuneam mai demult că este preocupată de reducerea numărului de echipe din Bundesliga la 16 — cîteva cluburi, strimborate, își trimit echipele doar cu cîteva ore înainte partidelor oficiale spre locul disputelor dar... cu avionul președinților, evitînd costul cantonamentelor fie și de o zi.

Reprezentativa Albionului a jucat tradiționala confruntare cu galezii, pe Wembley, în fața a numai 24 000 de spectatori, cifră unică după 136 de meciuri! Chiar dacă secretarul lui Football Asso-

ciation Ted Crocker a declarat că „toate meciurile noastre vor continua să se joace pe Wembley”, această forță colosală a fotbalului în care principalele principii sînt: „Nimeni nu este mai puternic decît clubul”; „nu putem trăi peste cît ciștigăm”; „o mare echipă poate dispărea, nu și clubul dacă este puternic”, are și ea mari probleme de joc, nu numai făcînd 0-0 cu Grecia, ci și pentru că și-a deschis porțile în fața „transplantului” de jucători străini ce-i colorează mai puțin tradiționalismul jocului.

În Spania s-a recurs la controlul antidoping în cinci jocuri ale unei etape, prin tragere la sorți, și costă, tocmai pentru că agresiunile din teren ce înlocuiau neplăcut jocul-spectacol pot avea și o astfel de explicație.

În Franța, scandalul „casei negre” a lui St. Etienne, cu demisionările sau licențierile în lanț ale lui Roher, Herbin și Garonnaire, — ca să nu mai amintesc de exodul vechii gărzi și căderea neașteptată spre retrogradare a „verzilor” — precum și de „luptele” care au fost duse pentru a obține cei 40 000 000 de franci (mai puțin decît un submarin nuclear lansator de torpile, fără focos!, sau nici cît 15 tancuri AMX!), necesari reamenajării celor șapte stadioane care vor găzdui turneul final al Europeanelor '84, pun și ele o amprentă pronunțată asupra grîjilor ce apasă jocurile.

Italia îi știm mai bine evenimentele, — o vom vedea și pe viu curînd — așa că mă opresc deocamdată aici, semnăind că fotbalul traversează și el o perioadă de recesiune greu de neglijat. N-ar fi rău, nouă să ne prîndă bine...

CORNEL DINU

Mircea Lucescu:

„Să nu judecăm meciul din 16 aprilie după acel 0-0 de la Florența”

Ceea ce urmează nu va fi un interviu clasic. Stînd de vorbă cu Mircea Lucescu, în prezența vicepreședintelui federației, Mircea Pascu, nu l-am pus niște întrebări dinainte pregătite, ci mai mult l-am ascultat, notînd însă vorbele sale, îndoielile sale, planurile sale. Nu va urma deci un interviu, ci va urma o destăinuire, întreruptă doar de „provocările” mele și ale lui Mircea Pascu, care a intrat în joc fără voia lui.

— Poate că înfringerea în fața Iugoslaviei va prinde bine, prea am ajuns să credem, după 0-0 la Florența, după calificările Craiovei, că l-am apucat pe dumnezeul fotbalului de picior.

Lucescu: poate că ai dreptate, dar mai zic o dată, nu rezultatul m-a mișnat, ci dispoziția unora dintre jucători. Însă eu, deși sint antrenorul lor, n-am dreptul să-i acuz înaintea de a-i asculta. Numai că jucătorii, îi știți, vorbesc greu, n-au fost obișnuiți să-și deschidă sufletul în fața antrenorilor. Dar am simțit că au probleme. Boloni, de pildă, e preocupat de situația echipei sale de club, aflată nu departe de retrogradare. Ungureanu, dacă am înțeles bine, nu prea s-a antrenat în ultimul timp. Cu Iugoslavia, el a vrut mult, dar s-a dus prea în față. Asta l-a costat și, ca să zic așa, ne-a costat. Mai gravă mi s-a părut căderea lui Iorgulescu, căreia nu i-am găsit nici o motivație. Fu și centrali, chiar și Ștefănescu, care a jucat bine, au pasat prea lent și așa s-a ajuns în situația ca 2 atacanți iugoslavi să poată fixa 4 apărători de-ai noștri. Balaci, deși cu momente scilicet, a plătit un nou tribut nervozității.

— Balaci e, fără îndoială, un mare jucător și toți îl iubim pentru talentul său, dar mi se pare că ar trebui să-i cerem, să-i ceri, mai mult. El n-ar trebui să uite că Universitatea a ajuns în semifinalele cam fără aportul lui, n-a jucat nici la Bordeaux, nici la Kaiserslautern, nu va juca nici la Lisabona.

Lucescu: e adevărat, dar Balaci nu-i un caz. Am deplină încredere în el. E sigur însă, de acord, că el ar fi capabil de mai mult. Poate că, privind meciul de la Timișoara, am greșit și eu. Nu le-am ce-

rut nimic special, ba încă, temîndu-mă de accidentări, le-am recomandat să nu se angajeze prea tare. Nimeni n-a avut sarcini deosebite, pe Boloni, de exemplu, l-am oprit să meargă la cornere. Lumea zice, am auzit și asta, că am urmărit să-l derulăm pe Bearzot. Sincer, nu m-am gândit la așa ceva, dar am privit partida cu Iugoslavia doar ca pe o etapă înaintea Italiei. N-am vizat rezultatul ei, dar nici nu m-am așteptat la o înfringere.

Pascu: tot răul poate fi spre bine. Lucescu: poate, cine știe? Dar nu mi se pare normal să intri într-o partidă internațională și să nu dai totul. Băieții mei, fără să-i apăr, s-au angajat, au vrut, dar olimpicii?

— Cum de-au reușit iugoslavii să revină atât de repede după eșecul de la mondială?

Pascu: fotbalul lor e mult mai bine organizat decît al nostru. Am fost, cu Corvinul, la Sarajevo și am rămas impresionat.

Lucescu: sigur, așa e. Cu ocazia Seminarului U.E.F.A., găzduit de Hajduk Split, am aflat mai multe despre fotbalul iugoslav. Cluburile lor sint adevărate întreprinderi de sport. În plus, jucătorii care evoluează în străinătate exercită o influență asupra celor de-acasă. Sint multe de spus.

— Ai să le reproșezi ceva craiovenilor? Circulă zvonul că, preocupați de Benfica, ei nu mai dau totul la națională, e așa?

Lucescu: absența lui Cămătaru a contat enorm. El ar fi ținut pe loc măcar 2 apărători și, în plus, ar fi putut sparge. Îmi pare rău, dar lucrurile stau chiar așa: lipsa lui Cămătaru ne-a lămurit de importanța prezenței lui. Cu el aiături, Balaci ar fi jucat, sint sigur, mai direct, refuzînd rezolvările individuale. Răul, cel mai mare, e însă altul. Echipa națională ar avea nevoie de mai mult. Ea, umblă, cum nu se mai întimplă nicăieri în lume, din hotel în hotel. Am stat, înaintea Iugoslaviei, la „Național” și am mincat la I.E.A.B.S. Pentru Italia vom apela, probabil, la Steaua să ne primească la „Ghencea”. Va fi însă o altă soluție de moment. În plus, lumea e, toată ziua, bună ziua, pe tine, vrea să-l vadă pe Lung și să obțină un autograf de la Klein. Mă gîndesc ca, pentru partida de la 16 aprilie, să ridic în jurul naționalei un zid. În citeva zile trebuie făcute foarte multe: refacere, fizică și psihică, pregătire, concentrare și, firește, readaptare la ideea de joc. Bună, rea, ideea de joc există, dar ea trebuie respectată. Problema e și una de loc, dar și de timp. În 3-4 zile nu poți aduce o echipă, fie ea și reprezentativă, la un nivel care să fie mult superior celui al campionatului.

— Ne întoarcem la o idee mai veche susținută de „Flacăra”: un Centru național de pregătire, tip Coverciano. Acum însă, 16 aprilie fiind aproape, nu mai este timp.

Pascu: meciuri sint și vor fi mereu, dar trebuie să găsim, odată și odată, și timp. Noi vrem ca virful piramidei să fie solid. E bine, dar nu vom ajunge niciodată acolo dacă baza piramidei nu e temeinic așezată.

— Să nu ne îndepărtăm, să rămînem la Italia. Ce program ați stabilit?

Lucescu: joi seara, după întîlnirea de la Lisabona, jucătorii se vor reuni la „23 August”, pentru refacere și control medical.

— O clipă: altădată naționala își avea „carțierul general” la Snagov. Lucescu: e prea departe, am stat destul pe drumuri. În plus, baza de acolo e tot timpul plină. Prea multe tentații.

— Parcă la Poiana Brașov nu-s! Și totuși ați tot fost acolo și, din cite înteleg, mergeți iar.

Lucescu: da, vom urca 3 zile în Poiană, dar vom căuta să ne izolăm cit mai tare. Meciul cu Italia trebuie pregătit în multă liniște. Iar băieții au nevoie de citeva zile de altitudine. Vom reveni în Capitală și vom aștepta ora de începere a partidei cu squadra azzurra în „Ghencea”.

— Bearzot, care a urmărit întîlnirea cu Iugoslavia, ce-a zis?

Lucescu: nu știu ce-a zis, n-am apucat să vorbesc cu el. Dar cred că știu ce gîndește: va veni la victorie, ultima sa șansă. De ce ultima? Pentru că, pierzînd, Italia nu mai are de unde aduna puncte ca să termine pe primul loc. De aceea Bearzot va arunca la București totul în luptă.

Pascu: într-un fel a și aruncat.

— Bănuiesc la ce vă referiți. Arbitrii au fost desemnați mai tîrziu ca oricînd, însuși Artemio Franchi și-a anunțat prezența la București etc., etc. Lucescu: să n-o luăm nici așa! Dacă președintele U.E.F.A. e italian, e, n-o să-l reproșăm asta lui Bearzot!

— Corect. Problema e însă alta: toată lumea visează victoria care ar fi, nu-i așa, ideală. Aceeași lume însă uită, ea judecînd numai prin prisma egalului de la Florența, că n-am cîștigat pînă acum nici un meci în fața italienilor și că, argument demn de luat în seamă, Italia rămîne campioana lumii. Și eu, ca să zic așa, aș fi fericit cu o victorie, pe care o doresc din tot sufletul, dar m-aș mulțumi și cu un meci egal. Greșesc?

Pascu: gîndul nostru e unul singur, victoria, dar un rezultat de egalitate ne-ar menține în cursă, cu șanse chiar mai mari decît ale italienilor.

Lucescu: va fi foarte greu, căci oaspeții noștri din 16 aprilie își vor vinde foarte scump pielea. Nici un meci nu seamănă cu altul, așa că n-are rost să cîntărim partida care vine după cea care a trecut. Și eu am, ca obiectiv principal, cîștigarea partidei, în această direcție voi acționa, în această direcție voi pregăti echipa, dar m-aș mulțumi, în ultimă instanță, și cu un meci nul. Sper însă că băieții se vor mobiliza și că publicul va fi, timp de 90 de minute, alături de tricolori, încurajîndu-i, sprijinîndu-i în toate momentele jocului. Adică să la bine, și la greu. Foarte mult vor depinde, în plan psihic, de rezultatul de la Lisabona. Dacă Universitatea va ieși cu fața sus, Cămătaru și ceilalți vor aborda altfel întîlnirea cu Italia.

— Să sperăm că așa va fi. În numele iubitorilor fotbalului românesc, mult succes!

VIDIU IOANIȚOIA

După 1-4 cu „olimpicii” iugoslavi

Fotbalul românesc are posibilități superioare celor demonstrate la Belgrad!

La Timișoara autocarele au stat o clipă unul lingă celălalt, apoi s-au petrecut împreună pînă la aeroport. A fost o joncțiune amară, între două loturi învinse, care duceau povara unui 1-6 în dubla partidă cu jucătorii iugoslavi. Circumstanțe atenuante nu poate avea decît echipa lui Lucescu, care a privit mult prea „amical”, prea detașat meciul cu prima selecționată iugoslavă. La Belgrad, cu totul altfel au stat lucrurile. Să ne amintim de acest meci, să tragem linie nu numai după bucurii (sperăm, desigur, că ele vor urma în această primăvară), ci și după necazuri, în dorința de a schimba totul spre bine.

Arbitrii. S-au numit Augusto Marques Pires, cel de la centru, care urma să capete ecusonul F.I.F.A. după meciul amintit, apoi Amandio Silva și Raul Nazaré, la linie, ultimul conducînd la centru partida Porto — Benfica, derby al campionatului portughez. Toți trei sint din Barreiro, 30 km de Lisabona, și, lucru de excepție, au făcut parte din aceeași echipă, Barreirense, pe vremuri în prima divizie. Au fost coechipieri cu celebrul Augusto (extrema Benfică și a echipei naționale), Pires scoate o fotografie veche din portofel și ne-o arată cu mindrie, acum sint arbitri și alcătuiesc cea mai bună brigadă a fotbalului portughez. Antonio Garrido, cunosțința noastră (neplăcută) din meciul Universității la Bordeaux, este la sfîrșitul carierei, Pires și Nazaré sint cei care-l urmează, locul 1 și 2 în „clasamentul” arbitrilor din Portugalia pe anul trecut. Primim un cadou — o cutie de chibrituri avînd pe cele două fețe ale sale... fotografia lui Marques Pires. Portughezul va conduce dealfel excelent partida, aici nu putem avea nici o scuză. Ne mai spune că evoluția Universității este așteptată cu mult interes în Portugalia, deși succesul asupra lui A. S. Roma a cam infierbîntat multe capete, craiovenii fiind priviți ca un obstacol infinit mai ușor decît echipa italiană, lucru care i-ar putea avantaja.

Adversarii. Selecționerul iugoslav Ivan Toplak părea foarte liniștit înaintea partidei. Echipa sa, în care fuseseră incluși de curînd Janjanin, Halilovici și Mlinarici de la lotul A, avea o forță de joc pe care Toplak i-o cunoștea bine. După meci, a primit felicitările cu modestie, sorbind dintr-un pahar cu citronadă, în barul de vestiare. Ne-a mărturisit: „Mă aștep-

tam la o replică mai puternică a echipei dumneavoastră. Noi puteam marca încă din prima repriză alte două-trei goluri, apoi am avut o cădere curioasă după pauză. Atunci s-ar fi putut întimpla orice, ați avut ocazii pe care le-ați ratat. Am fost nevoit să schimb doi jucători la mijlocul terenului și lucrurile s-au îndreptat. Sintem abia la începutul jocurilor de calificare în grupa noastră, este mult prea devreme să mă pronunț asupra cîștigătorului”. Jucătorii iugoslavi în frunte cu portarul Vlak, liberul Elsner, frații Cvetkovic, Janjanin și uimitorul Halilovici (debutant, venind de la Dinamo Vinkovti) au avut o evoluție aplaudată, arătînd multe dintre caracteristicile jocului modern, în mișcare, cu intercalări în atac ale apărătorilor, cu multe schimbări de direcție și suturi fără preluare, „arme” care au făcut apărarea noastră șah-mat în mai multe rînduri. Terenul pe care a fost disputată partida, destul de bun, și asistența, circa 4 000 de spectatori într-un stadion ce poate cuprinde 50 000 — sint alte elemente care ar fi putut ușura o evoluție bună a selecționetei noastre olimpice, dar dincolo de condiții, oricît de bune, trebuia să existe și substanță.

Meciul. După circa 20 de minute de joc echilibrat, iugoslavii s-au detașat ușor, marcînd și ratînd din situații excelente. Joc într-un singur sens, aproape fără opoziție din partea unei echipe românești ce se arăta foarte deusolată, mîzînd totul pe o apărare „beton”, deloc pusă la punct. Greșeli în lanț ale lui Cazan, Pană, Stredie, C. Solomon, M. Marian și în cele din urmă chiar Speriatu, care va primi 3 goluri destul de ușoare. După pauză, la 0-2, forțînd al mijlocașilor români spre poarta adversă, Bărbulescu, Irimescu, Donose zbatîndu-se pentru toată echipa. Bară a lui Bărbulescu; un-doi între Donose și Irimescu, ultimul trage în portar; în fine, gol al lui Irimescu; urmează ratarea lui Radu și, pe contraatac, sancționarea severă prin golul lui Jivkovic. Finalul aparține din nou gazdelor, Halilovici înscriind un (superb) al patrulea gol.

Echipa noastră. O echipă trebuie să fie, dincolo de suma valorilor care o compun, o stare de spirit. Numai astfel cei 11 de pe teren vor ști împreună ce au de făcut și ce trebuie să facă în funcție de diferitele evenimente ale jocului. Altfel, totul e derută și nesigurantă. La Belgrad, revenirea (parțială) de după pauză a fost de-

terminată de rușinea înfringerii la scor care se contura după primele 45 de minute. Pînă în acel moment nu am văzut nici o intenție de joc colectiv, nici o grupare în afara celei defensive, doar mingi aruncate la întîmplare spre cele două virfuri, o armă extrem de simplistă, ușor de contracarat. Antrenorul Gh. Staicu, așa cum ne-a mărturisit, ar fi fost foarte mulțumit cu o înfringere la un scor minim, neîndrăzînd să spera mai mult. Acum, după 1-4 în prima partidă oficială a preliminariilor J.O., totul trebuie luat de la capăt. Echipa noastră olimpică a fost formată refuzîndu-i-se intenția de selecționată de perspectivă, cu scopul precis al calificării ca obiectiv de performanță. Poate fi pusă însă sub semnul îndoielii capacitatea fotbalului românesc de a alcătui, la ora actuală, două echipe reprezentative aproape la fel de puternice, care să fie angajate în competiții paralele. În fapt, numai un fotbal foarte puternic (cum este cel iugoslav, spre exemplu) are o asemenea capacitate, reușînd să mențină și seria rezultatelor bune și foarte bune un timp îndelungat. Cealaltă variantă prezintă doar rezultate întîmplătoare, de conjunctură și le pierde repede. Sigur, fotbalul nostru se străduie acum să lasă din această perspectivă, dar drumul e încă lung și plin de obstacole.

Cesare Maldini. Este secundul lui Enzo Bearzot și totodată antrenor principal al selecționetei olimpice italiene. A fost la Belgrad, unde ne-am întîlnit timp de o oră. I-a plăcut foarte mult echipa iugoslavă, pe care o găsește tehnică, tină și rapidă. La 8 iunie echipa sa intră în competiție, jucînd tot cu Iugoslavia, în deplasare. N-a apucat însă să facă pînă acum decît un singur antrenament cu jucătorii din selecționata olimpică, întîlnind o echipă din a treia divizie. În ziua de 26 aprilie „olimpicii” italieni vor juca cu o selecționată a cluburilor irlandeze. Are la dispoziție un lot de jucători buniceși, din care nu lipsesc de acum consacrații Galli (portarul Fiorentinei), Vierchowod (Roma), Masaro (Fiorentina), Baresi (Milan), care au făcut parte din lotul lărgit pentru Mondial, dar n-au jucat nici o partidă oficială, apoi golgeterul diviziei secunde, Jordano (Lazio), ca și alți jucători buni, precum Jorio, Nella și Tancredi (toți de la A.S. Roma), Marchetti (Cagliari), Fanna (Verona, trecut de la Juventus) și alții, 20 sau 21 cu toții, jucători în general tineri, între 22 și 24 de ani. O echipă de perspectivă... pregătită pentru viitoarea ediție a preliminariilor C. M. I. Maldini vrea să afle de la noi cit mai multe lucruri despre meciul de la 16 aprilie: cine joacă în locul lui Ticleanu?; stadionul va fi „23 August”?; care este atenția acordată meciului în România?; etc., etc. Evident, nu știm cine-l va înlocui pe Ticleanu (probabil nici Lucescu nu știe încă!). Apoi îl liniștim spunîndu-i că în ultima vreme lumea fotbalului românesc a fost foarte ocupată cu... performan-

țele Universității Craiova în Cupa U.E.F.A. și că, astfel, meciul de la 16 aprilie a trecut puțin pe planul al doilea. Dar în Italia? „În Italia, spune Maldini, toată lumea se interesează de meciul de la București! Va fi fără îndoială un meci-cheie. Am făcut tot felul de socoteli pînă acum, inclusiv „victoria” planificată în Cipru. Apoi acolo s-a dus Cehoslovacia, sigură că nu va repeta greșelile noastre, și tot 1-1 s-a terminat meciul. România, e adevărat, n-a jucat încă în Cipru, asta poate fi un avantaj! Acum, dincolo de socoteli, ne interesează meciul în sine. Trebuie să cîștigăm la București, deși nu aș fi nemulțumit nici cu un meci nul!”. Și apoi, aici nu putem fi decît de acord: „Orice partidă are o altă istorie!”, adică la București, în 16 aprilie, va conta mult mai puțin și ce-au făcut italienii cu Cipru, și ce-am reușit noi la Florența, totul se va juca doar pe cartea zilei de 16 aprilie, pe forma echipelor și inspirația jucătorilor ce le vor compune. Cine se va califica la „olimpicii”? „Nu știu, răspunde Maldini, Iugoslavia are o formație puternică, deși tare mă mir de unde a mai scos atîția jucători noi, remaniînd echipa A după Mondial în proporție de 90 la sută și creînd o nouă echipă de valoare, pentru preliminariile olimpice. Italia, cred eu, are o formație bună, de la care atît eu cit și prietenul meu Bearzot sperăm mult; România poate reveni, cred că are potențial, iar despre Olanda nu se știe deocamdată nimic! Lupta, cu alte cuvinte, rămîne foarte deschisă”.

Aflat la primul meci ca antrenor național, Gheorghe Staicu a debutat cu stîngul (în ciuda declarațiilor sale în ziarul „Politika”, în care a susținut că Belgradul l-a purtat întotdeauna noroc, pe cînd juca la C.C.A. I), echipa olimpică a țării noastre evoluînd foarte slab. Colegii de breasla, care au analizat pe larg comportarea selecționetei conduse de Gh. Staicu, au amintit deja despre bijbielile în selecție, turneele ineficiente susținute în iarnă, deusolările tactice prin care a trecut echipa pînă în preajma meciului de la Belgrad, opțiunile neinspirate privind alegerea citorva jucători. Nu vom insista la rîndul nostru în această direcție, acum mult mai importantă ni se pare perspectiva meciurilor care urmează. La 27 aprilie, pe teren propriu, vom întîlni selecționata olimpică a Olandei, într-un meci de care avem neapărată nevoie de victorie, tocmai pentru a se putea pregăti în liniște meciurile sezonului de toamnă. Să-i acordăm în continuare credit antrenorului Staicu, care nu poate fi judecat doar după un singur meci, dar să luăm toate măsurile necesare pentru o reprezentare mai bună a fotbalului românesc. Sintem totuși conștienți că fotbalul nostru are posibilități superioare celor demonstrate la Belgrad. Totul e ca ele să fie cu adevărat puse în valoare.

DUMITRU GRAUR

BENFICA LISABONA - UNIVERSITATEA CRAIOVA 0-0

MULȚUMIM, CRAIOVA, ORAȘ EUROPEAN!

Lisabona sună ocupat

De la orele 2 la orele 3 în noaptea de 6-7 aprilie 1983

(Urmare din pag. 1)

ma, și cu condeiul, și cu speranța că oltenii vor fi niște ardeleni adevărați, vor cântări bine, vor juca exact, vor ști să-și domine impulsurile, vor acționa pragmatic, pentru a câștiga dreptul să joace, pentru prima oară de la întemeierea fotbalului românesc, o finală europeană în numele nostru, al tuturor.

Ce știe lumea însă, despre cîte eforturi, cîte umilințe, cîte hlizeli, cîte ghionturi, cîte improscături, cîte manevre de intimidare, cîte tentații respinse și cîte lacrimi strivite între gene il costă pe un om dragostea față de clubul și față de amintirile care nu pot muri ale copilăriei sale? Craiova, my love!

Mi-amintesc că eram elev într-a X-a la „Frații Buzesți”, când Craiova juca importantă sa partidă de intrare în divizia B, la Rm. Vilcea. Oho! Ce timpuri! Mi-amintesc, mai târziu, cum a scăpat ca prin urechile acului Universitatea Craiova spre divizia A, din lupta grea pentru promovare, a unei divizii B foarte puternice în care, dacă nu mă înșel, a reușit să depășească Timișoara. Mi-amintesc primul meci în divizia A al echipei Știința Craiova, cu Steaua București, pe stadionul C.F.R. — așa-i zicea atunci, stadionul C.F.R. — când oltenii au mîncat bătaie cu 1-0, cînd în 1-0 formă mare Sorin Avram și cînd înaintașul Craiovei, Lovin, l-a rănit pe Suciu, portarul echipei Steaua. Mi-amintesc de damblagii de lingă Minerva care se stringeau seara să aștepte rezultatele Pronosport, care se afixau în vitrină tirziu, că nu se făceau transmisiile radio alternative, ca acum, și cum comentau și se întrebau cine-o fi primit atîtea goluri, care portar. Și mi-amintesc cum se întorcea o tribună întreagă și-mi dădea cu sic pe stadionul din Constanța, când Craiova a mai încasat 4 goluri de la Farul și unul dintre go'uri l-a înscris, pe o ploaie nebulă, de la centrul terenului, unul Constantinescu, peste un amărît de portar care părea un grădinar căruia i se confisecaseră zarzavaturile și el nu înțelegea de ce. Mi-amintesc și momentele în care Universitatea Craiova începea să urce și nu pot să desfac din mîntea mea, din judecata mea de om social, saltul uriaș al Craiovei dintre cluburile de toată mina ale diviziei C, unde nu se știa bine dacă era mai bună Știința sau era mai bună Locomotiva Craiova, nu pot să desprind senzaționala performanță, a Universității Craiova de azi, de factorii concreți care au determinat-o și, în primul rînd, de dezvoltarea economico-socială a județului Dolj și a Craiovei. Este cert un lucru: oricite bune intenții ar fi avut oltenii, oricît de iuți la mîntea ar fi fost, oricît de dulce-patriarhal s-ar fi înfățișat orașul lor, fără o industrie puternică, fără o agricultură care tînde spre echilibru și fără

știință, învățămînt și cultură, valorile din județ ar fi fugit spre alte centre care le-ar fi magnetizat interesul. Și nu pot să uit cum un tînar revoluționar român, într-o campanie electorală, făgăduia cu fermitate și modestie, cu onestitate și curaj, că nu va trece mult și Craiova va fi o citadelă a științei, a învățămîntului și culturii, precum și a industriei de vîrf. Și nu pot să nu scriu aici că, ajuns în fruntea partidului și a țării, tînarul revoluționar român, pe numele său Nicolae Ceaușescu, se ținea de cuvînt, în fața foștilor săi alegători și în fața istoriei, și oferea Doljului și Craiovei posibilitatea deplinei stabilități a valorilor din zonă, creînd aici o Universitate, o industrie mai puternică poate decît tot ce s-a creat, pe unitate de timp, în oricare loc din România, perspective pentru știință și șansa pentru cultură. Pe acest fond s-a dezvoltat sportul din Dolj și pe acest fond, numai în condițiile istorice date, numai cu concursul factorilor concreți a putut apărea marea echipă de fotbal Universitatea Craiova. Sigur că nu-i obligatoriu ca un centru economic puternic, cu universitate de elită, cu o revistă cum e „Ramuri” și cu o editură cam molcuță și prizărită, cam provincială, să aibă o echipă de fotbal puternică. Nu e obligatoriu deloc. Dacă ar fi fost așa, dacă simplul fapt că al o universitate valoroasă ajungea, în finala europeanelor se întreceau anual reprezentativele universității din Oxford și universității din Cluj, ca să zic așa. Nu e obligatoriu ca, la condiții social-economice deosebite, fotbalul să fie de mare performanță. Dar este imposibil de conceput o echipă de fotbal puternică fără o bază de mase reală. Nu economia doljeană și universitatea craioveană singure au determinat valoarea echipei de fotbal Universitatea, dar ele au fost o condiție fără de care nu s-ar fi putut realiza niciuna din performanțele acestei mari echipe. Se cuvine, deci, să nu uităm că în condițiile noastre gîndul de profundă recunoștință al tuturor celor ce iubesc și aplaudă Universitatea Craiova trebuie să se îndrepte către cititorul noilor dezvoltări a Olteniei. Că, altfel, vorba lui taică-meu „noi am avut, mă, echipe, dar nu funcționau decît cînd se întorceau elevii în vacanțe, pînă sate, pe un'se nemereca. A fost Craiovan, a fost Rovine, a fost o echipă bună la Craiova în timpul refugului ardelen, dar n-am avut, de ce să te mint, n-am avut...”

N-am avut... Întoarcerea echipei Universitatea Craiova acasă nu trebuie să ne găsească, după părerea mea, cu brațele pline doar de aplauze și de flori, ci și cu niște soluții practice pentru realizarea, în cele 12-13 zile cîte au mai rămas, pînă la meciul retur, a celor mai bune condiții pentru ca și jucătorii și spectatorii Universității să se bucure

realmente de un mare triumf. Cred că se impune de urgență mărirea, prin soluții ingenioase și rapide, a capacității stadionului din Craiova. Ingineri desleptți și arhitecți inspirați așteaptă o inițiativă a organelor de decizie pentru ca, în aceste clipe, cu care nu se știe dacă ne vom mai întîlni vreodată, stadionul craiovean să capete înfățișarea unei mari arene mondiale. Ce nu putem face noi, dacă vrem și dacă se conturează cadrul organizatoric necesar? O dovadă ultimă o constituie chiar rezultatul fantastic cu care se întoarce Universitatea Craiova acasă, 0-0 cu Benfica Lisabona. Cred că un entuziasm fără margini ar cuprinde pe toți oamenii muncii din Dolj (și din toate județele țării) dacă ar fi chemați la muncă, într-adevăr patriotică și obștească, ca să mute un munte din loc, ca să așeze stadionul cu porțile invers decît sînt așezate, dărmite să bată pilonii pentru suprînălțarea tribunelor și pentru crearea unei atît de necesare instalații de nocturnă. Oltenia merită acestea toate. Realizarea obiectivelor respective ar fi în folosul marii revanșe care ne așteaptă și ar fi o înfaptuire a tuturor. Nu există întreprindere care să nu aibă rezerve prin care să poată sprijini Universitatea Craiova acum, pentru ca, în loc de 50 000 de spectatori, 75 000 de spectatori să vadă meciul pe viu, pentru ca o instalație de nocturnă de mare frumusețe și economicitate să innozeze pentru totdeauna Stadionul Central din Craiova. Sînt unii care- ar putea zice că de ce oltenii — da și alții — nu? Jenantă alternativă! Știți de ce oltenii da? Pentru că oltenii da! Ei au făcut ceea ce au făcut! Și-apoi, după ce s-ar încheia toate socotelile, n-ar pleca nimeni acasă cu instalația de nocturnă, să și-o pună lampadar, în odaie.

...Nu-mi revin, pur și simplu, din impresia, pe care o am, că visez. Toți scepticii susțineau că ne întorcem cu 4-5 goluri ușor în traistă. Nici eu nu vreau să fac pe viteazul și să spun că nu mă încerca îndoiala. Dar trebuie să scriu aici că sînt fericitul câștigător al unor importante pronosticuri. Am zis că ori bate Craiova cu 2-1, ori facem meci nul. N-am scos niciodată pe gura mea, cuvintele: ne întorcem înfrinți.

Tot răul a fost spre bine. Organismul colectiv al echipei a simțit rana provocată de nedreapta absență din teren a lui Ștefănescu și Balaci și s-a regrupat, s-a retransat și a devenit mai puternic. Ne-

norocirea îi solidarizează pe cei puternici, nu-i dispersează. Faptul că lipsesc din teren cei mai buni doi jucători români al momentului nu i-a aruncat în negura deznădejdii pe olteni, ci, dimpotrivă, ei au jucat direct pe nervii, pe care trebuie să joace în continuare, direct pe circumvoluțiunile orgolioșilor de la Clubul Benfica Lisabona, care ne-au interzis accesul vizual la un meci care era și al nostru, nu numai al lor. Propun, de aceea, clubului craiovean să le ceară și pielea de pe ei eventualilor solicitanți portughezi ai transmisiilor prin televiziune a meciului Universitatea Craiova — Benfica Lisabona de la Craiova. Disprețul cu care unii reprezentanți ai clubului lusitan au privit meciul retur, declarînd că nici n-au nevoie să vadă meciul de la Craiova, din moment ce îi vor bate măr pe olteni la Lisabona, trebuie plătit scump, 500 000 de dolari mi s-ar părea o sumă derizorie și n-aș certă niciodată clubului craiovean gafa de a permite transmiterea în Portugalia a meciului Universitatea Craiova — Benfica Lisabona pentru numai o jumătate de milion de dolari. De această dată leui poate refuza să fie convertibil în dolar. Este una dintre dovezile că valoarea e valută forte iar nu unul dintre numele ei momentane, dolarul sau leul.

Mulțumim, Craiova, oraș european! E bine să se știe încă o dată că județul Dolj face parte din Europa. Și e bine să pregătim un retur de basm. E bine să dovedim că, în extremitatea latină a Europei, se știe cel puțin tot atît de mult fotbal ca și pe terenul de pe care n-am primit îngăduința unor speculanți de profesie să vedem nici o imagine a realului eroism cu care s-a bătut Universitatea Craiova pentru a nu veni acasă înfrîntă.

Noi să știm să ne bucurăm de acest mare moment de triumf al Craiovei, al fotbalului românesc în genere. Să ne bucurăm deci pînă la limita pregătirii celeilalte bîcurii. Sînt niște vinuri senzaționale în Oltenia: Simburești, Segarcea, Golul Drincii, Coreova, Drăgășani, Galicea. Spălați Cupa U.E.F.A. Ștergeți-o cu o bucată de în curat. Nu este exclus ca din ea să guste, în fine, și românii vinurile lor preferate.

...Și, deodată, în timp ce îmi vine pe limbă gust de vin bun, eventual și de zaibăr, cules pe vremea brumei, amabila telefonistă, care ne face legătura întii cu Madridul și prin Madrid cu Lisabona, ne anunță că

Avem legătura cu Lisabona

Trimișii noștri speciali,
Nicolae Cristache și Ovidiu Ioanițoia, transmit prin telefon
la orele 3 noaptea ora României:

Adrian Păunescu: Cum a fost, Ovidiu? Ovidiu Ioanițoia: Nemaipomenit! Nu ne revenim! Era să murim acolo!
A. P. Care au fost cei mai buni?

O. I. Toți. În primul rînd Cămătaru și Ciupitu.
A. P. Bine, perfect. Hai, dictează repede, că ne costă mult. Noapte bună!

Apărînd cu cinste, demnitate și competență culorile fotbalului românesc, luptînd excepțional de dăruit și inspirat, Universitatea Craiova a ajuns la un gol de o mare finală europeană!

Jucînd ca o mare echipă, în nici un fel complexată de numele adversarilor și de faima unei formații care are în palmare două Cupe ale campionilor europeni, Universitatea Craiova a izbutit un foarte prețios și meritat 0-0 la Lisabona, prin acest egal campioana unei mari iubiri ajungînd la un singur gol, cel pe care-l sperăm marcat la Craiova, de finala Cupei U.E.F.A. și înregistrînd astfel, fără dubii, cea mai mare performanță din istoria fotbalului românesc. Deși a atacat partida cu Benfica în condiții dificile, fiind lipsită de doi dintre componenții ei de bază, Balaci și Ștefănescu, deși a avut de înfruntat una dintre marile „firme” ale Europei, deși a trebuit să suporte presiunea psihică a unui stadion arhiplin care nu s-a sfiit nici s-o fluiera la început, nici s-o aplauda la sfîrșit, Universitatea Craiova a lăsat o impresie deosebită, făcînd un pas

important spre marca finală. Jucătorii olteni au abordat întîlnirea cu mult curaj și au luptat exemplar pe tot parcursul ei, silindu-l la sfîrșitul celor 90 de minute de joc pe antrenorul Benfică, suedezul Eriksson, să-i remarcă pe toți cei 13 fotbaliști români. De la Lung și pînă la Irimescu, socotînd după numerele purtate pe tricouri, băieții noștri s-au bătut fără menajamente pentru fiecare mingie și pentru fiecare metru de teren, apărîndu-se calm și exact, lansînd contraatacuri tăioase spre poarta lui Bento. La unul dintre acestea, în minutul 25, Crișan a izbutit să-l dribleze pînă și pe portarul Bento, dar atît el cît și Ticleanu, căruia a încercat să-l paseze, au ezitat la finalizare, irosînd cea mai mare ocazie a partidei. Dacă meciul de aici a avut un erou, acesta a fost fundașul central Ciupitu. Trebuie să vă spunem că înaintea parti-

Grigore Ciupitu

dei au existat mai multe variante de a-l înlocui pe Ștefănescu (suspendat), dar pînă la urmă conducerea tehnică a

Universității, antrenorii Oțet și Ivan, precum și, alături de ei, antrenorii lotului reprezentativ, Lucescu și Rădulescu, au optat pentru trimiterea în teren a unui fundaș central de meserie, trecînd cu vederea faptul că acesta n-a prea fost utilizat în ultima vreme și că, în plus, a împlinit și 35 de ani. Opțiunea s-a dovedit fericită: Ciupitu a jucat aproape fără greșală și, încă mai mult, a știut să treacă peste consecințele unei accidentări, rîmînd în teren pînă în ultimul minut, arătîndu-se, alături de coechipierii din linia de fund, drept un apărător excelent. Dacă meciul a avut un erou, atunci el a avut și o „cheie”. Aceasta s-a numit Cămătaru, fotbalist care a alergat aici, la Lisabona, cît pentru o întregă carieră, făcînd ravagii în

(Continuare în pag. 22)

Flacăra, Redacția, București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30; Audiențe — 25 58; secția știință, urgențe, cenacul, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanițoia — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Birlădeanu — 21 23, George Cușnăreanu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Măneanu — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU